Št. 15 (786) Leto XVI.
NOVO MESTO, četrtek,
15. aprila 1965

DOLENJSKI LIST

V nedeljo vsi na volitve!

V nedeljo bomo izpolnili zadnji del naše državljanske dolžnosti: z udeležbo na voliščih bomo v vseh 9 občinah dokončno izvolili potrjene poslanske kandidate za republiški zbor skupščine SRS, v občinah Črnomelj, Kočevje, Metlika, Novo mesto, Ribnica in Trebnje pa bomo tudi neposredno volili novega poslanca za zvezni zbor zvezne skupščine.

Tako kot smo v nedeljo, 28. marca, z zelo dobro udeležbo izvolili polovico novih občinskih odbornikov, se postavimo na Dolenjskem, v Spodnjem Posavju, v Beli krajini ter na Kočevskem s še boljšo volilno udeležbo tudi to nedeljo! Udeležba na volitvah naj bo izraz naše privrženosti idealom, za katere se bojujemo vsa povojna leta in ki jih z vedno večjimi uspehi uresničujemo v naši družbeni skupnosti — Socialistični federativni republiki Jugoslaviji!

V NEDELJO, 18. APRILA

bomo potrdili dosedanjo aktivnost naše države v boju za mir, za ustvarjalno sožitje, za odpravo kolonializma, za ustvarjanje demokratičnih in enakopravnih odnosov med narodi na svetu! Znova bomo dali naš glas za še večji ugled Jugoslavije in njene vloge v mednarodnih odnosih, saj je tudi to plod naših uspehov v socialistični graditvi naše domovine.

V NEDELJO, 18. APRILA

bomo še enkrat izjavili: smo in ostajamo v prvih vrstah boja za socializem, za mir in družbeni napredek na svetu! Zato:

TUDI TOKRAT VSI NA VOLIŠČA! VSE SILE ZA SOCIALIZEM IN MIR NA SVETU!

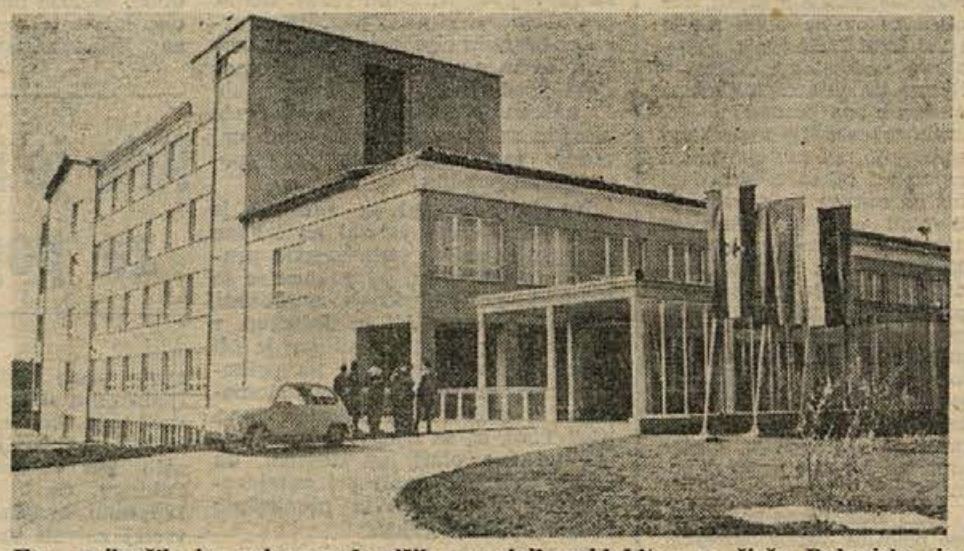

Ena najlepših in najpomembnejših povojnih pridobitev za širšo Dolenjsko je prav gotovo nova bolnišnica, ki so jo v Novem mestu slovesno odprli v sredo, 7. aprila, ob 600-letnici Novega mesta in 20-letnici osvoboditve. Zdravstveno varstvo prebivalcev naše pokrajine je z novim kirurškim, otroškim in rentgenskim oddelkom novomeške bolnišnice veliko pridobilo; milijardo dinarjev vreden spomenik bo trajen dokaz skrbi ljudske oblasti za dobrobit naših ljudi

„Volili bomo tovariša Tita!“

V nedeljo, 28. marca, smo med mnogimi volivci na številnih voliščih po Dolenjskem in Beli krajini slišali takele pomenke:

»Aha, danes volimo polovico domačih občinskih odbornikov, čez tri tedne bomo pa volili tovariša Tita!«

No, tako ni sicer nihče agitiral za nedeljske volitve, ljudje pa so marsikje po svoje razumeli, kako bodo to nedelo, 18. aprila, potrdili predlagane kandidate za zvezni zbor in republiški zbor. Volitve domačega odbornika so so jim bile nekako bližje, osebno ga poznajo, o volitvah zveznih in republiških poslancev pa si niso povsod znali ustvariti prave podobe. Odtod mnenje: »Volili bomo tovariša Tita!« In ko so tako govorili, so imeli v mislih ves naš povojni napredek, ugled naše domovine po svetu, silen razmah pravic našega delovnega človeka, ki s samoupravljanjem utrjuje samostojnost, povezanost in enotnost svojih interesov s koristmi vseh naših narodov in narodnosti Jugoslavije. Spričo zares velikih pridobitev, s terimi se lahko ponašamo pred vsem svetom, se ni treba čuditi lepi volilni udeležbi, ki smo jo zabeležili 26. in 28. marca. Iz vseh krajev so nam te dni poročali, da je tudi za nedeljske volitve vse pripravljeno, da bi dosegli prav tako ali pa še boljšo udeležbo in še lepše volilne uspehe. Iz Šmarjete pri Novem mestu so n. pr. sporočili občinski volilni komisiji, da ni treba pošiljati k njim iz mesta tokrat nobenega aktivista: »Vse bomo sami opravili, dovolj smo že sposobni in močni, da bodo volitve potekle v najlepšem redu in z dobro udeležbo!« Lahko smo samo veseli take samozavesti, ki kaže na vedno večjo samostojnost vodstev krajevnih političnih organizacij, ki so pokazala — skupaj z vsemi aktivisti vred! — že ob zadnjih volitvah pred tremi tedni zares razveseljivo samostojnost. To je hkrati prava pot za krepitev samoupravljanja v krajevnih skupnostih. Potrjuje nam tudi, da postajajo volitve del redne samoupravne dejavnosti delovnega človeka in našega občana pri uresničevanju vseh nalog, ki smo si jih sami postavili. Zato tudi gremo — kljub večjim in manjšim težavam, s katerimi se moramo še vedno boriti — brez zastojev naprej! Zato so dobile naše volitve izrazit delovni značaj. In če zapišemo danes znano volilno parolo: VSI NA VOLIŠČE! — smo to zapisali samo zato, da ne bi v nedeljo nihče pozabil na to svojo državljansko dolžnost.

Otvoritve nove bolnišnice v Novem mestu se je 7. aprila, na dan 600. obletnice ustanovitve mesta, udeležil med drugimi gosti tudi predsednik izvršnega sveta Slovenije tovariš Viktor Avbelj-Rudi. Na sliki: predsednik Viktor Avbelj, za njim pa so ravnatelj bolnišnice primarij dr. Oton Bajc, naš veleposlanik v Tuniziji Niko Šilih, generalni konzul SFRJ v Celovcu Franc Pirkovič in drugi gostje v hodniku nove bolnišnice (foto: Polde Grahek) — Več o praznovanju 7. aprila berite na 20. strani današnje številke!

Odkritje spominske plošče prekomorskim brigadam na Vinici

V soboto, 17. aprila, bo ob 16. uri na Vinici svečano odkritje spominske plošče, ki bo vgrajena na pročelju rojstne hiše pesnika Otona Župančiča.

Ploščo postavlja krajevna organizacija ZB Vinica s pomočjo Občinskega odbora ZZB Črnomelj, pripravil pa jo je poseben odbor za proslavo 20. obletnice pohoda Prekomorskih brigad v Slovenijo. Odkrita bo v spomin na neki dan v aprilu 1954, ko so Prekomorske brigade prvič vkorakale v Slovenijo preko mejne reke Kolpe prav na viniškem področju.

Krajevna organizacija ZB Vinica vabi prebivalstvo k svečanemu odkritju!

V. P.

PREDSEDNIK TITO POKROVITELJ PRVENSTVA V HOKEJU

Predsednik Tito je prevzel pokroviteljstvo nad svetovnim prvenstvom v hokeju na ledu, ki bo prihodnje leto marca v Jugoslaviji. Naši hokejisti bodo, kakor je znano, igrali v drugi skupini. Tekme najboljših bodo v novi športni hali v Ljubljani.

28
JUGOSLAVIJA
SPENT 1965

Danes SPENT!

Danes se pod pokroviteljstvom predsednika Tita v Ljubljani začenja 28. svetovno prvenstvo v namiznem tenisu. V športni hali inž. Stanka Bloudka v Tivoliju bodo 10 dni gostovali najboljši mojstri celuloidne žogice iz vsega sveta. Poglejmo še enkrat, katera imena bodo vrezana na tradicionalne pokale svetovnih prvakov.

■ V ekipni moški konkurenci je vprašanje prvaka rešeno že pred tekmovanjem. Če ne bodo zmagali Kitajci, bo to največja senzacija prvenstva. Japonci bodo brškone drugi. Naši v polfinalu s Kitajci nimajo nobenih možnosti, s prodorno igro pa bi si lahko zagotovili drugo mesto v skupini in dvoboj s Švedi za 3. mesto. Tudi tu so naše možnosti po zadnjih slabih rezultatih verjetno minimalne.

■ Pri ženskah Romunke ne vzbujajo več takega strahu kot pred leti: Japonke in Kitajke bodo verjetno odločale o prvem mestu, Romunke in Angležinje pa o tretjem.

■ Med posamezniki bomo v moški konkurenci najbrž že tretjič zapovrstjo gledali kitajski finale Čuang Ce Tung — Li Fu Jung. Prvi ima več možnosti in ne bo posebno presenečenje, če bo že tretjič zapovrstjo osvojil najvišji naslov. Srečen bo lahko vsakdo, ki se bo prebil med 8 najboljših. Možnosti za to ima kdo od Japoncev, od Evropejcev pa morda Johansson. Lahko pa se tudi zgodi, da bodo med prvo osmerico sami Kitajci. Najugodnejši žreb med Jugoslovani ima Marković in ga bomo skoraj zanesljivo videli med 16 najboljšimi. Kaj več verjetno ne bo dosegel.

■ Pri ženskah premoč azijskih igralk še ni tako očitna: predvsem Angležinja Shannonova ima dosti možnosti celo za najvišji naslov. Jugoslovanke so žal še preslabe, da bi lahko upale na dobro uvrstitev.

■ V konkurenci parov so vse napovedi preveč tvegane: azijski pari bi po napovedih na papirju morali pobrati najboljše uvrstitve. Ker so tu presenečenja pogostna, lahko upamo, da bodo tudi Evropejci dobro uvrščeni. Se posebej bi se razveselili, če bi se naša igralca Korpa in Vecko v moških parih visoko uvrstila.

-al.

27. aprila – slavnostna seja GO SZDL Slovenije

Izvršni odbor glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je na svoji zadnji seji obravnaval več tekočih zadev, med drugim tudi letošnjo proslavo dvajsetletnice naše osvoboditve. Čas proslav se hitro bliža. Izvršni odbor bo sklical deveto sejo glavnega odbora SZDL na jubilejni dan, 27. april, to je dan ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Ta seja bo delovna in slovesna. Na njej bodo namreč tudi politično ocenili sedanje volitve.

O volitvah so govorili tudi na seji izvršnega odbora. Ocena je ugodna, zlasti spričo velike udeležbe volivcev.

Na seji so posvetili veliko pozornost tudi nalogam, ki bi se jih morali zavedati samoupravni organi v tem obdobju, ko je treba kar najuspešnejše storiti vse ukrepe za ustalitev gospodarstva ter za nadaljnje izpopolnjevanje naše gospodarske ureditve. Zelo veliko je odvisno od delovnih organizacij, od urejanja njihovih notranjih razmerij, od pospeševanja storilnosti itd., da bo začasno »zamrzenjenje« cen doseglo svoj namen, tako da bomo dosegli ravnotežje med blagovnim in denarnim trgom.

Vreme

od 15. do 25. aprila

Prevladovalo bo lepo vreme. Okrog 16. in 23. aprila krajevne plohe.

Dr. V. M.

Pohitimo z razpisom volitev v delavske svete

Delovne organizacije v novomeški občini te dni hite s pripravami za volitve polovice članov delavskih svetov in drugih organov upravljanja. Kot večinoma povsod se je tudi v novomeški občini udomačila stara praksa, ko so gospodarske organizacije vsako leto posebej čakale na odločitev, ali bo treba voliti delavske svete in v katerem roku. Temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah sicer določa, da morajo biti volitve opravljene v začetku leta, praviloma potem, ko je sprejet zaključni račun in sicer v roku, ki ga določi republiški predpis. Spričo tega, da so bile lani volitve delavskih svetov šele v juniju, mandatna doba pa traja polni dve (oziroma za polovico članov eno leto), so v vseh delovnih organizacijah v novomeški občini čakali na republiški predpis, ki naj bi na osnovi temeljnega zakona določil rok za izvedbo volitev.

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

Skupščina SRS je sprejela ustrezni zakon šele 31. marca letos, ki določa, da morajo biti volitve opravljene vsako leto najpozneje do konca aprila. Zaradi določila v temeljnem zakonu, da morajo biti volitve razpisane 30 dni pred dnem, ki je zanje določen, so se vse delovne organizacije v novomeški občini, ki so čakale na republiški predpis in doslej volitev niso razpisale, znašle v zagati, ker obeh rokov ne bodo mogle spoštovati. Predsednik občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu Ludvik Kebe je v zvezi s tem povedal, da delovne organizacije neprestano sprašujejo, ali naj spoštujejo republiški zakon in skrajšajo čas od razpisa do izvedbe volitev ali temeljni zakon, ki določa za ta časovni razmak 30 dnevni rok. Občinski sindikalni svet je po besedah predsednika Ludvika Kebeta zavzel stališče, da je v tem primeru treba spoštovati določila temeljnega zakona, ker je 30 dnevni rok zaradi velikega dela okoli volilnih priprav, ki zagotavljajo demokratično izvedbo volitev, pomembnejši.

Tako kaže, da se bodo volitve polovice članov delavskih svetov in drugih organov upravljanja tokrat v novomeški občini zavlekle najmanj do srede maja, saj so po podatkih občinske skupščine doslej razpisale volitve le tri delovne organizacije: trgovski podjetji NOVOTEHNA in DOLENJKA ter Splošna bolnišnica v Novem mestu. V večini delovnih organizacij pa so sklicali seje delavskih svetov, na katerih bodo med drugim razpisali tudi volitve polovice novih samoupravnih organov za ta teden.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Kdo je in kdo ni za pogajanja

V govoru, ki ga je imel ameriški predsednik Johnson preteklo sredo na baltimorski univerzi, je oznanil, da so Združene države Amerike za pogajanja o ureditvi vietnamske krize, in to brez poprejšnjih pogojev. Dodal je še, da so ZDA pripravljene dati milijardo dolarjev za razvoj Jugovzhodne Azije. Denar naj bi uporabili prek posebnega organa organizacije Združenih narodov. In že v prvem stavku se ameriški predsednik sklicuje na poziv 17 nevezanih držav, ki so apelirale nanj in na vse prizadete strani, naj sedejo za zeleno mizo brez poprejšnjih pogojev.

Na prvi pogled se zdi, da je Johnson povsem pristal na takšna pogajanja, saj to tudi izrecno pravi. Toda teden dni po govoru se še tistih, ki so bili skraja navdušeni, lotevajo dvomi. Ali je Johnson v resnici za pogajanja ali pa je bil govor preračunan zgolj na psihološki učinek spričo pritiska domačega in svetovnega javnega mnenja? Tisti, ki so njegov govor obrnili na vse plati, so dognali, da ostaja Johnson zgolj pri zatrjevanju, da ne postavlja nikakršnih vnaprejšnjih pogojev.

Prvič je v svojem govoru izpustil osvobodilno fronto Južnega Vietnama kot stran, s katero se je treba pogajati. To torej pomeni, da ostaja tudi poslej pri svoji trditvi, da gre v vietnamski vojni za napad s severa, da je torej DR Vietnam napadel Južnega, da stoji za vsem skupaj še Kitajska itd., pa se je treba po njegovem mnenju pogajati s temi in ne z osvobodilno fronto. Vsa novejša zgodovina pa priča, da so vse take predpostavke prazne; spomnimo se le alžirske osvobodilne vojne, ki se ni končala prej, dokler se pariška vlada ni pogodila z vodstvom osvobodilnega gibanja. Vse to tudi dokazuje, kako prav ima ameriški komentator Lippman, ki pravi, da tudi najvišje ameriške osebnosti ne razumejo bistva naše dobe. Mislijo namreč, da je revolucija lahko le izvožena, se pravi, da se južnovietnamsko ljudstvo ni uprlo proti skorumpiranemu, neljudskemu saigonskemu režimu zaradi tega, ker hoče živeti po svoje in biti sam svoj gospodar, temveč zato, ker to hočejo v Hanoiu in Pekingu. Če bi bilo to res, pravi Lippman, bi bilo mogoče enkrat za vselej zatreti vse revolucije, če bi likvidirali Peking in Moskvo. Toda izkušnja kaže, pravi dalje, da je bilo vsem revolucionarnim pretresom skupno ogorčenje in nezadovoljstvo z vzpostavljenim režimom. S tem, da se Johnson noče pogajati z osvobodilno fronto Južnega Vietnama, dokazuje, da ostaja v tej zmoti.

In drugič, Johnson pravi, da je za »svoboden Južni Vietnam, brez tujih vojaških oporišč, brez tujega vmešavanja, brez povezovanja z drugimi pakti, ki bo navezoval samostojne odnose z drugimi«. Če izluščimo bistvo tega govorjenja, ostane, da bi morali borci osvobodilnega gibanja položiti orožje, ne da bi imeli kakršnokoli poroštvo, kakšna bi bila družbena ureditev Južnega Vietnama. Z drugimi besedami bi se to reklo: brezpogojna kapitulacija...

Kaj je Johnson pravzaprav mislil, pa dokazujejo dogodki preteklega tedna v Vietnamu. Še naprej bombardirajo Severni Vietnam, ameriška letala so se zapletla v boj celo s kitajskimi reaktivnimi lovci nad kitajskim otokom Hainan in Američani pošiljajo v Vietnam nove okrepitve: pretekli teden se je izkrcalo pri ameriškem letalskem oporišču Da Nang v Južnem Vietnamu 1400 »marincev« in napovedujejo, da bodo take enote ameriške mornariške pehote še poslali v Južni Vietnam. Razen tega pa so poslali tja še nekaj letal. V Washingtonu torej niti malo ne pričakujejo, da bi res v bližnji prihodnosti sedli za zeleno mizo.

Kaj pa druga stran? Predvsem zahtevajo, naj se udeleže pogajanj tudi predstavniki osvobodilnega gibanja, predstavnik DR Vietnama pa je v Parizu razložil, da bi se bil Hanoi pripravljen pogajati tudi, če bi ZDA prenehale bombardirati sever in da torej ne vztrajajo trdovratno pri umiku Američanov iz Južnega Vietnama, da bi se mogli pogajati.

Vsekakor pa tečejo zdaj stvari še kar po starem, kar si lahko razlagamo tako, da je šlo Johnsonu bolj za propagandni učinek in da si še obeta zmago — v izgubljeni vojni.

KZ Žužemberk: devize so namenjene kosilnicam

Kmetijska zadruga Žužemberk je poslovno leto 1964 uspešno zaključila. Lani je zadruga izvozila za 62.000 dolarjev mladih pitanih goved, dobljene devize pa namenila nabavi motornih kosilnic za kmete — kooperante. Dve kosilnici je zadruga že dobila, sedem pa jih še pričakujejo.

V preteklem letu je žužemberška zadruga urejevala svoja zemljišča in dosegla na njih za več kot 30 odstotno povečano proizvodnjo, pri čemer pa velja poudariti, da tudi v lastni proizvodnji ni bilo izgub.

Pri proizvodnji krompirja v kooperaciji je bil dosežen pomemben napredek. Zadruga je oskrbela kmetom 40 ton semenskega krompirja, potrebna gnojila in zaščitna sredstva, s tem pa si je zagotovila 280 ton krompirja, pridelanega v kooperaciji. Razen tega so odkupili še 140 ton krompirja iz zasebne proizvodnje.

Pri pogodbenem pitanju živine lanske pogodbe s kmetovalci niso bile v celoti uresničene, zato so njihove obveznosti prenesli na letošnje leto. V rastlinski kooperacijski proizvodnji je bilo obdelanih 756 hektarov površin, tržnih presežkov pa razen pri krompirju ni bilo. Kljub temu pomeni rastlinska proizvodnja uspeh, saj se je z njo občutno izboljšalo krmljenje živine.

Tudi letošnji gospodarski načrt zadruge predvideva nadaljnje urejanje lastne in kooperacijske proizvodnje.

M. S.

Pogrešajo obrat družbene prehrane

V vseh manjših metliških kolektivih prehrana za delavce in uslužbence ni urejena. Ker si kosil v hotelu ne morejo privoščiti, ostajajo ljudje tudi po ves dan brez toplega obroka hrane. Vse to spodbuja Rdeči križ, konferenco za družbeno aktivnost žena in občino, da so začeli razmišljati o ustanovitvi obrata družbene prehrane.

Najprimernejši prostori za tak obrat bi bili po mnenju Metličanov v bivši Makarjevi gostilni. Potrebnih pa je nekaj milijonov dinarjev za preureditev prostorov in nabavo opreme. O zbiranju sredstev za ustanovitev obrata družbene prehrane že teko pogovori, in če bodo podjetja pripravljena vsaj nekaj prispevati, bodo od besed lahko kmalu prešli k dejanjem.

KOČEVJE: osrednje slavje bo v Fari

Pred nekaj dnevi se je prvič sestal odbor za proslavo 20-letnice osvoboditve, ki mu predseduje predsednik ObO SZDL Stane Lavrič. Razpravljali so o pripravah na proslavo; centralna občinska proslava bo v drugi polovici avgusta v Fari, ko bodo odkrili spomenik padlim, posvečen pa bo tudi celotni Kolpski dolini in njegovemu prispevku v boju za osvoboditev. To bo skupna proslava tudi za občini Delnice in Čabar. Na prvi seji so imenovali več komisij, ki bodo poskrbele za čim boljšo organizacijo proslave: za propagando, za zbiranje sredstev, za ureditev prostora itd.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

ODLOČNI UKREPI SO BILI NUJNI

Kot posledica socioloških sprememb, preselitvenih gibanj in globokih sprememb v družini naraščajo vzgojna zanemarjenost in škodljiva početja mladoletnikov.

● Ko so na seji izvršnega odbora zveznega odbora SZDL Jugoslavije govorili o odloku o splošnem zaustavljanju cen, so menili, da so bili odločni ukrepi nujni. Uvodni govor o tem je imel predsednik zveznega izvršnega sveta Petar Stambolić. Med drugim je napovedal nove, odločne ukrepe na področju kreditne politike. O tem je pred dnevi govoril tudi podpredsednik zveznega izvršnega sveta Boris Kraigher na posvetovanju o nekaterih aktualnih družbeno političnih problemih v Ravnah na Koroškem. Dejal je, da so bili zadnji ukrepi prehodnega značaja in da jim bodo morale slediti še spremembe in dopolnitve vrste zakonskih predpisov. Zaskrbljujoče je dejstvo, da še naprej narašča zaposlovanje delovne sile nad vsemi planskimi predvidevanji, kar nikakor ne more biti v prid prizadevanjem za povečanje produktivnosti dela. Ne bi smeli spregledati tudi dejstva, da je v proizvodnih podjetjih še precej skritih rezerv za znižanje cen in da ni vsega kriva samo trgovina.

Podpredsednik Boris Kraigher je, ko je opozarjal na aktualne družbeno politične naloge, med drugim dejal, da bo treba še bolj zaostriti kreditne pogoje. Ne bi smeli dopuščati, da bi osebni dohodki naraščali ne glede na rezultate gospodarjenja, kakor se je marsikje dogajalo. Na izvoz ne bi smeli gledati le kot na vir zagotavljanja deviznih sredstev za uvoz reprodukcijskega materiala, ampak tudi kot na pogoj za uspešnost boja za povečanje produktivnosti dela.

● V Beogradu je bilo širše, splošnojugoslovansko posvetovanje — konferenca za socialno delo. V pismu, ki ga je predsednik Tito naslovil na konferenco, je med drugim rečeno, da zahteva urejanje socialnih problemov polno solidarnost vseh delovnih ljudi. V referatu o aktualnih problemih socialnega dela pa je bilo med drugim naglašeno, da izvirajo socialni problemi iz sprememb, ki jih je prinesel hiter gospodarski razvoj, in iz še zmeraj nepremagane zaostalosti.

● Urednik »Dela« Gustav Guzej je v uvodniku na prvi strani osrednjega slovenskega časnika med drugim zapisal, da se je pred kratkim iztekla dveletna mandatna doba 1900 odbornikom občinskih skupščin. Izkušnje, ki so si jih nabrali pri opravljanju odborniške funkcije, bodo lahko s pridom izkoristili pri svojem bodočem delu. Občinske skupščine so bile zanje šola, ki jim je omogočala, da so se lahko širše seznanili z občinskimi zadevami. Znanje in izkušnje, ki so si jih pridobili v tej šoli, je treba s pridom izkoristiti.

● V Beogradu že dalj časa razpravljajo o možnosti, da bi razširili zaščitene cene in premije za proizvodnjo mleka tudi na individualne kmete, ki so v kooperaciji z družbenim kmetijstvom. O tej zadevi so nedolgo tega razpravljali tudi v republiški skupščini.

● Pred slovensko skupščino so predlogi zakonov o novi organizaciji republiške uprave. Namen teh zakonov je, da bi smotrno prilagodili delo organov republiške uprave novim razmeram, ki jih je ustvaril dosedanji razvoj samoupravljanja. Čas terja organizacijo republiške uprave, ki bo ustrezala doseženi stopnji v razvoju sistema samoupravljanja.

● 23. aprila bo v Ljubljani II. redna skupščina ZZB NOV Slovenije. Na njej bodo obravnavali tri osnovne skupine vprašanj: prvič, razvijanje tradicije NOB; drugič, socialnozdravstveno aktivnost v skrbi za bivše borce in invalide; in tretjič, delo in vlogo organizacij ZZB v komunalnem sistemu.

● Pred dnevi so slavnostno podelili letošnje nagrade sklada Borisa Kidriča: deset nagrad sklada in štiri nagrade za iznajdbe in izpopolnitve. Velika Kidričeva nagrada letos ni bila podeljena. Predsednik sklada Silvo Hrast je v svojem uvodnem govoru med drugim dejal, da se je obseg raziskovalne dejavnosti v zadnjih desetletjih podvojil vsakih 12 let. Tudi sredstva za raziskovalno delo so naraščala zelo hitro, celo hitreje kot gospodarstvo, kar je tudi prav.

● Ljubljanska opera je pred dnevi gostovala v Celovcu. V tamkajšnjem Mestnem gledališču se je predstavila hvaležnemu občinstvu z Borodinovim »Knezom Igorjem«. To je bilo hkrati slovo od deželnega glavarja Wedeniga, ki je bi pobudnik plodnega vsestranskega sodelovanja med Koroško in Slovenijo. Gostitelj je v svojih poslovilnih besedah izrazil upanje, da bo tudi njegov naslednik nadaljeval tradicije petnajstletne kulturne izmenjave in sodelovanja med Koroško in Slovenijo.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● Propadel izlet v Berlin. Zahodnonemški parlament je zasedal v zahodnem Berlinu, čeprav ima svoj sedež v Bonnu. Toda šlo je vse narobe: Nemška demokratična republika je vsak dan za nekaj ur zaprla prehode k Berlinu, pa so poslanci morali čakati v repu; zahodnoberlinski župan Brandt si ni pripravil govora; poslanci se niso slišali, ker so nad njimi bobneli sovjetski in vzhodnonemški reaktivci, in sploh — je bilo vse skupaj le klavrna demonstracija, ki je prispevala še enega k porazom bonske vlade.

● Predsednik Tito odpotoval v Alžirijo. V nedeljo zvečer je predsednik Tito z ženo Jovanko in spremstvom, v katerem je tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko, odpotoval z ladjo Galeb na prijateljski obisk v Alžirijo, kamor ga je povabil predsednik Ben Bela. Le-ta je pred Titovim odhodom dejal, da je lahko vsaka država izjemno počaščena, ki jo obišče predsednik Tito.

● Poljsko-sovjetsko prijateljstvo. V Varšavi so ta teden podpisali novo pogodbo o prijateljstvu, vzajemni pomoči in sodelovanju med Poljsko in Sovjetsko zvezo. V pogodbi je med drugim tudi poroštvo za poljske zahodne meje na Odri in Nisi, v Bonnu pa so izjavili, da je ta meja le začasna, dokler ne bodo sklenili mirovne pogodbe.

● Potres v Grčiji. Na jugu Grčije, na poltoku Peloponezu, je bil pretekli teden hud potres. Ubilo je 20 ljudi, 12 vasi je čisto podrtih, 8.500 hiš pa je porušenih ali poškodovanih.

● Izredno stanje v Peruju. Perujska vlada je za mesec dni razglasila izjemno stanje zaradi hudih demonstracij v Limi. Prebivalci so se namreč uprli, ker so podražili cene v mestnem prometu. Dva človeka so ubili, 140 pa je bilo ranjenih.

● Zasedanje sveta za trgovino in razvoj v New Yorku. Po sklepu lanske konference OZN o trgovini in razvoju se je ta teden sestal svet, ki razpravlja o gospodarskih problemih nerazvitih dežel.

Kdo je kriv, da BELTU zmanjkuje dela?

8. aprila je v BELTU zasedal delavski svet zaradi izredno kritičnega položaja mehanskega obrata, kjer delavcem zmanjkuje dela. Direktor išče sivo surovo železo v Beogradu, šef kontrole si ga prizadeva dobiti v DR Nemčiji. Kamioni so vsak dan na poti do domačih železarn...

V četrtek dopoldne je vladala v BELTU splošna nervoza. Kritični položaj, v katerega je privedlo tovarno pomanjkanje sivega surovega železa za proizvodnjo, se je zadnje dni tako zaostril, da je mehanski obrat že nekaj dni delal samo po dve uri na dan.

Medtem ko je delavski svet na izrednem zasedanju razpravljal, kaj ukreniti, nam je Maks Pišec, šef proizvodnje mehanskega obrata in sekretar osnovne organizacije ZK, v razgovoru povedal:

— Letos smo sklenili z DDR za 400.000 dolarjev izvoznih pogodb, po katerih bi morali izdelati 1000 zavornih bobnov na dan in jih sproti pošiljati kupcem. Obveznosti do izvoza pa BELT ne more več izpolnjevati, ker ne dobimo sivega surovega železa, nujno potrebnega za proizvodnjo izvoznega blaga.

Vse naše livarne dobivajo to železo preko združenja v Beogradu, kjer so sicer odobrili potrebno količino tudi naši tovarni, v resnici pa ga od tam zelo malo dobimo. Slovenija je daleč... Tudi domače železarne niso dosti na boljšem. Sivo surovo železo proizvajajo v Štorah, a ga morajo sproti pošiljati predvsem jeseniški železarni, od koder dobivajo koks, katerega tudi manjka. Železarna Ilijaš v Bosni bi morala po pogodbi dobavljati BELTU vsak mesec okoli 25 ton železa, doslej pa ga niso poslali še niti ene tone. Prav tako čakamo naročenih 1000 ton sivega surovega železa iz Bolgarije, vendar blago naše meje še ni prešlo.

Zaradi vsega tega je direktor pred dvema dnevoma odpotoval v Beograd, da bi na združenju livarskih podjetij posredoval. Šef kontrole je šel v DDR, kjer bo skušal pripraviti dobavitelje do tega, naj bi poslali železo naravnost v BELT in ne preko Beograda. Mimo tega smo vsak dan v stikih z domačimi železarnami, vendar se je naš kamion ponoči vrnil iz Štor — prazen.

Delavski svet pravkar razpravlja o sklepu, naj delavci iz livarne nastopijo nekaj dni rednega letnega dopusta, ker tako ne gre dalje. Zaradi splošne negotovosti popušča delovna disciplina in ljudje postajajo nestrpni. Že večkrat je bil BELT v težavah, a takih kot zdaj še ne pomnimo.

— In kaj, če železa ne bosta dobila ne direktor in ne tovariš v Nemčiji?

— Upamo, da nas prav vsi ne bodo pustili na cedilu. Nekaj železa bomo gotovo od kod dobili, saj imamo napeljane niti na več koncih, vendar pomeni tudi to rešitev položaja samo za nekaj dni, potem bomo na istem.

Ker pa pomanjkanje sivega surovega železa, kakor tudi kotnega železa in pločevine, prizadene preko naše proizvodnje tudi tovarno TAM v Mariboru, novomeško IMV, ITAS v Kočevju in še druge tovarne, za katero delamo na domačem tržišču, bo moralo priti do nekih ukrepov oziroma sprememb, sicer tudi te tovarne ne bodo mogle delati in ne izvažati.

S takim načinom dobavljanja proizvodnega materiala pa se dela gospodarska škoda. Mar je vsega tega treba? Že tako ima naša domača industrija dovolj težav! Mnogo truda je stalo, preden smo uspeli prodreti na nemško tržišče. Če bi se letos uveljavili, bi prihodnje leto lahko še več izvozili. Tujega kupca pa prav nič ne zanimajo težave, s katerimi se borijo dobavitelji. Hoče blago! In lahko bi mu ga prodali ter si zagotovili tržišče za bodoča leta, tako pa obstaja nevarnost, da bomo doživeli veliko materialno in politično škodo.

M. B.

Takole so volili pred tremi tedni v kolektivu brežiškega trgovskega podjetja KRKA

Potrebna je solidarnost družbe do borcev

23. aprila bo v Ljubljani II. redna skupščina Zveze združenj borcev NOV Slovenije. Na tiskovni konferenci 12. aprila je predsednik ZZB Janko Rudolf obrazložil tri osnovne skupine vprašanj, ki jih obdeluje poročilo za skupščino: razvijanje tradicij NOB, socialno-zdravstveno aktivnost v skrbi za bivše borce in invalide ter delo in vlogo organizacij ZZB v komunalnem sistemu, še zlasti po ukinitvi okrajev.

Pred skupščino je predsednik Janko Rudolf znova podčrtal, da je tradicije NOB dolžna razvijati in negovati družba kot celota. Prav tako je družbena skrb za borce, pri čemer si mora družbena skupnost prizadevati in omogočati borcem, da bodo v enakopravnem položaju z drugimi občani. Potrebna je solidarnost družbe do borcev, ki so danes v slabem položaju, zlasti pa je nujno zagotoviti pogoje za ublaževanje socialnih razmer pri borcih. Pri teh nalogah imajo osrednjo vlogo organi v občinah, katerih skrb je predvsem, da zainteresirajo vse občane za borčevska vprašanja.

Kakor so poudarili na tiskovni konferenci, pa bo skupščina razpravljala tudi o vlogi organizacij ZZB v komunalnem sistemu. V zvezi s tem bo nakazana potreba, da se v občinskem okviru borčevske organizacije združijo v Zvezo združenj borcev. Ločeno bi organizacije delovale le še kot krajevne organizacije.

Predstavniki so na tiskovni konferenci opozorili na pomembnost objavljenja spominov na važne dogodke iz NOB in menili, naj bi se teh nalog lotili predvsem bivši borci, ki vsaj okvirno poznajo zgodovino NOB in razmere med štiriletnim bojem za osvoboditev. Na ta način se bo sčasoma oblikovala podoba vsega, na čemer temelji današnja družbena rast, z zapisovanjem spominov pa bi rešili pozabe vse, kar je značilnega za revolucijo.

Zastoj v tovarni pohištva

Neredna preskrba z reprodukcijskim materialom še vedno povzroča vrzeli v proizvodnji Tovarne pohištva v Brežicah. Najbolj primanjkuje lakov, lepil, vezanih plošč, bukovega in orehovega furnirja pa tudi bukovega lesa.

V prvem tromesečju tovarna ni dosegla planirane proizvodnje. Težave so tudi pri izvozu. Lani so v tem obdobju izvozili več kot letos. Na to vplivajo razni činitelji. Predvsem pa se je izvoz Tovarne pohištva zmanjšal zaradi cen. Zaradi velikih stroškov se podjetje s cenami na zunanjih tržiščih ne more meriti z drugimi. Proizvodnjo bi verjetno pocenili z boljšo izkoriščenostjo strojev, vendar ob sedanjem pomanjkanju surovin in raznih uvoznih materialov niti pomisliti ne morejo na uvedbo druge izmene. Že tako so morali poslati več delavcev na dopust.

Podjetje se dobro uveljavlja tudi na domačem trgu, čeprav se bo še vnaprej moralo truditi, da bo večino svoje proizvodnje prodalo v tujini. Tovarna je poslala vzorčne garniture pohištva po vsej državi. Za potrošnike je posebno dobrodošlo kosovno pohištvo, ki ga vsakdo lahko dokupuje po želji. Veliko zanimanje je tudi za spalnice, ki so kombinacija modernega s klasičnim. Trenutno je tudi izdelava teh zastala, ker je težko dobiti na trgu orehovo korenino.

Inž. Rado Dvoršak ponovno izvoljen za predsednika ObS

Dosedanjemu predsedniku občinske skupščine Črnomelj, inž. Radu Dvoršaku, kakor tudi podpredsedniku skupščine, Antonu Dvojmoču, je potekel dvoletni mandat. Ker pa sta bila na minulih volitvah ponovno izvoljena v skupščino, so bili odborniki na zadnji seji mnenja, naj svoje uspešno delo kot predsednik in podpredsednik skupščine še nadalje opravljata v naslednjih dveh letih.

Kostanjeviška jama Studena dostopna za ogled?

Še ta teden bo jamarska sekcija v Kostanjevici postavila v jamo Studena 8,5 m dolge lesene stopnice, da bo mogoč vhod v jamo brez vrvnih lestev. Razen tega bodo jamo opremili z lesenim čolnom, tako da bo mogoč ogled tudi v tistem delu, ki je za podzemnim jezerom. Razsvetljave v jami zaenkrat še ni in si bodo morali obiskovalci pomagati s karbidnimi svetilkami. Vsekakor pa bo treba že v bližnji prihodnosti potegniti v jamo električno napeljavo in jamo razsvetliti. Če bo jama enkrat dokončno urejena, bo za Kostanjevico in vso Dolenjsko to velika turistična privlačnost.

OBIŠČITE RAZSTAVE V DOLENJSKI GALERIJI!

Raka ne more ostati brez stalne telefonske zveze

Odkar je na Raki ukinjena postaja Ljudske milice, ki je imela stalno telefonsko zvezo s kršo pošto, so prebivalci ob to zvezo. Krško jim je po telefonu odtlej dosegljivo samo v času od 8.00 zjutraj do 3.00 popoldne. Nesreča nikoli ne počiva in se tudi ne ozira na čas delovanja pošte. Če prebivalci potrebujejo bodisi zdravniško pomoč, bodisi rešilni avtomobil, če gre za živinozdravnika ali pa če bi kje izbruhnil požar, v času od 15.00 ure popoldne pa do 8.00 zjutraj zdaj ne bi mogli poklicati pomoči iz Krškega. Ko so o tem razpravljali, so na Raki predlagali, naj bi bila stalna telefonska zveza odslej priklopljena na telefonski aparat krajevnega cestarja, na občinski skupščini pa jim je bilo obljubljeno, da bo njihovi želji ustreženo. Po treh mesecih, odkar so za to zaprosili, na Raki žal ugotavljajo, da obljuba še ni uresničena.

Inšpekcija na sledi (ne)zamrznjenih cen

Pisali smo že, da inšpekcijski organi v Kočevju zadnje čase intenzivno zasledujejo izpolnjevanje sklepa ZIS o zamrznjenju cen. Tržni inšpektor Matija Praznik nam je povedal, da se posledice ukrepa že vidijo v tem, da so proizvajalci pričeli zniževati cene. Sicer pa niso opazili pri domačih proizvajalcih tendenc po zviševanju cen, višje cene so zabeležili le v trgovini.

Ko je inšpekcija prve dni aprila pregledala nekatere trgovine, je opazila, da so cene nekaterih izdelkov v nasprotju z cenami veljavnimi 22. marca. Znatno višje so bile cene proizvodov tovarn Kolinske iz Ljubljane, Delamarisa, Podravke, Prehrane iz Čakovca, Karbona, Žita Makedonija, Talisa iz Maribora, Merkurja iz Kranja, Kovinske industrije Ig, Astre, Doma in Bagata. Te artikle je trgovina reklamirala, vendar jih proizvajalci nočejo sprejeti nazaj, trgovina pa jih tudi ne more prodajati z izgubo.

V poslovalnici Tehnika so tudi opazili nekatere zvišane cene: TV kablom so zvišali ceno od 100 na 105 din, tekalenit mazalicam od 5.500 na 6.850 din, dvodelnim spalnicam od 145 na 147.000 din in blazinam za raztegljive kavče od 7.800 na 8.000 dinarjev. Tehnika ima v prodaji tudi nove proizvode, za katere pa ni zaprosila za odobritev cen pristojen občinski organ. Do nepravilnosti je prišlo v glavnem zato, ker je Trgopromet dobil uradni list šele na dan inšpekcijskega pregleda in pa zaradi napačnega tolmačenja odloka.

Priprave na dopuste v elektrarni Brestanica

Sandikalna podružnica in organi samoupravljanja brestaniške elektrarne si zadnje čase mnogo bolj prizadevajo za oddih svojih članov. Podjetje se je letos vključilo v Počitniško skupnosti Krško ter naročilo v Materadi pri Poreču hišico s štirimi ležišči.

Za letovanje v Materadi je med zaposlenimi veliko zanimanja, tako da so ležišča za vso glavno sezono že oddana. Zaradi tolikšnega zanimanja bodo v Materadi letovali samo po 7 dni, da bi lahko čimveč zaposlenih prišlo na vrsto.

Pri sestavljanju pravilnika o letnem dopustu v brestaniški elektrarni niso pozabili svojih upokojenih članov, saj imajo ti izven sezone skoro enake ugodnosti kot člani kolektiva.

R. O.

LETOS REKORDNA PROIZVODNJA OSEBNIH AVTOMOBILOV

● V zveznem sekretariatu za industrijo in trgovino predvidevajo, da bo letos proizvodnja avtomobilov rekordna. Skupno naj bi proizvedli 29 tisoč avtomobilov, uvozili pa naj bi jih 3000. Tako bi zagotovili kupcem skoraj dva tisoč avtomobilov več kot lani.

Ker pa so se osebni dohodki povečali, sodijo, da tudi povečana proizvodnja in uvoz ne bosta zadoščala. Vse domače tovarne, predvsem Crvena zastava, imajo predplačila že za vso letošnjo proizvodnjo.

● **Potrošnja sladkorja** je iz leta v leto večja. V zadnjih treh letih se je povečala za 3 kg na prebivalca — od 16,6 kilogramov v letu 1962 na 19,9 kilogramov v letu 1964.

● **Tudi kave porabimo več kot včasih.** Leta 1961 smo je popili 19.889 ton, lani že dvakrat več, povprečno 932 gramov na prebivalca. Uvoz kave je bil lani dvakrat večji kot pred tremi leti. Tako visoka potrošnja je predvsem posledica razmeroma nizke cene.

Na novomeškem sejmišču je bilo živahno

Dne 12. aprila so živinorejci pripeljali na prašičji sejem v Novem mestu 984 mlajših in 38 starejših pujskov, s cenami pa so morali malce popustiti. Tokrat je šlo v promet 713 prašičkov, ki so veljali od 8000 do 13.000 din, oziroma 13.500 do 23.000 din.

NESREČE

Avto čez kup premogovih ugaskov

8. aprila se je na cesti med Ratežem in Mokrim poljem z osebnim avtomobilom prevrnil Ivo Sertič iz Karlovca. Voznik je zaradi nepazljivosti zapeljal na kup premogovih ugaskov ob cesti. Škodo cenijo na 200.000 dinarjev.

Delavec padel s poltovornjaka

Po cesti skozi Malo Bučno vas je 8. aprila popoldne peljal Anton Kump na kasonu poltovornjaka dva delavca. Med vožnjo je delavec Kraševec padel na cesto in se huje poškodoval. Prepeljali so ga v novomeško bolnišnico.

Avto povozil otroka

12. aprila ob 12.30 je pred osebni avtomobil, ki ga je skozi Podzemelj vozil Janez Zakrajšek, uslužbenec ZTP iz Novega mesta, skočil 6-letni Jože Malnarič iz Gradca. Hudo ranjenega in nezavestnega otroka so odpeljali v bolnišnico.

Objestno znašanje nad prometnimi znaki

Pozno zvečer 30. marca so objestneži porušili in poškodovali 12 cestnih prometnih znakov in znamenj ob cesti Metlika—Drašiči. Zaradi tega dejanja je bil ogrožen javni promet na cesti. Storilce so ugotovili in jih prijavili javnemu tožilstvu.

Nevarni znanilci pomladi v gozdovih

Zaradi nepazljivosti gospodarjev, ki so v prvih pomladnih in sušnih dneh požigali suho travo v gozdovih, je minule dni kar štirikrat gorelo. 18. marca se je vnel gozd v Radovici pri Metliki, 3. aprila gozd med Metliko in Dobravicami, 4. aprila pa je gorelo kar dvakrat v gozdovih v okolici Grabrovca. Škodo so ocenili na 350.000 dinarjev.

Lobetov senik v ognju

5. aprila zvečer je zgorel senik, last Janeza Lobeta v Lopi pri Hinjah. V poslopju je bilo tudi precej krme, ki je niso utegnili rešiti. Škode je za okoli 120.000 dinarjev. Kaže, da gre za požig. Za vzroki nesreče še poizvedujejo.

Frankovičev avto so našli v Ljubljani

V noči od 7. na 8. april je neznanec odpeljal osebni avto Fiat 750 izpred stanovanjskega bloka na Zagrebški cesti v Novem mestu. Lastnik Franc Frankovič je bil v hudih skrbeh za vozilo, po kratkotrajnejših poizvedbah pa so osebni avto le našli. Frankovičevo vozilo je bilo parkirano v Ljubljani. Trenutno še ne vedo, kdo je bil predrzen »izposojevalec«.

KLOPOTEC

KA-CETNIK 135633

baraka s punčkami

Zdaj je v taborišču nekje daleč v Nemčiji.

Nadzornice so dale na mizo novo dekle. Skozi KB okno je videti dva laboda, kako plavata v paru preko lesketajočega se jezera. Za njima — most... most! Prav tisti most!... Danijela stoji na neznanem jezerskem bregu. Labod se podvoji. Zdaj plavata proti njej dva objeta laboda. Harry je zavit v nekaj belega in strmo gleda s steklenimi očmi. Zasleduje jo. Laboda raztegneta bele peruti. Danijela teče k njima...

Dve nadzornici jo stisneta za roke: dekle pred njo je že skoraj pregledano; Danijela mora stopiti k mizi. Zdravnica gleda v mikroskop. Njeni deško pristriženi lasje na sklonjeni glavi so sivkasto črni kot žlindra. Njen goli tilnik je rdečkast, po moško obrit in vzbuja strah, kakor da nima nihče na svetu tilnika. Črni mikroskop je okrogel kakor črna SS-ovska čepica glavnega zdravnika v Baraki za raziskovanja.

Dekle ob mizi napeto gleda na mikroskopsko stekelce pod črno cevko: ali jo bo njen telesni izloček izročil smrti v objem?...

Dekletove oči mežikajo. Strmijo in mežikajo.

Glava se vzdigne iznad mikroskopa. Hitra kretnja s prstom — in dekle odide. Nič več ne stoji zdaj med Danijelo in deško glavo. Opazuje jo. Ali jo je spoznala? O bog! Zdravničina usta so podobna ribjim. Kotički se bočijo navzdol. Zakaj jo tako strmo gleda? Najbrž jo je spoznala! Še trenutek in poslala jo bo na drugo stran pregraje. Mogoče pa okužene le še nekaj časa živijo v bolnišnici? Obarvana voda v posodi se meša s stvarmi, raztresenimi po mizi. Iz vsake stvari in od povsod strmijo vanjo ribja usta. Ne more jim ubežati. Kaj imajo za bregom? Zakaj jo tako gleda? Kaj vidi na njenem telesu?

Zdravničina gornja ustnica se je počasi vzdignila. Nasmeh.

»Kakšno zagorelo telo! Kakor moška SA uniforma! Kakšne oči! Kakšna bujna postava! Stopi gor, kurba, da te pregledam!«

... Ni je spoznala! O bog, naj se nikar ne spomni!

Zdravničine roke so potegnile s koščkom gaze preko mikroskopskega stekelca, ga namočile v obarvano vodo in spet potegnile preko stekla, ne da bi se deška glava odvrnila od Danijelinega telesa. O bog, prosim, naj se nikar ne spomni! Lahko da bi se zdaj maščevala za brco v trebuh, ki jo je dobila zaradi nje. »Tako rožico pošiljate na težko delo?« Harry jo je vedno klical »moj prelepi cvet«. Fela jo je posvarila, naj pazi, da ne bo okužena. Kaj je na tem koščku stekla? Deška glava gleda z enim očesom skozi črno cevko. Danijela ne more ničesar razločiti. Prazen kos stekla, pa vendar ima občutek, da zdravnica zdaj gleda v njeno maternico. Paziti... Kako neki? Fela to lahko stori. Fela lahko stori marsikaj. Kaj je tam na drugi strani pregraje? Ali se bo Fela spomnila in vzela zvezek in medaljon izpod oblancev? Po vojni bi ju lahko oddala njenim staršem. Zdravničin tilnik je obrit kakor moški. Nadzornice že držijo za roke naslednje dekle. Ko bo vzdignila zdravnica glavo iznad mikroskopa, bo stalo dekle na njenem mestu. Isti most! Kam sta izginila laboda? Jezero je prazno. Glava se vzdiguje. Oči prebadajo njeno telo. Ribja usta. »Telo, zagorelo kakor moška SA uniforma...« Samo da je ne bi spoznala! Prosim, o bog!...

Zdravnica da znamenje s prsti... Zdrava je! Prosta! Začutila je, da je nekdo globoko v njej zelo zelo srečen.

2

Komaj je stopila Danijela iz KB, se je zaletela v Felo, ki jo je čakala pri baraki. Danijelo je prestrašil Felin mračni izraz. Prav nič ji ni bilo podobno, da se brezdelno potika naokrog sredi delovnega dne. Ne, saj ne more biti, da bi Fela izgubila svoj položaj.

»Ali si zdaj prosta, Fela?« je jecljaje vprašala.

»Ne, takoj se moram vrniti. Daj, spremi me do vhoda v taborišče.«

Danijela si je olajšano oddahnila: torej se ni zgodilo nič takega! Strah zaradi pregleda jo je bržkone čisto zmedel.

Po pregledu v KB je bilo taborišče na mah drugačno. Svobodnejše. Miljo dolga ulica v taborišču se je zdaj vlekla v neskončnost. Po nizki, motni steni v baraki je bilo nebo nad zbornim mestom naenkrat podobno nebu; visoko, svobodno. V primeri z njim so bile ograje iz bodoče žice nizke in nepomembne. Iz Barake št. 8 so stekla proti jezeru dekleta, noseč jedilni pribor, da bi ga zdrgnile in splaknile za pregled jedilnega pribora. Zborno mesto je bilo svetlo. Poleg Barake št. 7 so dekleta stresala odeje. Vsako odejo sta držali dve dekleti, ena na tem, druga na drugem koncu. To stresanje jo je spomnilo na balkone, kjer se je zračila posteljnina; na dvorišča, okna; na marljive domačine. Idila poletnega jutra.

Dekleta iz Barake št. 8 so bose tekle k jezeru. Sončni žarki so se lomili med bežečimi nogami, kakor da bi skakljale po živosrebrnih lužah. Za trenutek je bilo vse tako podobno poletnemu taborjenju nekje v čudovitem kotičku, polnem sonca.

»Jutri bodo poslali v niederwaldensko delovno taborišče nekaj deklet,« je rekla Fela. »Če že hočeš vedeti, ti tega sploh nisem hotela povedati. Toda pravkar sem odkrila, da gre Jaga z njimi — k svojemu ljubčku, taboriščnemu poveljniku. Če že na vsak način hočeš, bom uredila z Jago tako, da ti bo spet raztrgala »raport«, ki ga boš dobila tam. Trda ti prede, srček.«

Naslonila se je na Felo in jo prijela za roko. Šla je ob njej kot bolnica ob zdravem človeku. Haljo je imela odpeto, čevlji so ji viseli na trakovih v drugi roki. Po pregledu se še ni bila čisto oblekla. Pod bosimi nogami je čutila taboriščno zemljo in njena duša je željno vsrkavala zrak. Rekla je: »Nikoli ti ne bi odpustila, če mi ne bi bila povedala.«

»Odpustila, vraga! To je povsem noro. Če ne bi šla tudi Jaga, ti ne bi nikdar dovolila, da se ponovno izpostavljaš nevarnosti. Tudi če bi vedela, da bodo taborišče že jutri razpustili.«

Ob potki k Znanstvenemu zavodu so »cvetlične strežnice« z rožnatimi škropilnicami zalivale cvetlične grede. Vstop v območje bodeče žice, ki je obkrožala Zavod, jim je bil prepovedan. »Sestre« iz Zavoda, ki skrbijo za »poskusne predmete«, negujejo tudi rože na notranjem vrtu. Od zunaj Zavoda ni videti, tako kot ne vidimo lobanje pod zamotano pričesko. Zavod je potisnjen globoko s ceste in zakrit z rožami ter listjem. Samo majhen napis na bodeči žici ob vhodu v ulico oznanja: ZAVOD ZA HIGIENO IN ZNANSTVENO RAZISKOVANJE.

»Dobiti moram polovico hlebca,« je rekla Danijela. »Lahko ga bom odplačala med tednom od svojih deležev.«

»Izvedela sem, da je židovsko taborišče v Niederwaldenu v isti zgradbi kot nemška kasarna,« je nadaljevala Fela. »Morda boš lahko kaj več izvedela od židovskega starešine ali kakšnega drugega funkcionarja, ki se bo podnevi potikal po taborišču. Jago bom vzela v roke jaz. Mogoče bo znorela in ti bo celo hotela pomagati. Poskusila bom vse. A zapomni si, da se igraš s smrtjo. Ne veš, kako je treba ravnati z Nemci. Človek se ne more zanesti nate.«

»Ničesar ne morem izgubiti,« je tiho rekla Danijela.

»Nehaj se pomilovati! Nisi edina! Če boš pazila nase pri ‚zabavanju', in se izogibala Elsi, bova šli kljub vsemu skupaj v Kongresio. Bož videla, kako lepo nama bo po vojni. Kri bo curkoma lila iz judenratskih glav.«

Na koncu poti se je Danijela ustavila. Tu je bilo konec barak. Fela je stopila proti notranjim taboriščnim vratom.

»Pred zadnjim gongom bom skočila k tebi,« se je med hojo obrnila Fela.

Potem je odšla.

Prostor, kjer je stala, je bil tlakovan s četverokotnimi kamni. Sedla je na tla in si zavezovala čevlje. Ne smem misliti na jutrišnji dan! je prosila samo sebe. Ne smem misliti.

Pred njo se je med dvema vrstama rožnatih barak črno zarisala taboriščna ulica. Od tu je bilo taborišče povsem drugačno — novo in tuje. Kakor ga bi ga bila zdaj prvič videla. Od tu je prvič zagledala taborišče. Zdaj ve, kaj se dogaja v barakah. Vse je prepleteno z njenim življenjem. Vse ji je znano, kakor vonj njenega telesa, nohti na njenih prstih. Pozna to zemljo. Te rože, okna. Stene barak in vse, kar se dogaja med njimi. Znan ji je most, ki se boči nad jezerom, mavrična voda in črna senca SS-ovca, ki koraka po mostu gor in dol, gor in dol. Kljub temu ji je od daleč vse tako tuje in novo. Kakor da bi se bili njeni čuti nenadoma zmotili; kakor da bi se ji bilo naenkrat zmešalo. Kot človek je, ki se ponoči sunkoma ustavi na jasno razsvetljenem trgu rodnega mesta: pozna kraj, vsak dan gre tod mimo, pa nenadoma ne ve, na katerem vogalu trga stoji.

To je tlak, kamor se je usedla, ko je stopila v taborišče. Kako to, da ni spoznala tega mesta? Saj je v njenem spominu živo kot takrat, ko ga je bila prvič videla. A videti je čisto drugačno — tako tuje in novo. Na desni je dvorišče — prazno... Pa saj je bilo vedno na levi! Zmeraj ga gleda iz barak, kako to, da ga ne more spoznati? Kakor da ne bi bilo na svojem mestu. Takrat, ko je prvič stopila v taborišče, je bilo podobno lepemu, ograjenemu teniškemu igrišču. S te strani je videti popolnoma drugačno.

Dvojni vtis, prejšnji in sedanji, daje prostoru dva različna videza. Danijela se razgleduje in se ne more domisliti, kje je.

Janko Kersnik:

TESTAMENT

19

»Kako posebno kupčijo morata imeti,« uganila sta hlapca in dekla, razpravljajoč v hlevu ta nenavadni, važni dogodek.

VII

Omahnè se je oglasil istega dopoldne zopet pri Topolščaku ter nosil stari svoj obraz, pospravljal po dvorišču, pomagal pri tujcih in delal, kakor je bila tam že večletna navada. Tudi Miklavž ni izpremenil vedenja svojega; bil je osoren in prijazen, zbadljiv in dobrovoljen, kakor sta baš nanašala povelje in opravek.

Popoldne pa se je enkrat naglo obrnil k Tomažu, ko je ta ravno pometal dvor, ter mu velel:

»Jutri pa moraš v Ljubljano, Tomaž! Nekaj vina posebnega boš pripeljal, črnega, tržaškega; naročeno je in svatom bo povšeči, če pridejo na obhodnjo. Kobilo vzemi — domov pa počasi vozi, da se ji kaj ne pripeti.«

Omahnè je prikimal; zavzel se je iz prvega ob tem ukazu, kajti redki so bili slučaji, da ga je Topolščak kam pošiljal s konjem; a dejal si je, da imajo tudi doma posla dovolj. Prekanjen pa je bil toliko, da je v tem povelju slutil tudi posebno skrivno namero gospodarjevo, zato se je namuznil na tihem, ko mu je Topolščak obrnil hrbet.

Drugega dne je Tomaž kmalu opravil svoj posel v Ljubljani in se je opoldne krepčal v staroznani, sedaj Druškovičevi krčmi na Dunajski cesti, kjer še dandanes radi ostajajo kmetje in vozniki iz dolgega Črnega grabna. Malo osupel je pogledal, ko zdajci prisede še drug gost k njemu, kateri na prijazni vzklik Tomažev: »I, kaj pa ti delaš tukaj?« ni imel veselega odgovora.

Bil je šepavi Gotard, ki je bil šele ob Tomaževem pozdravu zapazil, da je sedel poleg stričevega hlapca. Vstal bi bil zopet rad, kajti vse, kar je prihajalo od strica ali mu je bilo vsaj v obližju, zdelo se mu je sovražno. Naposled je nekaj zamrmral, česar Tomaž ni mogel umeti.

»Morda že balo voziš?« vprašal je le-ta, ne da bi se mnogo zmenil za osorni obraz sosedov.

»Vragu rajši ko Topolščaku!« zarohnel je Gotard. »Če hočeš, pa mu povej; če pa nečeš, pa drugim pravi, da bo zvedel!«

Omahneta je obšlo skrivno veselje. Molčal je nekoliko časa in zbiral svoje misli, kako bi se najbolje sporazumel s fantom, s katerim sta, to je sedaj vedel, v eni točki enih misli, namreč v tej, da Topolščaku ne privoščita kaj dobrega— saj ženitev, katero je Miklavž tako spešil, morala je biti dobra zanj. Tomažu pa ni treba tudi posebnega dušeslovnega izkustva, da ne bi bil takoj znal, da je tisto »dobro«, katerega Gotard stricu ne privošči, edinole Metka. Hotel pa se je prepričati tudi še od druge strani.

»So ji li obljubili mnogo dote? Končno jo boš plačeval ti — kdo pa?«

»Vse naj vzame, vse posestvo — kaj meni mar za to!«

»Ej — Gotard! Ženska je ženska — opravi jo v svilo ali hodnik ali pa v cunje! — Saj boš drugo dobil!«

Oni je klel potihoma in Tomaž je znal, da je uganil pravo.

»Kaj ti ne dadé Metke — doma?« vprašal je potem naravnost.

»Saj bi jo bili — pa sedaj je prišel ta —!« Gotard ni izustil robate besede, ki mu je bila na ustih.

Moža sta se v kratkem popolnoma umela; oba je vezalo sovraštvo do ene in iste osebe. Zdajci vpraša Omahnè:

»Ali znaš brati?«

»Ne!«

»Ej — škoda!«

Dalje Tomaž opomnje svoje ni opravičeval in tudi Gotard ni več povpraševal o nji.

Drug znanec iz Št. Ožbolta je bil prisedel k njima, imovit kmet, ki je jel na široko razkladati, da je bil pri izvrstnem doktorju zaradi velike pravde in kako dobro je opravil. Tomaž je pazno poslušal in vprašal, kje biva ta pravdni doktor. Zvedel je kmalu in, ko so bili drugi utopljeni zopet v čisto druge pogovore, prosil je Gotarda, naj ga počaka, da se popeljeta drug za drugim domov. On se bo vrnil takoj.

Napotil se je k doktorju, znanemu ljubljanskemu advokatu. Tam je izvlekel iz zašitka v telovniku zavitek s testamentom, katerega je nosil vedno s seboj, in prosil odvetnika, naj mu prebere pisanje.

To je bilo kratko.

Tujec — podpisanega imena si Omahnè ni mogel zapomniti — imenoval je tržaško najdenko, rejenko Metko pri Brnotovih svojim dedičem. Rekel je, da je to njegova nezakonska hči. O materi njeni ni bilo govora; povedal je le, da so dotične listine in pisma, ki pričajo o nji, shranjene na njegovem domu v Sežani.

Odvetnik ni našel posebnega v vsem pisanju in, ko mu je Omahnè rekel, da ga je znanec prosil pozvedeti, je li vse prav zapisano v tem testamentu, da bi ne bilo kake pravde, potrdil je odvetnik to ter izročil list zopet Omahnetu.

Knjižnica v Brežicah je dobila prostornejši dom

V novem okolju bo ta kulturna ustanova lahko svobodneje zadihala — Bralec ima zdaj prost pristop do knjig in prijeten kotiček, v katerem jih bo lahko prebiral

V Brežicah je bil v nedeljo, 11. aprila, ob prisotnosti mnogih domačinov in gostov slovesno odprt nov prostor občinske matične knjižnice v Prosvetnem domu. Do sedaj se je ta kulturna ustanova morala zadovoljiti z zelo skromnim in utesnjenim okoljem. Bila je bolj podobna natrpanemu skladišču kot pa knjižnici in zaradi tega je bilo delo v njej še posebno težko. Knjig se je z leti nabralo vedno več. Omare in police so bile prenapolnjene in knjižničarke so porabile mnogo trudá, da so ustregle bralcem.

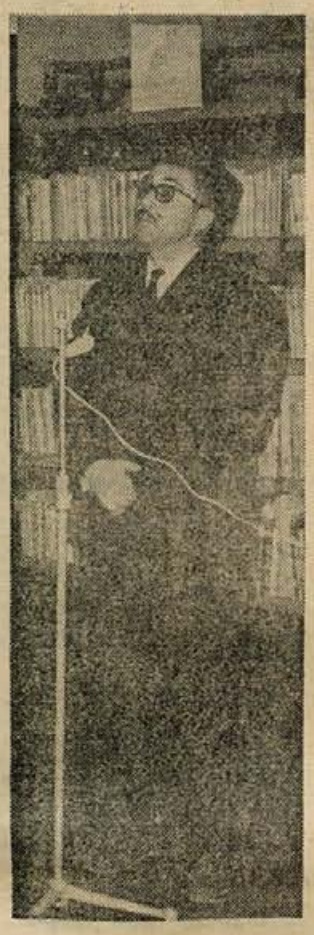

Republiški sekretar za kulturo in prosveto tov. Miloš Poljanšek je na nedeljskem slavju v Prosvetnem domu spregovoril zbranim nekaj spodbudnih besed o pomenu knjižnic v današnji dobi in izročil novi prostor v uporabo vsem, ki ljubijo lepo knjigo.

(Foto: Baškovič, Brežice)

V veliko zadovoljstvo Brežičanov, predvsem pa stalnih obiskovalcev knjižnice in njenih uslužbenk, je ta kulturna ustanova vendarle dobila prijetnejši dom, kjer vsaj nekaj let še ne bo stiske za prostor. To je lep dar knjižnici za 20—letnico njenega obstoja. Upravnica tov. Savica Zorkova je na otvoritveni slovesnosti takole spregovorila o prvih začetkih te ustanove:

»Poletje 1945 ... Brežice so še napol prazne. Tuj rod, ki je nekaj let gospodaril našemu mestu, je odšel. Naši ljudje se vračajo. Počasi se izseljeniški pas ob Savi spet polni. Dan za dnem prihajajo v smeri od železniške postaje naši ljudje. Prisrčen pozdrav, stisk rok, solze veselja v očeh. Neverjeten delovni zagon zajame ljudi. Prav po Župančičevo: ‚Veja se kosa z vejo, katera se bo bolj okitila s cvetjem in pripravila v jeseni žlahtnejši sad.‘

Sile, ki so nekaj let spale, se sproščajo. Povsod se budi novo življenje. Ustanavljajo se tečaji, šole, ki naj bi naši mladini pomagale zapolniti vrzel neplodnih let brez učenja. Tako kot madina se z nepopisnim elanom vrže na delo tudi učiteljstvo. Toda knjig ni. Slovenskih sploh ne. Osnovnošolski učitelji izdajo začasno šolsko čitanko, razmnoženo na šapirografu v 50 izvodih, da z njo pogase prvo žejo otrok po materinem jeziku.

Kakor ni učnih knjig, tako tudi ni drugih, leposlovnih. Okupator je uničil skoro vse, kar je dosegel. Učiteljica Franja Mačkovškova začne s prostovoljno zbirko. A ta je zelo majhna. Zato se obrne na ljubljanske založbe s prošnjo za poklonitev slovenskih knjig novo ustanovljeni ljudski knjižnici v Brežicah. Vse založbe se prošnji odzovejo. Knjižnica prične kmalu poslovati in doseže v nepolnem poldrugem letu 120 bralcev in 630 izposojenih knjig. Tako je bila po osvoboditvi ustanovljena prva knjižnica pri nas.«

Nedeljsko slavje ob otvoritvi novih knjižničnih prostorov v Prosvetnem domu sovpada torej z 20-letnico ustanovitve brežiške knjižnice in 20-letnico osvoboditve. Zaradi obeh jubilejev je ta kulturni dogodek še toliko pomembnejši. Iz skromnih začetkov v prvih povojnih mesecih se je knjižnica v dveh desetletjih razrasla v priznano kulturno ustanovo, ki je razpredla knjižničarsko mrežo po vsej občini. Njen knjižni zaklad se iz leta v leto veča in tudi ljubiteljev pisane besede je vedno več. Mnogo zaslug za rast te ustanove ima njena dolgoletna upravnica tov. Savica Zorkova.

V novem okolju bo knjižnica lahko svobodneje zadihala in še povečala število svojih obiskovalcev. Sodoben pristop do knjig in prijetno urejen bralni kotiček bosta gotovo privabila v knjižnico mnoge nove bralce. Knjižnici se torej obeta še plodnejše delo, kajti njena vloga pri izobraževanju in prosvetljevanju ljudi je še prav tako pomembna kot nekdaj. Svoje kulturno poslanstvo pa bo z uspehom opravljala le, če bo še naprej uživala vsestransko podporo tistih, ki so ji pomagali že odslej. Predvsem se bo morala zavzeti za njen nadaljnji razvoj občinska skupščina preko svojih organov, pa tudi podjetja naj bi to kulturno ustanovo čimprej zapazila.

Gostje na otvoritvi razstave partizanske grafike akademskega slikarja, novomeškega rojaka Božidarja Jakca v Dolenjski galeriji 6. aprila zvečer (od desne proti levi): Zdenka Kidrič, dr. Marijan Brecelj, Božidar Jakac in Franc Pirkovič

Enoten učni program, a različni pogoji

S posvetovanja s poslanskima kandidatoma v Novem mestu

V Novem mestu je bil v petek dopoldne razgovor z novoizvoljenima zveznima poslancema kulturno prosvetnega zbora *Borisem Mikošem* in organizacijsko političnega zbora zvezne skupščine *Tilko Blaha* o nekaterih aktualnih problemih s področja družbenih služb, predvsem šolstva in zdravstva.

Osnovni problem, na katerega so v razpravi opozorili predstavniki šolskih kolektivov, zadeva financiranje šolstva, tako osnovnega kot šolstva druge stopnje. Letos je sicer občinska skupščina namenila šolstvu precej več sredstev kot prejšnja leta, vendar spričo kritičnega stanja ta še ne zadostujejo za kritje vseh potreb. Med drugim so navedli, da v novomeški občini manjka za poučevanje posameznih predmetov v višjih razredih popolnih osnovnih šol trenutno 61 predmetnih učiteljev, 20 odstotkov učencev je brez tehničnega pouka itd. Vse to seveda močno vpliva na učne uspehe, zato se ni čuditi, da konča popolno osnovno šolo v novomeški občini le 56 odstotkov vseh učencev.

Skratka, prosvetni delavci so ponovno opozorili na to, da imamo sicer enotni učni program, vendar pa zelo različne pogoje za njegovo uresničevanje v posameznih občinah in šolah. Zato so menili, da bi bilo treba tudi financiranje urediti enotno, po nekih skupnih merilih, ki bi veljala v republiškem ali celo v zveznem merilu.

Nadalje so opozorili na težave vajenske mladine in dijaških domov. V novomeškem dijaškem domu znaša oskrbnina 14.000 dinarjev, povprečne nagrade vajencev pa se sučejo od 6.000 v prvem letniku do 10.000 dinarjev v tretjem letniku šolanja. Tako nastaja vprašanje, kdo še lahko biva v dijaškem domu, razen tega pa je dijaški dom tudi v zelo slabem stanju.

S področja zdravstva so zdravstveni delavci opozorili na nerednosti, ki se dogajajo pri izplačevanju nadomestil za bolniške dopuste, zlasti tistim, ki so več kot mesec dni na bolniškem dopustu. Pri tem gre predvsem za zamotan obračunski postopek, ki se deli v takih primerih na delovno organizacijo in na komunalni zavod za socialno zavarovanje.

Stoletnica šole na Gor. Leskovcu pri Senovem

20-letnico osvoboditve bo senovško področje proslavljalo letos na osrednji proslavi v Gor. Leskovcu, kjer bodo hkrati proslavljali tudi stoletnico ustanovitve šole. 7. aprila je bila na Senovem seja krajevne organizacije SZDL, kjer so razen o poteku zadnjih volitev, veliko razpravljali prav o pripravah na stoletnico šole v Gor. Leskovcu. Za to priložnost bo šola adaptirana. Ker sredstev primanjkuje, bodo opravili le najnujnejša popravila, poleg tega pa bodo cesto do Gor. Leskovca s pomočjo prebivalcev in z družbenimi sredstvi usposobili za avtomobilski promet. Na seji so imenovali pripravljalni odbor za proslavo, v katerem so predsedniki vseh družbenih organizacij. Krajevna organizacija SZDL na Senovem bo priprave na proslavo uresničevala v sodelovanju s krajevno organizacijo SZDL v Gor. Leskovcu.

Idejni načrt za koprivniško šolo je narejen

Projektivno podjetje REGION iz Brežic je izdelalo idejni načrt za dograditev šolske stavbe v Koprivnici. Treba je reči, da je ta načrt najboljši od vseh dosedanjih in da je v nasprotju z drugimi načrti rešil vprašanje dograditev šolske stavbe v Koprivnici tako, da bo šola poleg potrebnih učilnic, kabinetov, delavnic in šolske kuhinje z jedilnico v kletnih prostorih, imela v pritličju dograjenega dela stavbe večjo dvorano, ki bo lahko šoli za telovadnico, kraju pa za kulturno prosvetno dvorano. Kako dolgo si Koprivničani in okoličani takšno dvorano že želijo in kako močno jo pogrešajo, je odveč govoriti!

Kadarkoli je v zadnjih dveh letih v krški občini nanesel pogovor na vprašanje gradnje novih šolskih stavb, je bila vedno med najbolj perečimi — šolo v Brestanici in šolo v Krškem — omenjana tudi koprivniška šola. To ni nič čudnega, saj popolno osnovno šolo v Koprivnici, ki ima 8 oddelkov, obiskuje 212 otrok. Število otrok je stalno že nekaj let in kot sodijo, bistvenih zmanjšanj ali povečevanj ni pričakovati. Dobra tretjina otrok prihaja na pouk v Koprivnico iz sosednje šmarske občine. Pouk poteka zdaj v treh učilnicah, ki so v stari šolski stavbi, ter v eni učilnici, ki deluje v najeti gostilniški sobi v bližini Koprivnice. V vseh učilnicah imajo pouk dopoldne in popoldne.

Šola nima zdaj razen učilnic in enega prostora, v katerem je šolska pisarna, posvetovalnica, shramba za vse kar je v šoli potrebno, zbornica in še marsikaj, prav nobenega prostora. Letos je na šoli 7 učiteljev in učiteljic, primanjkuje pa vsaj še eden. Pouk otežkoča dejstvo, da morata dve učiteljici, ki sicer poučujeta razredno, poučevati predmetno in to celo slovenščino in matematiko, kar zahteva od njiju velike napore.

Za dograditev in opremo prostorov ter za centralno kurjavo, ki je predvidena v načrtu in bo pomenila za šolo veliko pridobitev, bi bilo treba po sedanjem izračunu odšteti 78 milijonov din. Če upoštevamo vse kar smo našteli, to pač ni veliko. Tako šolski kolektiv kot tudi prebivalci koprivniškega območja upajo, da bo kljub težavam, ki so s sredstvi, namenjenimi za gradnjo šol, morda le mogoče, če ne letos pa vsaj drugo leto v občini zbrati potreben znesek in šolo dograditi.

PREMIERA V GLEDALIŠČU DPD SVOBODA »JOŽE ŠEŠKO«

„PERNJAKOVI" v Kočevju

Po obnovi odrske opreme in ureditvi ogrevanja Šeškovega doma v Kočevju je pri nas ponovno oživela tudi dramska dejavnost. Zbiranje članstva, režijo in vsa ostala gledališka opravila je odbor Svobode Kočevje zaupal dolgoletnemu igralcu in režiserju V. Figarju. Ta je zbral nad 40 igralcev in v štirih mesecih z njimi naštudiral kmečko dramo Prežihovega Voranca v štirih dejanjih »Pernjakovi« v priredbi in besedilu pok. H. Grüna. Premiera drame je bila 2. aprila letos, ki so ji sledile še mnoge reprize. Vse predstave so bile polnoštevilno obiskane.

Odrsko izvedbo te drame, ki jo je Grün napisal zgolj po osnutkih pokojnega velikega pisatelja, zahteva od režiserja dokaj dela, znanja in izrednega čuta za pravšno odrsko izživljanje slehernega igralca, je režiser V. Figar kar se da dobro izpeljal. Iz velike pletete do pisatelja je opustil na nekaterih mestih močno zaželena črtanja teksta, kar bi bilo izvedbi drame le v korist.

V igri sta zlasti izstopali dve plasti iz vaškega življenja: premožna — kmetje in kmetice, ter socialno šibka — beračі, beračice, prevžitkarji in sirote. Med prvimi kmet Pernjak (Jože Zorko) in njegova žena (Vlasta Jerbičeva) ter njuni otroci Mojca (Alenka Švajgerjeva), Ladej (Karel Mohar) in Anej (Jože Rovšek) z ženo Leno (Metka Rusova), kmet Sečnjak (Jani Buchvald) in njegova žena (Nevenka Rovškova); kruto nasprotje tem pa je dolga vrsta revežev. Beračica Ajta, pooseblena zloba (Marija Lešnjakova) in berač Moškoplet (Ciril Zupančič), slepi lajnar (Stefanišin), zlasti pa Sečnjakova mutasta sirota Lena (Tinka Bohančeva) so s svojo sugestivno igro in odrsko rutino pritegnili pozornost. Vsi ostali igralci so zlasti v množičnem nastopu dosti pripomogli k uspešni izvedbi drame.

Zelo učinkovito sceno je izdelal Viktor Kobola s pomočjo odrskih mojstrov Alojza Brunca in Izidorja Bohanca. Tokrat so razsvetljava in zvočni efekti vzorno delovali, k čemur so pripomogli Stane Salamon, Franc Bobek in Jadran Sobar. Šepetalka je bila Darinka Trohova.

Za premiero so izdali tudi obnovljeni gledališki list, o katerem bomo posebej poročali, kakor tudi o nadaljnjem delu gledališkega kolektiva za to in prihodnjo gledališko sezono.

FRANCE CANKAR

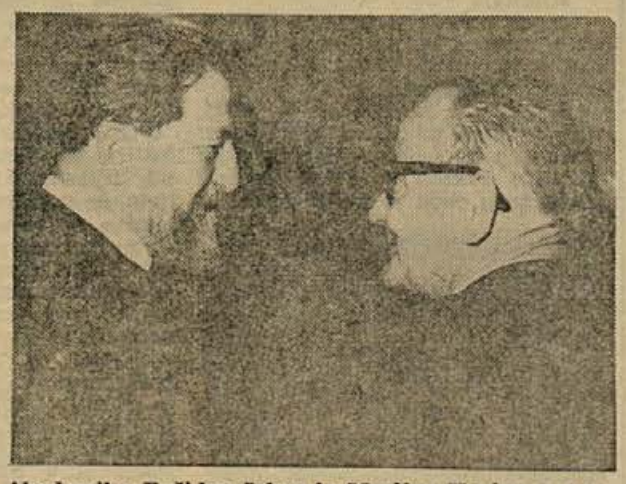

Akademika Božidar Jakac in Marijan Kozina v prostorih Dolenjske galerije (foto: Mirko Vesel)

Likovni umetniki - amaterji v krški občini

V nedeljo, 11. aprila, je bil v Krškem ustanovni sestanek klubov likovnih umetnikov amaterjev. Amaterska likovna ustvarjalnost je v krški občini zelo razvita, zlasti med šolsko mladino. Po šolah delujejo krožki, v katerih mladi ustvarjalci oblikujejo linoreze, lesoreze, se ukvarjajo z akvareli, nadarjeni posamezniki pa tudi gnetejo glino. Ljubitelje likovnega ustvarjanja najdemo tudi med odraslimi, saj je v Krškem več talentiranih ustvarjalcev amaterjev, ki se ukvarjajo z raznimi vejami likovnega ustvarjanja. Svoj navdih oblikujejo s čopičem, pa tudi v kamnu, lesu, mavcu in bronci. Na novo ustanovljeni klub jih bo združeval v skupnih težnjah in jim hkrati posredoval marsikatero novost o umetnosti, ki jim doslej morda ni bila znana.

Uspehi z večerne politične šole

Slušatelji večerne politične šole v Brežicah so 6. aprila opravljali zaključne izpite. Izpite je uspešno opravilo 16 tovarišic in tovarišev, drugi, ki so bili upravičeno zadržani, pa bodo prišli na razgovor pozneje. Po mnenju komisije oziroma predavateljev so se kandidati vestno pripravili na izpite.

Pevski zbor v Koprivnici

Koprivniški pevski zbor bo sodeloval letos na vseh proslavah 20-letnice osvoboditve na senovškem koncu. Zbor dela v lepem sodelovanju s senovškim zborom, saj so gostovanja obeh zborov na Senovem in v Koprivnici že v navadi.

Najlepše darilo za 20-letnico osvoboditve:

DOLENJSKI ZBORNIK 1963

Dobite ga v knjigarnah. — Cena 1500 dinarjev

NA VINIŠKEM PODROČJU NAPREDEK V ŽIVINOREJI

Prisluhnil sem nedavno tega vrsti razgovorov med kmetovalci in kmetijskim tehnikom Grdunom v pisarni zadruge na Vinici. Ko sem prišel na vrsto tudi jaz, sem od tovariša Grduna izvedel še:

— Slišal sem, da imate na Vinici in v okoliških vaseh organiziran odkup mleka? Kako odkup poteka?

— Res je. Mleko odkupujemo že v 11 vaseh na območju Vinice. Od 1. aprila dalje pa odkupujemo tudi v najbolj oddaljenih vaseh v okolici Sinjega vrha. Do zdaj smo na tem področju vsak dan odkupili okoli tisoč litrov mleka, prihodnji mesec pa se bo odkup povišal za nadaljnjih 500 litrov.

— Kakšna je cena mleku?

— Doslej smo plačevali mleko po 55 din pri 3,6 odstotni tolščo, od 1. aprila dalje pa dobi kmet za liter mleka 60 dinarjev.

— Kako vpliva odkup mleka na razvoj govedoreje?

— Zelo ugodno. Število krav se veča na račun volov. Kmetje pa vsak dan prihajajo v zadrugo, naj bi jim nabavili dobre molznice. Pod dokaj ugodnimi pogoji smo 15krav že kupili in jih dali kmetom, oni pa so v zameno dali mlado pitovno živino.

— In kvaliteta mleka?

— Proti pričakovanju! Zagrebške mlekarne odkupijo le mleko s 3,6 odstotno tolščo, naše mleko pa ima 3,8 odstotka tolšče in tudi več. Z večjo stopnjo tolšče bomo dosegli tudi višjo ceno.

— Kaj bi morala zadruga narediti za povečanje pridelka krme?

— Kmetje že sami opuščajo pridelovanje pšenice, koruze in ostalih poljščin na račun detelj in drugih krmnih rastlin. Kupujejo več umetnih gnojil, kmetje pa so dovzetni tudi za njihovo strokovno uporabo.

— Kako pa je s kooperacijo v živinoreji?

— Kooperacija v živinoreji bi bila lahko znatno boljša, če ne bi bilo na Vinici prostega sejma za živino in toliko prekupčevanja. Vse to nam otežkoča postavljanje cen v kooperaciji.

V splošnem pa naši kmetje dobro vedo, da več krav, več telet in več mleka pomeni tudi večji zaslužek in izboljšanje njihove življenjske ravni.

JOŽE ŠKOF

VOLIVCI ČRNOMALJSKE OBČINE!

Občinska volilna komisija

obvešča

vse volivce na področju občine Črnomelj, da bodo v nedeljo, 18. aprila, volitve v zvezno in republiško skupščino. Tokrat bodo volili prav vsi volilni upravičenci ne glede na to, če so zaposleni ali ne

Vabimo volivce, naj čimprej izpolnijo svojo državljansko dolžnost!

Učenci prvega razreda osnovne šole v Adlešičih pri pouku telesne vzgoje na šolskem igrišču. Na vseh šclah, kjer nimajo telovadnic, si pomagajo tako, da poučujejo telesno vzgojo na prostem, če je le ugodno vreme.

V Gribljah smo zvedeli

■ 22. marca 1945 so ustaši in Nemci zažgali Griblje, ki so tedaj v celoti pogorele. V spomin na ta dogodek je konec marca letos krajevna organizacija ZB skupno s šolsko mladino in aktivom ZMS pripravila akademijo v gasilskem domu. Po uvodnem govoru Toneta Kralja je sledil kulturni program pionirjev, mladina pa je uprizorila Klopčičevo »Mater«. Prisotni so z zanimanjem poslušali še enega preživelih borcev, ki je podrobneje opisoval požig Gribelj, nato pa je sledila vaška zabava.

■ Ograja okoli šolskega vrta, kjer je tudi spotnenik, je potrebna popravila. Vrt je lepo urejen, ker pa ni ograje, zahaja nanj živina in uničuje nasad. Vaščani so pokazali do tega problema največje razumevanje in so se odločili pomagati pri popravilu ograje. Zmenili so se, da bodo prispevali drogove in nekateri so dano besedo že izpolnili.

■ Dva učenca gribeljske šole sta dobila nagrado za najboljši nalogi za temo, razpisano v mesecu boja proti TBC. Na svetovni dan zdravja, 7. aprila letos, so jima v šoli v imenu občinskega odbora RK Črnomelj nagradi podelili. Nagrajena sta bila: Stanko Štrucelj in Boris Vranešič, oba učenca 4. razreda.

PEDAGOGI! — V izredno praktično korist vam bo knjiga pedagoških člankov in študij — PEDAGOŠKI TEDEN V NOVEM MESTU Izdala Dolenjska založba. Dobite v knjigarnah. Samo 500 dinarjev!

Prometna nesreča sredi Črnomlja

8. aprila se je okoli 7.30 pred gostiščem Grad pripetila huda prometna nesreča. Vojaški jeep je s parkirnega prostora v ostrem ovinku zavil na cesto, kjer se je sicer ustavil, medtem pa je s Tanče gore pripeljal v mesto motorist Matija Vrtin. Zaradi nepreglednega ovinka ob stavbi družbenopolitičnih organizacij je prišlo do trčenja, pri katerem je bil motorist huje poškodovan. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico. Na obeh vozilih je za okoli 60.000 dinarjev škode.

KAJ JE NOVEGA NA VINICI?

● Od 1. aprila dalje je na Vinici urejena preskrba s kruhom, ki ga prodajajo v prodajalni Splošnega trgovskega podjetja. Poštni avtomobil dovaža kruh vsak dan iz Črnomlja, kakor tudi razno pecivo. Viničani so zdaj zadovoljni.

Prebivalici Vinice in okoliških vasi so veseli tudi novega načina poštne dostave, ki je vpeljan od 1. aprila letos. Posebni poštni avtomobil pripelje vso pošto na Vinico že v zgodnjih jutranjih urah, tako da jo naslovniki še ist dan prejemejo.

● Pred začetkom turistične sezone so prepleskali vse prostore na viniškem campingu, odpreti pa jih nameravajo že 15. aprila. Od tedaj dalje bo redno obratovala tudi kuhinja. Do začetka glavne sezone pa bodo uredili še parkirni prostor in kabine za slačenje.

● Marca so se začeli na Vinici spet sejmi za govejo živino in prašiče, ki so bili zaradi slinovke in parkljevke prekinjeni vse od lanskega novembra. Vsakič pripeljejo na sejem okoli 300 glav gove. di in povprečno 60 pujskov Največ pokupijo mesarji iz Reke in Ljubljane. Sejem je vsak prvi ponedeljek v mesecu in vsak ponedeljek po 15 v mesecu.

F. P.

6-letna Stanka je bila žrtev nesrečnega slučaja

5. aprila popoldne se je v Kanižarici pripetila huda nesreča, ki je močno odjeknila med tamkajšnjim prebivalstvom. V apneni jami je utonila 6-letna Stanka Sadek. Takojšnja pomoč je bila brezuspešna, ker je smrt v trenutku nastopila.

Dan po pogrebu Sadekove Stanke so otroci v vsej soseščini žalostno povesali glave ni nikomur ni bilo do igre. Domači so pod vtisom hude nesreče še vedno znova in znova govorili o Stanki ter obujali spomine na tisto usodno popoldne. Elizabeta Sadek, Stankina mama, je takole pripovedovala:

— Bolele so me noge, zato sem se po kosilu vlegla na kuhinjski divan. Poleg mene sta bila sin Slavko, ki je imel gripo, in Stanka, ki se je vedno rada stiskala k meni. Pogovarjali in šalili smo se vse popoldne in šele okoli 16.30 sem Stanko oblekla, da se je šla igrat pred hišo. Zatem so se dogodki naglo odvijali

Vstala sem tudi jaz in začela pripravljati pečene kruhove rezine in kavo, da bi malicali. Medtem sem pogledala pred vrata in videla Stanko na vogalu hiše s sosedovo punčko. Nekaj trenutkov zatem je sama pokukala skozi kuhinjska vrata, če je že kaj za pod zob in ker še ni bilo gotovo, je spet odšla Vrata od kuhinje so bila odprta, tako da se je na dvorišče ves čas slišalo in videlo.

Le nekaj minut zatem, ko sem Stanko zadnjič videla na kuhinjskih vratih, sem jo šla klicat. Ni se oglasila! Otroci, ki so se nekaj trenutkov prej z njo igrali, je nisem videli, kam je stekla. Ker je vedno rada posedala pod hruško na hribčku pred hišo, sem jo šla iskat, misleč da je tam. Tekla sem mimo apnene jame, komaj 10 metrov od kuhinjskih vrat in zagledala Stanko v njej plavati.

JOJ!

Na obupen mamin krik je iz hiše kar v pižami pritekel bratec Slavko, učenec 6. razreda, naenkrat pa so se zbrali še sosedje. Bratec Slavko je sestrico potegnil iz vode, pomešane z apnom. Nesli so jo v kuhinjo, jo skušali obuditi — a zaman.

ZDRAVNIK: SMRT JE TAKOJ NASTOPILA

Nedolgo zatem je prišel zdravnik in ugotovil, da je otrok že mrtev in da je morala smrt v apneni jami v nekaj trenutkih nastopiti.

Nesrečna Stanka je bila do dveh let starosti vedno bolna. Posledice več bolezni so se ji vedno poznale. Bila je ljubek otrok, katerega so vsi imeli radi.

Po ugotovitvah komisije, ki si je na kraju nesreče vse ogledala in pripovedovanju domačih, sklepajo, da je Stanka res bila pri hruški, od tam pa stekla proti kuhinjskim vratom na malico. V gumijastih škornjih ji je ob jami moralo spodrsniti... Zaradi strahu in motnje v govoru ni mogla zaklicati, sicer bi jo mama pri odprtih vratih, le nekaj korakov vstran, morala slišati.

APNENA JAMA JE NEVARNA!

Omenjena apnena jama je globoka meter in pol, široka in dolga pa okoli 2 metra. Leži na dvorišču večje stavbe, v kateri stanuje več strank, otrok pa je v vsej soseski precej. Starši so otroke vedno opozarjali, naj ne hodijo k jami in res so ubogali, zato menijo, da tudi Stanka ni šla nalašč tja.

Kljub vsemu pa je škoda, da se starši niso pravočasno spomnili zaščititi dohoda k jami, potem do nesreče ne bi prišlo. Res je apnena jama prav pred hišo, vendar otrok ne morejo imeti nenehno pred očmi, nesreča pa nikdar ne počiva!

Avgusta bo fluorografiranje prebivalstva

Ker je fluorografska akcija na področju občine Črnomelj predvidena med 28. avgustom in 4. septembrom, so se začeli nanjo že zdaj pripravljati. Če ne pride vsaj 97 odstotkov prebivalstva na fluorografsko slikanje pljuč, je akcija neuspela, kot so ugotovili strokovnjaki.

Predsednik skupščine bo v kratkem imenoval poseben občinski štab z devetimi člani iz vrst zdravstvenih in družbeno-političnih delavcev, razen tega bodo v vseh večjih središčih imenovani še posebni štabi za pomoč pri organizaciji fluorografiranja.

Dve posebni ekipi strokovnjakov z Golnika bosta opravili strokovno delo, medtem ko mora domači občinski štab poskrbeti za potrebno administrativno in organizacijsko osebje.

Podroben razpored fluorografiranja v posameznih krajih bo občanom pravočasno javljen.

Črnomelj : Branik 3:5

Domačinke so veljale za favoritinje, vendar je očitno, da preživljajo krizo. Mariborčanke so igrale hitro in jim je vse uspelo. Najboljša je bila Martinčičeva. Domačinke so pokazale eno najslabših tekem v sezoni. Tekmo je pred 600 gledalci dobro sodil Košnar iz Ljubljane.

Črnomelj :. Metlika 29:15

Domači so se razirgali šele v drugem polčasu, ko so zaigrali hitreje in bili nevarnejši pri streljanju na gol. Metličani so bili dobri, vendar jim primanjkuje rutine. Domači so vsi igrali razmeroma dobro, zato so visoko zmagali.

J. S.

Matični urad Vinica

Marca ni bilo rojstev, niti porok. — Umrla Marija Kobe, gospodinja iz Špeharjev, 70 let.

Matični urad Stari trg ob Kolpi

Marca je rodila doma Marija Samec iz Sodevc — Danico. — Porok in smrti ni bilo.

Razpis sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine ČRNOMELJ

I.

Upravni odbor sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine Črnomelj razpisuje na podlagi sklepa seje z dne 5. 4. 1965

IV. NATEČAJ

za dajanje posojil iz sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine Crnomelj v letu 1965. Skupno je namenjeno za posojila 25,000.000 din, od tega za:

a) novogradnje in dograditve — 20,000.000 din,

b) popravila stanovanjskih hiš v družbeni in zasebni lastnini — 5,000.000 din.

II.

Natečaja se lahko udeležijo:

a) pravne osebe,

b) osebe v delovnem razmerju in osebe, ki so po predpisih o socialnem zavarovanju izenačene z osebami v delovnem razmerju, upokojenci in delovni ter vojaški invalidi.

III.

Pogoji natečaja:

Najdaljši rok vračanje posojila za novogradnjo in dograditve je 20 let, najnižja obrestna mera 2%, za popravila pa 10 let in najnižja obrestna mera 3%.

Individualni graditelji prejmejo lahko za novogradnje in dograditve enodružinskih stanovanjskih hiš skupno do 1,800.000 din posojila.

Za popravila stanovanjskih hiš prejmejo prosilci lahko posojilo iz sklada ob upoštevanju 60% lastne udeležbe, vendar ne več kot 500.000 din.

IV.

Prednost pri dodelitvi posojil imajo:

1. borci NOV;
2. prosilci, ki imajo zagotovljeno udeležbo svoje gospodarske organizacije;
3. prosilci, ki nudijo:

a) večjo stopnjo dovršitve objekta in s tem večjo lastno udeležbo,

b) krajši rok odplačila in večjo obrestno mero.

V.

Ponudbe za posojilo po tem natečaju morajo prosilci predložiti z vso dokumentacijo, ki jo zahteva komunalna banka, v zapečateni kuverti z vidno oznako »IV. natečaj za posojilo« pri Komunalni banki — ekspozituri v Črnomlju najkasneje do 30. aprila 1965.

Za potrebne obrazce in informacije se obračajte na Komunalno banko — ekspozituro v Črnomlju, ali na sklad.

VI.

Prošnje, vložene pred objavo natečaja, kakor tudi prošnje, vložene z nepopolno dokumentacijo, so neveljavne in jih v natečaju ne bomo obravnavali.

O izidu natečaja bodo prosilci pismeno obveščeni.

Številka: KS-55/1-65

Datum: 5. 4. 1965

Upravni odbor sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine Crnomelj

NOVICE črnomaljske komune

JOŽE DULAR: MLINI OB KOLPI UMIRAJO

4

In že mu brni kamera v rokah in zajema na celuloidni trak vodo in hribe in nebo in oblake...

☆

V Bregu smo počakali. Voda je namreč še zmerom naraščala.

Tako smo se spravili na suho in zdaj kuhamo kosilo.

Voda vre v ponvi, mi pa zremo na jez in na bobnečo vodo, ki pada čezenj.

»Glejta!«

Janez pokaže s prstom na sredino reke, kjer na brzeči gladini nad jezom plava kača, ki hoče doseči nasprotni breg.

Ne vemo, od kot se je vzela, toda vidimo, da plava proti toku; glava in trup puščata za sabo ozko klinasto brazdo. Z vsemi močmi plava, toda voda je močnejša in jo odnaša hitreje in hitreje... Z vsako sukundo je bliže pogubi: še dva sežnja, še seženj, še... in že jo bobneča voda potegne pod jez.

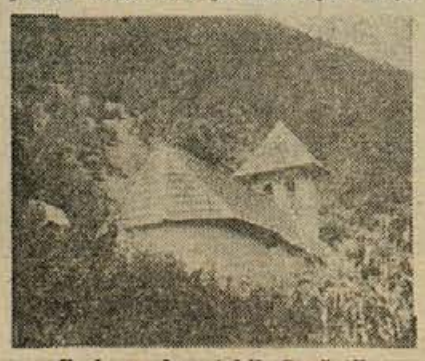

Cerkev v hrvatskih Goršetih

Dobro se nam zdi, da smo na trdnem bregu.

☆

Tudi mlin na bregu si delita dva lastnika. Ivan Špehar in Jože Žalec imata vsak po tri vodna kolesa, sicer pa je malenica po sredi pregrajena in ima vsak mlinar svoj vhod. Žalec si je postavil v kotu tudi ognjišče, nad njim pa velb iz protja, ometan z ilovako. Tu se pozimi greje sam in pa pomeljarji, ki nosijo semkaj mlet.

Oba mlinarja meljeta za dvainštirideset hiš v Špeharjih, Daljnih njivah, Gorici in Selcih. Meljeta, če pač ljudje kaj prineso. Od mlatve do božiča se še po malem vrtijo kamni, potem pa bolj počivajo, kajti zrnja zmanjka in ljudje kupujejo moko po štacunah. Letos so vsakemu odmerili po petnajst tisoč dinarjev davka. Zaprosila bosta, da jima ga znižajo, sicer bosta morala obrt odpovedati. Kaj pa mislijo! Teh nekaj hiš, ki sejejo vsako leto manj žita, naj vzdržuje njuno malenico! Hrvatov pa sploh ni v Breg, ker imajo svoj mlin v Lescih.

Govorimo na dolgo in široko. Nikamor se nam ne mudi, kajti prenočili bomo v Bregu. Jutri bomo spustili čoln pod jez. Zato bi potrebovali kakih pet, šest metrov močne vrvi, zakaj veriga sama je prekratka. Ko bo čoln poletel čez jez, nam ga namreč prenagli sunek lahko iztrže iz rok.

Dobili smo, kar smo želeli. Špehar nam je dal vrv, Žalčeva prijazna gospodinja pa še kruha in toplega mleka za večerjo. Pa za drugo jutro nam bo spekla cel hleb belega kruha za na pot.

Šotor smo razpeli na ozki ravnici pod mlinom. Zvonko in Janez sta zataknila tik ob vodni gladini v breg vsak svojo palčico. Potem sta opazovala, če se voda še dviga, ali je morda že začela upadati.

Zvonko je nekam čemerno prestopal po bregu. Kaj ne bi bil! Geograf je po poklicu, profesor, in geologija je njegov konjiček. Pred dnevi si je napravil načrt. Vso strugo Kolpe bo pregledal in vnesel svoja opazovanja na specialko.

Tu je prod, tam lehnjak, tu glina in mulj, tam naravna brzica... Zdaj pa je ves ta načrt nenadno postavljen na glavo, pravzaprav: splaval je po vodi. Po veliki kalni vodi. Glej skozi ta gosti rjavi sajavec, opazuj, kaj je na dnu, če moreš!

Ko je sonce zašlo, voda ni več naraščala.

Preden smo legli in zadrgnili šotor, je Zvonko vzel baterijo in stopil do vode.

V Metliki zborujejo udeleženci mednarodnega seminarja za zdravstveno izobraževanje

V ponedeljek zvečer se je v metliškem hotelu nastanilo 27 slušateljev inštituta za izobraževanje pri londonski univerzi, ki so doma iz raznih držav Afrike, Azije in Nove Zelandije. Ti sodelujejo na seminarju o vsebini in metodah zdravstvenega izobraževanja v Jugoslaviji, ki ga ta inštitut prireja s sodelovanjem Jugoslovanskega Rdečega križa. Sodelujeta tudi dva predavatelja tega londonskega inštituta.

Na seminarju so že ali pa bodo te dni še predavali prof. Janez Stanovnik o družbeno politični in ekonomski ureditvi SFRJ, dr. Dušan Hrovat o organaciziji in nalogah zdravstvene službe in zdravstvene vzgoje s posebnim poudarkom na komunalni higieni ter dr. Dušan Reja o usklajevanju zdravstvene vzgoje in izobraževanja s socialno - zdravstveno problematiko. Seminar se je pričel v torek popoldne s pozdravnimi govori, zvečer pa so gostom domači tamburaši in folklorna skupina pripravili večer belokranjskih pesmi in plesov. V sredo je vse udeležence sprejel predsednik občinske skupščine nocoj, v četrtek, pa bodo gostom pripravili v domu Partizana večer slovenskih ljudskih pesmi, na katerega vabijo prireditelji tudi prebivalce Metlike.

Udeleženci seminarja bodo med svojim bivanjem v Metliki prisostvovali tečaju prve pomoči v podjetju KOMET, si ogledali obrat družbene prehrane v tovarni BETI, Dom počitka, zdravstveni dom, šolsko - kuhinjo in Belokranjski muzej. Odpeljali se bodo tudi v Gradac, kjer jim bo o ustanovitvi Rdečega križa in razvoju zdravstvene službe v NOV govoril dr. Marjan Avčin. Obiskali bodo tudi Črnomelj, v Novem mestu pa si bodo ogledali znanstvene in izobraževalne institucije.

To soboto bo v hotelu Bela krajina občinski odbor Rdečega križa udeležencem seminarja priredil poslovilni družabni večer, nakar bodo naslednji dan gostje odšli na enodnevni zilet v Slovensko primorje in se v ponedeljek vrnili v Ljubljano, odkoder bodo odpotovali v London.

Gostom želimo prijetno bivanje v Beli krajini!

DOBRODOŠLICA GOSTOM

Vsi Metličani, zlasti pa še vodstva družbeno-političnih organizacij in Rdeči križ lepo pozdravljajo v svoji sredi udeležence mednarodnega seminarja RK v Metliki in jim žele prijetno bivanje v Beli krajini!

METLIŠKI DROBIR

■ **V Metliki pogrešajo** izletniki in tujci drobnih spominkov, lepih razglednic, turističnih prospektov in v gostiščih belokranjskih specialitet. Turistično društvo in gostinci se bodo morali pred sezono še bolj potruditi, če bodo hoteli zadovoljiti goste.

■ **Kmetijska zadruga** pridno obnavlja vinograde v Vidošičih, kjer delajo od jutra do mraka, da jih čas in vreme ne bi prehitela. Mlade sadike vinske trte bodo že čez nekaj let dale še več kvalitetne belokranjske kapljice.

■ **Občinski komite ZMS** je pred kratkim organiziral seminar za vodstva mladinskih aktivov. Na seminarju so se seznanili z vodenjem sestankov in z novimi oblikami dela z mladino. Škoda, da je bil seminar malce pozen, ker je zimska delovna sezona že za nami.

■ **Komunalno podjetje v Metliki** je razdelilo hišnim svetom posebne zaprte posode za smeti in odpadke. S tem pa k čistoči mesta niso veliko pripomogli, ker polne posode smeti stojijo na hodnikih. Hkrati s posodami bi morali poskrbeti tudi za redno odvažanje smeti!

Matični urad Metlika

Marca je bil doma rojen 1 deček. — Poročila sta se: Alojz Laterner, mizar, in Karolina Pezdirec, olagajničarka, oba iz Črnomlja. — Umrli so: Ana Bučar, poljedelka z Drašič, 63 let; Janez Težak, upokojenec iz Bereče vasi, 87 let; Ana Lamut, oskrbovanka iz Črnomlja, 67 let; Jurij Vukšinič, posestnik iz Grabrovca, 81 let, in Jože Kočevar, upokojenec z Radovice, 67 let.

Matični urad Gradac

Marca ni bilo rojstev niti porok. — Umrl je Anton Klobučar, upokojenec iz Gradca, 61 let.

Mladena Brancelj: IGRAJ KOLCE...

Skrb za človeka vedno na prvem mestu!

Z občinske konference Združenja borcev NOV Metlika

Letošnje konference ZB potekajo v jubilejnem letu, ob 20-letnici osvoboditve. Kolikor bolj se oddaljujemo od revolucije, toliko pomembnejša je in prehaja v zgodovino z vso svojo veličino. V dvajsetih letih po osvoboditvi se je nedvomno okrepila politična in ekonomska osnova naše domovine in lahko rečemo, da je prav generacija bivših borcev in udeležencev NOB nosila največji delež v procesu razvoja proizvajalnih sil. Borcem pa se z leti pojavljajo tudi vedno večje posledice prestanih naporov in se odražajo posebno v zdravstvenih in fizičnih sposobnostih. Reševanje teh problemov je iz leta v leto razumevanje družbene skupnosti je omogočilo, da je zakonodaja v zadnjih letih, posebno pa v zadnjih mesecih, znatno razširila možnosti za reševanje vsaj perečih problemov bivših borcev.

Samo 380 borcev je zaposlenih

V 13 krajevnih organizacijah ZB na področju metliške občine je 1785 udeležencev NOB, od tega 814 žena, 185 bivših internirancev in 20 vojnih ujetnikov. V gospodarstvu in družbenih službah je zaposlenih okoli 380 članov ZB, kmetov z več kot 1 hektarom zemlje je 76, vsi drugi pa večinoma odvisni od pomoči družbe. Reševanje zaposlovanja borcev je precej težavno, ker ni primernih delovnih mest.

Predsedstvo ZZB šteje 13 članov in se je večkrat sestalo ter reševalo problematiko članstva. Razprave na občnih zborih ZB so pokazale, da je članstvo lepo vključeno v družbeno življenje vasi in krajev, največ pa je bilo govora o problematiki borcev. Večina krajevnih organizacij je lani pokazala več skrbi za življenje in delo svojih članov, za šolanje njihovih otrok, uveljavljanje pravic, za reševanje stanovanjskih problemov in podobno.

Delo občinskega predsedstva ZZB se je v precejšnji meri odvijalo preko komisij: komisije za priznavanje posebne delovne dobe, komisije za skrb borcev ter komisije za spomeniško in zgodovinsko dejavnost. Delovna je tudi sekcija za internirance in vojne ujetnike.

Največ dela je imela v minulem obdobju komisija za priznavanje posebne delovne dobe. Na 11 sejah je obravnavala 435 prošenj, od katerih je 426 ugodno rešila, devet pa kot neupravičene zavrnila. Tudi komisija za skrb borcev je imela dokaj težko nalogo, saj je problemov borcev vedno več, materialna sredstva za reševanje teh vprašanj pa še daleč ne doraščajo potreb. Najbolj težko in zamotano je reševati probleme borcev, ki niso bili zaposleni. Teh pa je v naši občini največ. Mnogi borci so potrebni zdravljenja, vendar za te namene ni bilo nikjer zagotovljenih sredstev. Kljub temu je bilo omogočeno zdravljenje 15 članom ZB, ki niso zaposleni, in poslanih 25 zaposlenih članov organizacije na zdravljenje.

Dodatki, priznavalnine in stanovanja

Mnogi člani ZB iščejo rešitev na podlagi 73. in 80. člena zakona ZPZ, po izrednih pogojih, ki jih omogočajo predpisi za aktivne udeležence NOB. Do sedaj je urejena pokojnina za 268 članov ZB, vendar so pokojnine nizke, celo najnižje, kar jih dopuščajo pokojninski predpisi.

Bolj ugodno je z novim predpisom rešen zaščitni dodatek za borce, ki so v delovnem razmerju. Ta dodatek znaša 59.000 dinarjev, do njega pa so upravičeni bivši borci, ki se izkažejo s 15.letno delovno dobo in udeležbo v NOB pred 9. septembrom 1943. V metliški občini prejema ta dodatek 76 članov ZB.

Tudi z občinskimi priznavalninami se materialni položaj borcev izboljšuje, vendar tudi za te namene občutno manjka sredstev. Pri komisiji čaka na rešitev še 126 prošenj za priznavalnine. Prav tako niso urejeni še vsi stanovanjski problemi borcev, saj še 17 nezaposlenih borcev in invalidov čaka primernih stanovanj.

SPOMENIŠKA IN ZGODOVINSKA DEJAVNOST je bila precej razgibana. V teku so priprave za odkritje spomenika v Podzemlju, v preteklem obdobju pa je bilo organiziranih več srečanj bivših borcev, tako na Suhorju in v Gradcu. Izdana je bila brošura o zgodovinskih dogodkih »Metlika v plamenih«, pripravljajo pa še izdajo kronike padlih borcev in žrtev NOB.

Za letos je v načrtu srečanje aktivistov iz vse Bele krajine ter srečanje internirancev, zapornikov in vojnih ujetnikov iz več dolenjskih občin.

REGINA FIR

Pameten predlog: ustanovimo vrtnarijo!

Pred leti so si Metličanke v okviru ženskih društev toliko časa prizadevale, da so odprli zelenjavno trgovino. Veselje gospodinj, ki so lahko vsak dan kupovale svežo zelenjavo ni dolgo trajalo, kajti lani je zasebni lastnik lokala odpovedal gostoljubje in odtlej je mesto spet brez zelenjave.

Trg imajo v Metliki samo dvakrat na mesec, zato vsak slučajni prodajalec solate s Hrvaškega mimogrede proda svoje blago. Metliške ženske pa se ne dajo kar tako ugnati in so spet začele vrtati v ta problem. Pravijo, da bi bilo najbolje ustanoviti vrtnarijo in da naj bi zasebnemu vrtnarju dodelili nekaj zemlje iz lastništva SLP. Pridelano zelenjavo bi lahko nedvomno sproti prodal. Predog je izvedljiv, samo uresničiti ga je treba!

ŠE VEDNO MANJKA STANOVANJ

V Metliki in tudi po vaseh v občini je še precej upokojenih borcev brez primernih stanovanj. Občani so o tem že spregovorili na sestankih družbeno-političnih organizacij. Primernih stanovanj za upokojene borce v Metliki enostavno ni, zato ljudje menijo, da bi morali pri vseh novogradnjah misliti na to, da si nekateri žele stanovati tudi v skromnejših razmerah in da si žele samo dveh suhih in zdravih prostorov za sobo in kuhinjo.

Drug način rešitve tega vprašanja pa bi bil možen z dograditvijo Doma počitka, kjer bi lahko pridobili več manjših enosobnih ali dvosobnih stanovanj.

Vegastih stopnic v občinski stavbi ni več

Občinska skupščina v Metliki se je vendarle odločila popraviti in prebeliti notranjost občinske stavbe, kjer so vegaste stopnice do prvega nadstropja delale že pravcato sramoto.

Okoli 1 milijon so veljala najnujnejša popravila, predvsem beljenje hodnika in popravilo stopnic. S temi deli so dolgo odlašali samo zavoljo varčevanja s proračunskimi sredstvi, zdaj pa so se morali za popravilo le odločiti, ker bi vsako zavlačevanje pomenilo še večje stroške.

»POVEST O DOBRIH LJUDEH«

Mladinska knjiga je te dni izdala v zbirki Zenit eno najboljših del slovenskega pripovednika Miška Kranjca »Povest o dobrih ljudeh.« Dejansko gre za ponatis romana, ki ga je Kranjec izdal nekaj pred usodnim letom 1941. V njem je Kranjec opisal zaprti, a intimno topli življenjski svet prekmurskega malega človeka. Knjigo, ki ima žepni format, je lepo opremil Jože Ciuha.

V šotor se je vrnil zadovoljen. Voda je upadla za prva dva centimetra.

20. avgusta 1964

Čez noč se je voda znižala za skoraj četrt metra. Bila je še zmerom močno kalna, toda njen tek se je počasi umirjal.

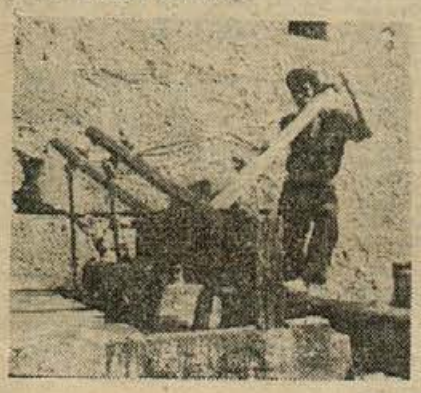

Mlinski zapor

Kljub temu je Kolpa čez razdrti jez v Lescih divje bučala. Prav nikjer se ni dalo čezenj, niti pri zapuščenem mlinu, ki je nekoč imel pet koles, danes pa je velika voda potresala še zadnje preostalo kolo. To kolo morda od časa do časa še požene zadnji mlinski kamen, ki ga je lastnik Madronič za silo nadkril. Sicer pa je mlin brez strehe in je ves zaraščen s osatom, s kopinjem in koprivami. Sam Madronič se je zaposlil v Severinu na Kupi; tu včasih melje le njegova žena.

Toda danes je ni od nikoder in edini kamen počiva.

Spet bomo vlekli čoln po suhem. Ne kaže drugega. Toda na srečo priropota po slabi poti voz z voli in kmetom, ki gre v Riblje po metrska drva. Kar mimogrede je veriga čolna omotana okoli sore in vola potegneta čoln okoli malenice.

Še nekaj posnetkov starega mlina in že smo v čolnu.

Naglo nas nese voda. Zdrsnemo čez razrušen **Stari slap** pod Lesci — tu ni več na bregu niti sledu kakega mlina — in že se bližamo novemu jezu.

Riblje!

Pravili so nam, da je tukaj zapuščen visok jez, preko katerega bo v tej vodi težko priti. Pa so se na srečo zmotili. Res je voda čez ta jez bučala še huje, kot čez tistega v Lescih, toda ozek pas prav na hrvatski strani je bil suh in tako smo čoln brez posebnega truda spravili pod jez.

Sicer pa sta dokaj velika žaga in mlin v tej divji, odročni samoti kazala precej žalostno podobo. Leta 1949 je lastnik Franjo Perše še betoniral jez in žlebove ter napravil močne betonske podstavke za kolesa. Po enem žlebu je voda gnala veliko žagino kolo, v drugem žlebu pa so se vrtela mlinska kolesa. Zdaj je demontirano in zapuščeno in nikjer ni žive duše. Samo kragulj pivka nad mrko, z drevjem zaraščeno sotesko.

In spet smo v čolnu in na vodi.

Čez čas se na ovinku na hrvatski strani prikažejo zidovi gradu Severin. Visok, poraščen breg strmo poda do reke in na vrhu kipijo v nebo grajske stene. Razbita okna neprijazno strmijo v nas. Toda grad bodo obnovili. Škoda bi bilo pustiti, da propade zgodovinski spomenik, če se ga da spremeniti v prikupen objekt, ki naj privablja domače in tuje turiste.

Nekaj sto metrov pod **Kotom** znova zdrsnemo čez zapuščen jez. Malenica je morala biti na slovenski strani, toda nikakih ostankov ne vidimo več.

Ko se voda umiri, nam od nekod prinese veter tenke glasove zvona. Pogledamo na uro. Poldan je. Pred nami se na hrvatski strani prikaže nov mlin. Prijetno je položen v ravnino ob Kolpi. Za njim je valovito razgibana pokrajina. Lepa, idilična. Polja, drevesa in hiše med njimi. Nad vsem tem pa mrenasto nebo.

Pogledamo na zemljevid. Da, Klanec bo to.

Pravzaprav je čudno z lastništvom teh mlinov ob Kolpi.

Ivan Sečan, dobrodušen mlinar v **Klancu**, nam je o tem prav podrobno pripovedoval. V mlinu se namreč vrti šest kamnov, ki jih poseduje kar pet lastnikov. Mate Sečan skrbi za dva kamna, po enega imajo Anton Sečan, Ivan Sečan, Franjo Rožman in Stjepan Ružič.

Ivan Sečan kleplje kamen, pa preneha, sname kapo, stepe z nje palisko in se veselo zazre v nas.

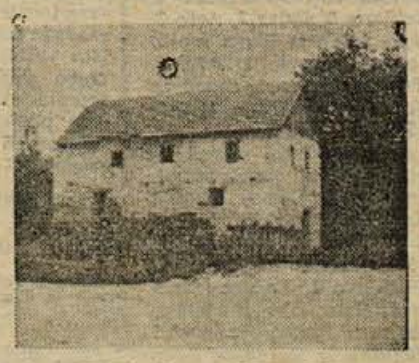

Malenica v Vukovcih

metliški tednik

Pet minut z dolenjsko rekorderko iz Kočevja

Letos se dolenjski ženski rekord v kegljanju zelo hitro menja! Jermanova je pred kratkim postavila znamko 417, kaj kmalu potem pa je Šercerjeva iz Kočevja v 100 lučajih podrla kar 437 kegljev. To je rezultat, ki se ga ne bi sramovali niti moški kolegi! Vprašali smo jo:

— Od kdaj kegljate?

— Na kegljišče sem stopila 1961. leta, ko so v Kočevju zgradili 4-stezno kegljišče.

— Kako ste začeli?

— Bolj za šalo kot zares! S kolegicami smo se hotele razgibati in — začele smo kegljati . . .

— Koliko nastopate?

— Izven Kočevja smo zadnjo sezono nastopale bolj malo. Sredstev je namreč bolj malo. Sicer pa 13 sekcij v klubu kar precej nastopa na domačem kegljišču.

— Rekord?

— 437 kegljev sem podrla na kegljišču Maksa Perca v Ljubljani, ki je znano kot precej težko. Pred rekordom sem že okrog petkrat presegla včasih magičnih 400 kegljev.

— In domače kegljišče?

— Posebno lahko ni. Verjetno tudi ni posebno težko. Odkar je popravljeno, so se rezultati precej izboljšali.

— Najugodnejši spomini iz kegljanja?

— Rekord v Ljubljani mi je ostal v najlepšem spominu, pa tudi lanskega ekipnega slovenskega prvenstva se rada spominjam, čeprav smo končale na predzadnjem mestu.

— Kegljaška želja?

— Da bi ustalila povprečje na 100 lučajev pri 390 do 400 kegljev in da bi bila zdrava, da bi lahko še kegljala!

SJ.

POSLANEC KOČEVSKE OBČINE V REPUBLIŠKEM GOSPODARSKEM ZBORU

INŽ. SAVO VOVK ODGOVARJA NA DVOJE VPRAŠANJ

Osnovna šola ni SAMO občinska, univerza ni SAMO republiška!

Občino Kočevje bo v naslednjih štirih letih zastopal v republiškem gospodarskem zboru poslanec inž. Savo Vovk, direktor kmetijsko gozdarskega posestva — KGP Kočevje. Pred nekaj dnevi smo ga obiskali in mu zastavili naslednji vprašanji:

■ Tovariš inženir, kaj sodite o našem splošnem gospodarskem položaju in še posebej o gospodarstvu kočevske občine? Kako predvideva vaše posestvo reševati vprašanje zasebnega kmetijstva?

■ Morda še nekaj besed o odnosu gospodarstva do družbenih služb?

— V preteklem letu so se občutno zboljšali pogoji gospodarjenja za vse delovne organizacije, na našem trgu pa je bila opazna večja konjunktura. Še bolj so se povečale neskladnosti med povpraševanjem in ponudbo, neuravnovešenost na trgu z reprodukcijskim materialom in ostalim potrošniškim blagom pa je ob ostalih vplivih povzročila tendence po zviševanju cen v proizvodnji. Logična posledica tega je bil porast življenjskih stroškov ter dvig osebnih dohodkov, večkrat tudi mimo dviganja storilnosti. Vsa ta neskladja so bila med drugim tudi posledica nenormalnega investiranja na račun hitrejšega razvoja družbenih služb in ostalih potreb občanov.

Smernice letošnjega družbenega plana v prvi vrsti poudarjajo omejevanje investicij ob dokončanju že začetih gradenj. V družbenem planu je tudi močno poudarjena težnja po stabilizaciji gospodarstva in potreba po večjem izvozu, gospodarske organizacije pa naj se bolj orientirajo navznoter, kar pomeni nadaljnje dviganje storilnosti in večanje samostojnosti ter krepitev lastnih fondov podjetij.

Ker razvoj ni šel vzporedno z željami in predvidevanji družbenih planov, so bili najnovejši ukrepi zveznega izvršnega sveta nujni; pomenijo le začasen pritisk za ureditev tržišča, dokazujejo pa tudi to, da je treba v resoluciji sprejeta priporočila tudi dosledno izvajati in upoštevati.

Značilnost družbenega plana naše občine, ki je bil sprejet že pretekli mesec, je v tem, da temelji predvsem na obstoječih zmogljivostih proizvodnje, ki jih je treba z nekaterimi manjšimi investicijskimi dopolnitvami še intenzivneje izkoriščati. Družbeni bruto proizvod občine se bo tako povečal za 19 odstotkov, narodni dohodek pa za 23 odstotkov, kar pomeni precejšnje dviganje produktivnosti dela. Omembe vredno je tudi, da letos v občini ne bo pomembnejših investicij: poleg hale Itasa, ki je v glavnem končana, bomo še naprej gradili klavnico KGP, delno bo dopolnjena oprema v Tekstilni, v gozdarstvu bomo še naprej gradili gozdne ceste in več kot doslej vlagali v vzgojo in nego gozdov. Od investicij v kmetijstvu bi omenil le gradnjo hleva za 200 glav v Livoldu.

Kooperacija z zasebnimi kmetijskimi proizvajalci na našem področju še ni dosegla pričakovanih rezultatov. Zasebno kmetijstvo je razdrobljeno, kar pomeni veliko oviro za razvoj kooperativnih odnosov. Kljub vsemu pa je le treba povečati fizični obseg kmetijske proizvodnje, ki naj ne ostane več dolgo le na stopnji navadnega odkupa. Pomemben prispevek pri dvigu kmetijske proizvodnje v zasebnem sektorju je tudi davčni sistem, ki je letos veliko bolj elastičen in ugoden predvsem za kmete v hribovitih predelih.

V vsako hišo DOLENJSKI LIST!

„NE MOŽE!"

Pred nedavnim smo že zapisali, da pripravljajo v Fari ob Kolpi odkritje spomenika padlim borcem, ki bo hkrati posvečen spominu vseh prebivalcev Kolpske doline, ki so žrtvovali življenje za svobodo. Te dni mi je Lojze Rauh iz Kočevja, upokojenec in član občinskega odbora Zveze borcev, pripovedoval, kako se pripravljajo na slovesnosti v Fari, kjer bo tedaj tudi centralna občinska proslava 20-letnice osvoboditve, sodelovali pa bosta verjetno tudi občini Delnice in Čabar.

— Spomenik, ki bo stal med Faro in Vasjo na Žabjaku, kjer je tudi grobišče padlih partizanov, bo stal okrog tri milijone dinarjev, bo pa dostojna počastitev spomina žrtev iz te doline in zahvala Kolpski dolini in njenim prebivalcem za vse, kar so prispevali v letih osvobodilnega boja za osvoboditev domovine. Odkritje spomenika pripravlja občinski odbor ZB Kočevje v sodelovanju z organizacijami v Fari.

Kamorkoli smo se obrnili, smo naleteli na veliko razumevanje. Sredstva ali kakršnokoli drugo pomoč smo zbirali po številnih podjetjih doma in v Ljubljani in nikjer nam pomoči niso odrekli. Ko pa sem potreboval situacijsko skico prostora, kjer bo stal spomenik v Fari in šel do šefa katastra tov. Slokarja v Kočevju, sem naletel na gluha ušesa. Prinesel sem mu naročilnico, kajti delo, ki niti ni tako zamudno, bi plačali; lepo sem mu povedal, kaj bi rad, češ da skico nujno in hitro potrebujemo, če naj bo spomenik pravočasno postavljen, pa me je kaj hitro odpravil: »Ne može!«, je dejal. Kljub nadaljnjemu prigovarjanju nisem nič opravil. Šele v enem mesecu lahko pripravi skico, sem zvedel, sicer pa da »ne može«.

Tov. Rauh, ves v načrtih za spomenik, je bil razburjen. Močno razburjen in kar razumeti ni mogel takega ravnanja.

In jaz tudi ne.

F. Grivec

PLETILSTVO: od 208 na 340 milijonov!

Z novim letom se je zavod za zaposlovanje invalidov v Kočevju razformiral. Iz prejšnjega zavoda sta nastali dve novi delovni organizaciji: **Vulkanizerstvo in Pletilstvo.** Tu je še vedno zaposlenih skoro 150 ljudi, pretežno ženske.

Reorganizacija zavoda je kmalu po novem letu pokazala določene dobre lastnosti, je povedal direktor Vinko Hren. Prej je morala uprava skrbeti za več dejavnosti hkrati, zdaj pa lahko vso pozornost posvetijo pletilstvu in konfekciji, kar sta njihova osnovna proizvoda.

Največ težav so imeli v preteklem letu z osebnimi dohodki, ki so bili v Kočevju priznano najnižji. Osebne dohodke je bilo treba zaradi višjih cen dvigniti, kar ni bilo posebno lahko. Kljub velikim prizadevanjem celotnega kolektiva osebni dohodki zdaj še vedno niso najboljši, je pa dosežen v primerjavi z lanskim letom precejšen napredek, saj so se povprečni OD povečali od okrog 15.000 na preko 28.000 dinarjev mesečno, so pa iz meseca v meseca večji. Vsi osebni dohodki so odvisni od učinka pri delu in so pri delavkah dokaj različni: nekatere zaslužijo tudi 40.000 na mesec, druge precej manj, čeprav bi z vestnejšim delom lahko zaslužile prat tako dobro. Potrebna je le volja do dela, ki je pa nekatere, kakor je v deti, nimajo.

V Pletilstvu, katerega delovni prostori so v stavbi nekdanjega internata nasproti Itasa, delajo kvalitetno srednjo in lahko konfekcijo ter pletenine, njihove izdelke pa je moč dobiti po vseh večjih krajih Slovenije in ponekod na Hrvaškem, predvsem v Zagrebu, vedno pa jih imajo na zalogi tudi v lastni prodajalni v Kočevju.

Kolektiv Pletilstva bo letos proizvodnjo močno povečal, saj so letni plan postavili dokaj visoko; medtem ko so lani proizvedli za 208 milijonov, bo znašala njihova proizvodnja letos že 340 milijonov dinarjev.

Priprave za nedeljske volitve

V Kočevju se že intenzivno pripravljajo na volitve v nedeljo, ko bodo volivci dokončno potrdili in izvolili poslanca v zveznem zboru zvezne skupščine. Na sejah odborov KO SZDL se razgovarjajo, kako bi kar najbolj izvedli volitve in uredili volišča, aktivno se pripravlja tudi občinski politični aktiv, plakati na vseh vidnejših mestih pa opozarjajo volivce, da ne bi pozabili, da so v nedeljo volitve. Sredi mesta bodo razobesili veliko parolo z datumom volitev, na predvečer pa bo na Mestnem vrhu zagorel velik kres. Že v soboto bo glasba iz mestnih zvočnikov pripravljala k bolj slavnostnemu vzdušju, v nedeljo pa bodo občani lahko iz zvočnikov sproti spremljali potek volitev. Zjutraj bo po mestu igrala budnico rudarska godba.

Poslanec Boris Mikoš je obiskal Kočevje

Prejšnji petek je obiskal Kočevje zvezni kulturno prosvetni poslanec Boris Mikoš, ki je zaradi obolelosti poslanca v zveznem socialno zdravstvenem zboru Vinka Kastelica odgovarjal tudi na vprašanja s tega področja. Udeleženci posveta so želeli dobiti predvsem pojasnila o zamrznjenju cen zdravstvenih storitev, o poenostavljenju administracije v zdravstvu, o morebitnem zvišanju otroških dodatkov in združevanju komunalnih zavodov za socialno zavarovanje. Kar zadeva zamrznjenje cen, je tovariš Mikoš naglasil, da je sprejeti odlok začasnega značaja, da pa bo treba čim prej uskladiti cene uslug zdravstvenih storitev različnih zdravstvenih zavodov, saj so bili s tem odlokom nekateri zavodi, ki niso sklenili pogodbe (sem spada tudi kočevski) prizadeti. O zniževanju stroškov administracije je dejal, da jih je treba nujno zmanjšati, ob tem pa njeno delo kvalitetno izboljšati tako v zdravstvu kakor tudi na področju socialnega zavarovanja. Služba socialnega zavarovanja v republiki je prav gotovo preveč razdrobljena in se bodo morali nekateri zavodi za socialno zavarovanje združiti, predvsem nerentabilni zavodi. Na vprašanje o morebitnem povišanju otroških dodatkov je dejal, da povišanja ni pričakovati, morda bodo v republiškem merilu zvišane otroške doklade od tretjega otroka dalje.

Poslanec Boris Mikoš je na to odgovarjal še na številna vprašanja s področja kulture in prosvete, pri čemer je sodelovala tudi poslanka v zveznem organizacijsko političnem zboru Tilka Blaha. Razgovarjali so se predvsem o utrjevanju materialnega položaja šol ter o predvideni gradnji nove šole v Kočevju, za katero prav zdaj pripravljajo načrte, občani pa bodo s samoprispevkom zbrali precejšnja sredstva. Del sredstev za novo šolo naj bi dobili tudi iz republiških virov.

Na zboru samoupravljavcev bo kočevsko občino zastopalo 61 delavcev

V počastitev 20-letnice osvoboditve bo 8. maja v novi športni dvorani v ljubljanskem Tivoliju veliko zborovanje samoupravljavcev Slovenije, na katerem bo govoril predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj. Zborovanja, posvečenega obletnici zloma fašizma in prizadevanjem vseh naprednih sil za obvarovanje miru v svetu, se bodo udeležili številni zastopniki samoupravnih organov iz vse republike ter številni gostje. Kočevsko občino bo na zborovanju zastopalo 61 delegatov, 56 iz delovnih organizacij oz. zavodov, pet pa iz občinske skupščine. Posamezni kolektivi bodo poslali naslednje število delegatov:

Elektro 1, Inkop 2, Itas 4, Inles Kočevje 3, Inles Podpreska 1, kemična Melamin 2, Kočevski tisk 1, Rudnik 4, Tekstilana 3, Zidar 2, Avto 2, Cestno podjetje Novo mesto — obrat Kočevje 1, PTT 1, ZTP 1, zdravstvo 1, zavod za socialno zavarovanje 1, NB in KB 1, osnovne šole 2, vzgojno varstveni zavod 1, Trgopromet 2, gostinstvo 1, Komunala 1, Usluga Rudnik 1, Kovinar 1, Oprema 1, Pekarija 1, Zavod za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo 1, Pletilstvo 1, Računovodski biro 1, Kmetijsko gozdarsko posestvo 6, Vodna skupnost 1 in Snežnik iz Kočevske Reke 4 delegate.

STRELSTVO — NA KAKŠEN NAČIN?

Veliko je bilo že pisanega o divjih strelcih, ki kvarijo ugled strelski zvezi. Zračna puška je zakrivila že mnogo nesreč, zato so mnogi občinski odbori že stopili takim strelcem na prste. Prav je, da je določeno, kje se sme uporabljati zračna puška in kje ne. Vse kaže, da to še ne velja v Stari cerkvi pri Kočevju, kjer taki »privatni lovci« oprezajo za pernatimi žrtvami. Veliko ptičjih utic na drevju po vasi pove, da vsi niso taki. Ne vem, kako lahko družba, organizacije in tudi strelsko društvo pustijo te strelce pri miru. Prav gotovo se otroci v šoli učijo o koristnosti ptic. Junaki, ki tako vneto streljajo uboge ptice, naj raje zberejo pionirje, ali pa v šoli ustanove strelski krožek, ter naj streljajo v tarče.

To sem hotel povedati tistim, ki so zadnjo nedeljo tako junaško streljali v Stari cerkvi.

—mrt—

KOČEVSKE NOVICE

ZIDAR bo letos precej gradil

V Kočevju bo Zidar v kratkem zaključil precej gradenj: dograjeni bodo stolpnica 4, stolpič v Podgorski ulici, zdravstveni dom in hala Itasa. V Podgorski ulici že gradijo dva nova stolpiča po 20 stanovanj, ki bosta gotova letošnjo jesen oziroma prihodnje leto, v Cankarjevi ulici pa bodo kmalu pričeli z gradnjo 20-stanovanjskega stolpiča za trg. Zidar bo po vsej verjetnosti prevzel tudi gradnjo nove šole. Pri tem velja opozoriti, da je treba pričeti z deli pravočasno, takoj po končanem projektu, če naj bo šola nared do začetka šolskega leta prihodnje leto!

Matični urad Vas-Fara

Marca je rodila doma Frančiška Pajnič iz Kaptola — deklico. — Porok ni bilo. — Umrli so: Neža Črnkovič iz Zapuž pri Kostelu, 88 let; Ferdinand Letig iz Gorenje Žage, 72 let, in Jakob Štajdohar iz Podsten, 87 let.

TE DNI V KOČEVJU

■ Mestna vrtnarija je začela urejati po mestu zelenice in okrasne nasade. Žal bo ves trud zaman, če bomo dopuščali, da bodo objestni ponočnjaki in nepoučeni otroci sproti uničevali to, kar uredijo delavci vrtnarije. Hoja preko zelenic in nasadov je prišla že v navado, čeprav to meščanom ne more biti v ponos in je tak postopek kaj slabo kulturno ogledalo mesta in prebivalcev. Občinski odlok o javnem redu bi bilo treba strogo in dosledno izvajati in kršilce sproti kaznovati. S skrbjo za zunanji izgled mesta se ne more ukvarjati zgolj turistično društvo. Tudi starši, šole in pionirska ter mladinska organizacija naj poučijo mladež, kako se obnaša v mestu in kako čuvati javne naprave!

■ Moderno pralnico avtomobilov in servisno postajo ureja ob Rinži za avtobusno postajo Peter Polajnar. Novi objekt bo velika pridobitev za lastnike avtomobilov in turiste, ki potujejo skozi Kočevje. Nova delavnica, v kateri bodo vozilo oprali in podmazali, zakrpali gume, opravljali strokovne preglede in postregli tudi z nasveti o nadaljnjem potovanju, bo odprta tudi ob nedeljah.

■ Cvetličarno ureja na trgu pri restavraciji METKA mestna vrtnarija. V njej bo naprodaj sveže cvetje, šopki, venci in ostali pridelki vrtnarije. Lokal je na primernem mestu in bo potrošnikom pri roki; upamo, da bo nova trgovina dobro založena.

■ Otroško igrišče pri GAJU bi bilo treba urediti! Mamice, ki iščejo na sprehodih v svojimi malčki mirnega kotička, ki bi bil na soncu, se sprašujejo, zakaj le so dela na bodočem otroškem igrišču zamrla. Na sestankih in zborih tolikokrat razpravljamo o otroškem varstvu, toda tu, ko bi lahko najhitreje uredili igrišče, se je zataknilo. Razrita zemlja in mlakuža, ki je celo nevarna, pa mestu prav gotovo nista v okras!

■ V ponedeljek zvečer je obiskal Kočevje poslanec v zveznem zboru zvezne skupščine Ludvik Golob in se s predstavniki občine, gospodarstva in družbenih služb pogovarjal o aktualnih problemih. Pred tem je popoldan obiskal Ribnico. Podrobneje o razgovoru s poslancem bomo poročali v prihodnji številki.

■ V prostorih bivšega Čevljarstva na Ljubljanski cesti urejà Državna založba Slovenije prodajalno. Lokal — dela izvaja SGP Zidar — bo sodobno urejen, namenu pa ga bodo izročili verjetno maja. Izvajalcem del povzroča največje težave pomanjkanje različnega materiala, ki ga je v rekonstrukciji predvidel projektant.

■ Na nedavni seji turističnega društva so med drugim govorili tudi o pripravah na novo turistično sezono in o izdaji prospekta Kočevske. Prospekt, ki ga tiska Kočevski tisk, bo izšel v 10 do 15.000 izvodih do srede maja.

■ Posebna komisija občinske skupščine je na željo gostinskega podjetja pregledala prostore v hotelu Pugled in dala več priporočil. Kolektiv hotela naj prouči ogrevanje sob, ker v nekaterih sploh ni peči. Komisija je menila, da so sobe opremljene v redu, napeljati bi kazalo le še toplo vodo, v obeh etažah pa naj popravijo kopalnice in uredijo še dve novi. Premestiti je treba tudi portirnico in urediti garderobo za snažilke, spodnji dve sobi pa naj preuredijo v ekspres bife in kavarniški prostor.

■ V torek popoldan je šola Mirka Bračiča vpisovala v prvi razred otroke, rojene 1958. leta in pogojno tudi otroke, rojene do konca marca 1959.

■ Tržnica je bila posebno živahna minulo soboto, medtem ko je bilo v ponedeljek le nekaj prodajalcev. Kupcem so bila na voljo le različna semena, precej suhorobarskih izdelkov in običajen kič.

POSLANCI NA OBISKU IN RAZGOVORIH V RIBNICI

UREDITI FINANCIRANJE ŠOLSTVA

V petek, 9. aprila, so Ribnico obiskali zvezni kulturno prosvetni poslanec **Boris Mikoš**, zvezna poslanka v organizacijsko političnem zboru **Tilka Blaha** in republiška kul. prosvetna poslanka ribniške občine **Vanda Škodnikova**. V daljšem sproščenem razgovoru so se s predstavniki občine, predvsem pa z zastopniki družbenih služb pogovorili o najbolj perečih problemih občine na področju šolstva. Kljub velikim prizadevanjem skupščine občinski proračun ne more zagotoviti šolstvu sredstva v taki višini, kot jih šolski zavodi za nemoteno delo nujno potrebujejo in tudi realno planirajo. Čeprav se letošnja proračunska sredstva za šole povečujejo v primerjavi z lanskim letom skoro za 40 odstotkov, so občutno premajhna.

35 ali celo 40 odstotkov več sredstev v enem letu se sicer res lepo sliši, ob tem pa moramo upoštevati, v kakšnih pogojih delajo prosvetni delavci in kako malo lahko namenjajo sredstev za funkcionalne izdatke. Centralna šola v Ribnici je skupaj s petimi podružničnimi šolami imela lani na razpolago za materialne izdatke **komaj 5,6 milijona dinarjev** in če tu namenska sredstva povečamo celo za 100 odstotkov, vsem potrebam niti približno ne bomo zadostili.

Poslanec tov. Mikoš se je zavzel za čimprejšnjo ureditev materialne osnove šolstva, kar pomeni, da mora preiti s proračunskega življenjenja na lastno materialno bazo. Le tako bomo vsaj deloma uspeli zgladiti dokajšnja nesorazmerja med šolstvom in ostalimi družbenimi službami in gospodarstvom. Predvsem pa je treba popraviti sorazmerje med sredstvi za osebne dohodke in materialne izdatke v šolstvu.

V Ribnici nameravajo letos pričeti z gradnjo nove šole, sicer preti že četrta izmena. Občani bodo s samoprispevkom zbrali precejšnja sredstva, veliko bodo prispevale tudi gospodarske organizacije, kljub vsemu pa zbrana sredstva še ne bodo zadoščala za uresničitev dolgoletne želje in potrebe po novi šoli. Vedeti je treba, da tu ne gre za nadaljnje razširjanje šolskih kapacitet, pač pa za pridobitev toliko prostorov, kolikor jih je imela Ribnica pred vojno. Tu so bile pred 25 leti tri šolske stavbe, zdaj sta le dve, kar je precejšen korak nazaj.

V razgovoru so poslance podrobneje seznanili s proračunskimi težavami občine, s problemi okrog telesne kulture, čemur tudi ne bi smeli predolgo odtegovati potrebne pozornosti, in z drugimi vprašanji. Na koncu so poslance, ki bodo občino v naslednjih 4 letih zastopali v republiških oz. zveznih predstavniških telesih, zaprosili, da bi se čim večkrat zbrali na podobnih razgovorih.

Zborovanja za 1. maj

Družbeno-politične organizacije v ribniški občin se pripravljajo na proslavo praznika dela. Organizacija proslav bo v rokah ObSS, sodelovale pa bodo tudi druge organizacije. Program praznovanja predvideva med drugim večja delavska zborovanja v Loškem potoku, Grčaricah, v Ribnici pa bodo zborovanja po podjetjih. Na predvečer 1. maja bodo goreli kresovi, na praznik pa bodo na krajih partizanskih borb na Travni gori, v Jelenovem žlebu na Mali gori srečanja delovnih ljudi. in na Grmadi tovariška

Praznovanje letošnjega 1. maja bo potekalo v znamenju 20-obletnice osvoboditve, zato bosta v precejšnji meri pomagali tudi Zveza borcev in Socialistična zveza.

Čebelarji so zborovali

Nedavno so imeli čebelarji iz ribniške občine občni zbor, o katerem smo pisali že v prejšnji številki našega lista. Na občnem zboru so se pomenili o številnih problemih, nalogah in načrtih vseh treh družin — iz Dolenje vasi, Ribnice in Sodražice ter o medaljah nekaterih najbolj aktivnih čebelarjev. Tale slika je s tega občnega zbora, na katerem je o delu čebelarskega društva v preteklem letu poročal tajnik Franjo Levstek. (Foto: Drago Mohar)

Iz Sodražice

Pred nedavnim se je sestal krajevni odbor ZB v Sodražici in pretresal vlogo prosilcev za priznanje posebne delovne dobe. Razpravljali so tudi o delu zgodovinske komisije ter priporočili odboru za zbiranje zgodovinskega gradiva, naj začne čimprej delati.

Glede proslavljanja krajevnega praznika, 25. maja, je bilo dogovorjeno, da bo ta slovesnost letos potekala v sklopu proslav ob 20-letnici ustanovitve.

-r

V občini Ribnica je zaposlenih 2.316 ljudi, ne upoštevajoč delavce, ki se vozijo v službo izven občine. Na zavodu za zaposlovanje pa je prijavljenih le 18 brezposelnih, od tega šest moških in 12 žensk. Med njimi je pet invalidov, za katere pa je zaradi težkih invalidnosti zelo težko dobiti primerna delovna mesta. Nekatere teh petih bodo skušali upokojiti.

Letos bo končalo v vseh treh osemletkah v občini šolsko obveznost 242 učencev, nekateri tudi v 7. ali 6. razredu. Zavod za zaposlovanje delavcev je na vseh treh šolah izvedel med mladino, ki bo junija zapustila šolske klopi, anketo o odločitvi za poklice. Največ se jih je odločilo za avtomehanike, finomehanike, administrativne šole ali

Usmeriti MLADINO V PRAVE POKLICE

druge srednje šole, kar dokazuje, da mladina še na pragu življenja zelo malo pozna poklice in se odloča le za tiste, ki so trenutno morda res najbolj iskani. Tako potrebuje Kovinsko podjetje 15 učencev za strojne ključavničarje, pa se za to stroko ogrevajo le redki. Ribniški zavod za zaposlovanje skuša s posebnimi predavanji pri mladini vzbuditi zanimanje tudi za druge poklice, skratka, prikazati jim želi pomen in vlogo vsakega poklica v našem gospodarstvu. Organizirali so oglede podjetij ne le v občini, pač pa tudi v drugih krajih, da so fantje in dekleta spoznala različna dela. Maja bodo obiskali tudi gostinsko šolo v Ljubljani.

S posebnimi testi je zavod ugotovil inteligentnost učencev, ki bodo končali šolsko obveznost. Na podlagi ugotovitev testa bodo vsakega posameznika veliko lažje pravilno usmerili v bodoči poklic. Šoli v Sodražici je dal zavod 120.000 dinarjev za ureditev in opremo šolske delavnice, ki jo potrebujejo za praktični pouk, kar tudi sodi k poklicnemu usmerjanju.

Večino učencev oz. učenk iz osemletke v Sodražici, ki bodo zapustili šolo z nedokončano osemletko, bo sprejel na priučevanje sodraški obrat ljubljanske Torbice.

Gradnja stanovanj v Ribnici

Stanovanjska gradnja med privatnimi graditelji je letos v Ribnici tako razgibana kot nemara še nobeno leto. Veliko novih stanovanjskih hiš že gradijo, še več pa je zakoličenih gradbišč, kjer bodo kmalu zapeli krampi. Graditeljem prizadeva hudo kri in nejevolja pomanjkanje cementa in železnih palic.

Tudi ribniški Gradbenik je letos začel gradbeno sezono s polnim zamahom. Uspehi dosedanjega dela se vidijo na obeh stolpnicah in na drugih gradbiščih v Ribnici.

Tovarna ivernih plošč: da ali ne?

Z inž. Leonom Maroltom, vodjem tehničnega oddelka Inlesa v Ribnici, razpravljava o nadaljnjem razvoju kombinata in pogovor mimogrede nanese na misel o pomembni gradnji — gradnji tovarne ivernih plošč, o čemer že dalj časa razglabljajo. Pravkar pripravljajo o tem potreben elaborat, vendar pa ni rešeno najvažnejše vprašanje — financiranje.

Izhajajoč iz potrebe po ivernih ploščah je tovarna v Sloveniji nujno potrebna, v lesni industriji pa pomeni nadaljnjo oplemenitev lesa in maksimalno izkoriščanje lesne mase. Predeluje lahko žamanje, žaganje, nekatere gozdne odpadke (veje), mehak, hitro rastoč les listavcev itd.

— Tovarna ivernih plošč je, pravi tov. Marolt, »žaga dvajsetega stoletja, iverna plošča pa je oplemenitena deska.« Je vsestransko uporabna, z nadaljnjim oplemenitevanjem pa se bo njena uporabnost še močno razširila.

Ta »žaga 20. stoletja« je popolnoma mehaniziran obrat, v katerem dela le malo ljudi, proizvodni rezultati pa so presenetljivi. Gradnja tovarne bi stala okrog milijardo dinarjev in bi jo dogradili predvidoma, če bodo sredstva zagotovljena, do konca 1967. leta.

Nadaljnja kemična in polkemična predelava lesa, kamor spada tudi iverka, je v svetu že močno razvita. V Sovjetski zvezi zadnje čase dajejo proizvodnji ivernih plošč vedno večji poudarek, tako da bodo prišli do leta 1970 po proizvodnji ivernih plošč s sedanjega petega ali šestega na drugo mesto v svetovnem merilu. Kako ponekod v svetu izkoriščajo les in lesne odpadke, v ilustracijo tale podatek: osnova v tovarni ivernih plošč je iverni mlin, ki zmelje les ali lesne odpadke v iveri. Na Švedskem imajo take mline že kar v gozdovih in iz gozdov vozijo zmlete iveri v tovarne, tako da izkoristijo prav vso surovino, ki jim jo nudijo gozdovi.

Težko je reči, kako bo z Inlesovo »žago 20. stoletja«. Načrti so lepi, vprašanje je le, če se ne bo zataknilo kje ob sredstvih, kakor se tako rado zatekne.

F. GRIVEC

Nova številka »NAŠE VEZI«

Pred nami je četrta številka NAŠE VEZI, glasila kolektiva lesnega kombinata INLES iz Ribnice, ki so ga pričeli izdajati lansko leto. 1.200-članski kolektiv Inlesa dela v šestih obratih v dveh občinah in je bilo obveščanje proizvajalcev vedno pomanjkljivo, z internim časopisom pa so delavci veliko bolje in bolj temeljito seznanjeni z delom vseh obratov, celotnega kombinata, predvsem pa z delom samoupravnih organov — od centralnega delavskega sveta do obratnih delavskih svetov.

Po štirih številkah je sicer težko soditi časopis, vendar pa lahko rečemo, da je doslej svojo vlogo več ali manj uspešno opravil — postal je resnična VEZ med vsemi obrati in proizvajalci, zglajeval je nesoglasja, ki tu in tam nastajajo, predvsem pa informiral ljudi. Seveda se listu pozna, da je — žal — še vedno list nekaj ljudi, da ga pišejo le nekateri, čeprav si uredništvo prizadeva doseči čim večjo možnost, da bi Naša vez postal tribuna vseh zaposlenih, preko katere bi se oglašali s pripombami, predlogi, mišlimi in načrti. Prav to, da piše list le nekaj ljudi, je deloma tudi vzrok za včasih nekoliko predolge prispevke, ki jih prav gotovo ne bi bilo, če bi pri pisanju, pri krojenju podobe lista sodeloval večji krog (tudi) neposrednih proizvajalcev.

Številka, ki so jo prav te dni dobili zaposleni, je posvečena mednarodnemu dnevu žena, o katerem govori daljši prispevek urednika F. Levstika, inž. Mihelič pa poroča o zasedanju kongresa ZKS, kjer je zastopal ribniško občino kot delegat. Precej prostora je odmerjenega tudi poročilu sekretarja z zadnjega zasedanja tovarniškega komiteja ZK ter razjasnitvi spora INLES — Goršič. Več člankov govori o izobraževanju in kadrovski politiki, o formiranju razvojnega biroja pri kombinatu, o prizadevanjih za uvedbo skrajšanega delovnega časa, sklepih CDS in UO ter drugem. Ta mesec bo izšla še ena — prvomajska številka Naše vezi.

Dokončen sklep o ribniških servisih

O usodi servisov stanovanjske skupnosti Ribnica je bilo že precej razprav, šele pred kratkim pa so se odločili, kako bo z njimi. 1. aprila so vrtec priključili osnovni šoli, ki bo lahko vrtcu nudila boljšo strokovno pomoč, kot jo je lahko nudila stanovanjska skupnost.

Z obratom družbene prehrane pa je teže. Po prizadevanjih podjetja INLES kaže, da bo nova menza v bližini Inlesovega obrata še letos dograjena. Pri gradnji sta soudeležena tudi Kovinsko podjetje in Gradbenik. Predvidevajo, da bo menza začela poslovati 29. novembra letos, do tedaj pa bo še dalje posloval obrat družbene prehrane v starih prostorih. Novo menzo bo prevzel v upravljanje poseben odbor zastopnikov vseh treh podjetij, vodstvo pa bo prevzelo podjetje INLES.

Mehanični in zidarski servis se bosta priključila podjetju Komunala, ki je razen tega prevzelo še nekatere druge dejavnosti bivše stanovanjske skupnosti. Skušali so najti drugo rešitev, a se je izkazalo, da je najboljši in uresničljiv samo sedanji način rešitve tega problema.

Sivalnica je bila ukinjena, tri šivilje pa so na praksi v Tržiču pri podjetju Oblačila-Novost, da se bodo usposobile za konfekcijsko izdelavo ženskih oblačil. Omenjeno podjetje namerava v prostorih bivše šivalnice v Birnici odpreti svoj obrat, v katerem bo dobilo zaposliti okoli 16 žensk.

V teku so tudi razgovori s podjetjem Obrtnik v Ljubljani, ker je pri zavodu za zaposlovanje prijavljenih več kvalificiranih in priučenih šivilj, ki iščejo zaposlitve. Če bi v Sušjah pri Žlebiču izkoristili prazne prostore zadružnega doma za konfekcijski obrat, bi bil tudi ta problem rešen.

Krajevna skupnost Ribnica bo lahko sedaj, ko se je znebila skrbi za servise, polno zaživela, seveda pa ji je potrebna finančna podpora občinske skupščine.

-r

INLES: zastoji zaradi pomanjkanja materiala

Kombinat lesne industrije INLES v Ribnici je v prvih treh mesecih leta izpolnil 22,2 odstotka letnega proizvodnega plana, kar pomeni, da so v tem času proizvedli za 1.048,700.000 dinarjev izdelkov, v istem obdobju lanskega leta pa le za 880,000.000 dinarjev. Dinamika tromesečja je bila prekoračena za 11,5 odstotka. To so dosegli kljub težavam zaradi pomanjkanja surovin, s katerimi preskrba ni enakomerna. Od reprodukcijskega materiala jim najbolj primanjkuje železa in pločevine, zelo kritična pa je tudi preskrba z noži za sekano embalažo in furnir. Prav tako nezadostna je tudi preskrba z vezanimi ploščami, zaradi česar prihaja do zastojev v obratu vratarna, kjer zgubijo včasih dnevno tudi do 200 delovnih ur, kar pomeni okrog 150.000 dinarjev izgube.

Zelo problematična je tudi preskrba z reprodukcijskim materialom iz uvoza, ki jih zahtevajo nekateri izvozni izdelki: polkna, TV mizice in sploh večina končnih izdelkov, ki jih izvažajo na zahod. Pri izvozu je nastala nepričakovana ovira zaradi nepravočasno viziranih deviznih nalogov še decembra lani ter zaradi neodpiranja akreditivov inozemskih kupcev. — Zaradi tega kombinat ni mogel v celoti izpolniti tromesečnega plana izvoza, vendar pa upajo, da se bo stanje v najkrajšem času občutno izboljšalo.

Kmetje pridno delajo

Lepo vreme v marcu in v začetku aprila je omogočilo tudi kmetovalcem v Ribniški dolini, da so lahko pohiteli z deli na poljih. Veliko zemlje je že zorane in kmetje že sadijo krompir. Žita so kar dobro prezimila. Če ne bo posebnih nesreč, se nam obeta dobra letina. Tudi sadno drevje zaenkrat lepo kaže.

-r

Ocena minulih volitev in priprava na nedeliske volitve

Občinski odbor SZDL Ribnica je včeraj sklical širši posvet članov občinskega odbora SZDL, predsednikov krajevnih organizacij in občinske volilne komisije, na katerem so analizirali potek volitev v občinsko skupščino, več pozornosti pa so namenili predvsem pripravam na nedeljske volitve. V ribniški občini je bil odstotek udeležbe na občinskih volitvah konec marca zadovoljiv, prav tako pa je občinska volilna komisija prepričana v uspeh volitev v nedeljo. Občane poziva, naj svojo državljansko dolžnost opravijo čim prej, prav tako pa naj ne bo volivca, ki ne bi na volišču oddal svojega glasu za republiškega oziroma zveznega poslanca. Na kandidatni listi sta za republiški zbor Matija Maležič, za zvezni zbor pa Ludvik Golob.

Naj opozorimo še na to, da bodo v nedeljo volili prav vsi volilni upravičenci v vseh volilnih enotah oziroma na vseh voliščih!

Matični urad Loški potok

Marca je rodila doma Ivana Ruparčič s Hriba — deklico. V Ljubljani sta rodili: Marta Šega, delavka s Travnika — deklico, in Tinca Mohar, uslužbenka s Hriba — dečka. — Umrl je Anton Benčina, kmetovalec s Travnika, 81 let.

Razširjajte domači pokrajinski tednik DOLENJSKI LIST!

Proslave v jubilejnem letu

Občinski odbor ZB NOV Ribnica je v letošnjem programu predvidel več proslav in prireditev. 26. marca so praznovali občinski praznik. Prvomajskih praznikov se bodo na delavskih zborovanjih udeležili tudi bivši borci. Na programu je štafetni tek za pokal ZB in pohod ob žici okupirane Ribnice. Tudi krajevne organizacije ZB v Sodražici, Loškem potoku in Dolenji vasi bodo svečano praznovale svoje krajevne praznike.

Na dan borcev 4. julija bo na Travni gori tovariško srečanje borcev, internirancev in deportirancev ter zapornikov. Istega dne namerava Avtomoto društvo prirediti krožno vožnjo preko Grčaric, Jelenovega žleba, Travne gore, skozi Sodražico v Ribnico.

22. julija bodo odkrili spominsko obeležje padlim borcem na Grmadi, 31. julija, ko bo v tem kraju krajevni praznik, bo predvidoma tu srečanje rezervnih oficirjev.

-r

224 avtomobilov in nad 2000 mopedov!

V ribniški občini je zdaj že 224 avtomobilov, v glavnem osebnih. Od novega leta do začetka aprila so jih na novo registrirali 58, 20 do 30 novo registriranih avtomobilov pa so lastniki medtem že preprodali. Predvidoma bodo v Ribnici do 1. maja registrirali še okrog 20 novih osebnih avtomobilov (precej jih je še na carinarnici), povprečno vsak dan enega.

Poleg tega je trenutno v občini že nad 2.000 mopedov in okrog 440 motorjev. Kar precejšnja motorizacija! »Sramežljive« rdeče registrske tablice imajo v Ribnici štirje avtomobili.

Dolenja vas: otrok zanetil požar

V četrtek o pol šestih popoldan je v Dolenji vasi pri Ribnici nenadoma pričela goreti mesarija in zbiralnica mleka za trgovino. Kmalu, ko so opazili požar, so bili na mestu domači gasilci, ki so se jim hitro pridružili tudi gasilci iz sosednje vasi. S skupnimi močmi so požar najprej lokalizirali, nato ga po uporni borbi popolnoma zadušili. Po prvotni oceni znaša škoda zaradi požara, ki ga je zanetil nepreviden otrok, okrog tri milijone dinarjev.

-r

REŠETO

Kaj pa pretvornik na Mirni gori?

Zapisek s posvetovanja zveznih poslanskih kandidatov v Metliki

Negodovanje ljudi v Beli krajini, ker ne morejo poslušati in videti programa ljubljanske televizije, je bilo slišati že na neštetih sestankih in razgovorih. Ob podražitvi radijske in televizijske naročnine je tako negodovanje še bolj upravičeno. Često lete ob tem očitki na Zavod RTV Ljubljana, češ da nima razumevanja za poslušalce in gledalce v Beli krajini. Že več let je v načrtu zgraditev pretvornika na Mirni gori, ki bo posredoval program ljubljanskega radia in televizije naročnikom v Beli krajini, do uresničitve tega načrta pa ne pride.

Ta problem so ponovno spet omenili na razgovoru s poslanci v Metliki 6. aprila, ko so razpravljali o probemu družbenih služb v belokranjskih občinah. Načeli so ga predvsem zato, ker je bil navzoč tudi direktor Zavoda RTV Ljubljana tovariš Boris Mikoš, ki je tudi zvezni poslanec za to območje. Tovariš Mikoš je na sproženo vprašanje odgovoril v glavnem takole:

»Gradnja pretvornika ni niti lahka niti cenena zadeva. Naš zavod se ni odrekel gradnji pretvornika na Mirni gori, vendar so posredi številne težave, med katerimi finančne niso na zadnjem mestu. Razen tega je potrebno v Sloveniji postavljati pretvornike načrtno in postopno. Na primer: najprej moramo ojačati pretvornik na Kumu od 2 na 5 kilovatov. Ko bomo napravili to, kar upamo doseči že letos, bomo šele lahko ugotovili, kakšen pretvornik bo potrebno postaviti na Mirni gori in če ga bo sploh potrebno postaviti. Na Mirni gori se namreč srečujeta signala našega pretvornika na Kumu in italijanske postaje Monte Gargano, kar povzroča motnje. Ko bo pretvornik na Kumu močnejši, se bo videlo, kakšnega bi bilo treba postaviti na Mirni gori, kolikor ne bo morda že ojačani pretvornik na Kumu pokrival tudi območje Bele krajine. V načrtu RTV Ljubljana je na Mirni gori pretvornik s stalno posadko, zato pa so potrebna velika sredstva, pa tudi uvoz naprav. V Sloveniji imamo sedaj že okoli 30 pretvornikov, vendar so še vedno težave s sprejemom v posameznih pasovih, ker je Slovenija pač tako hribovita. Razen tega nam povzročajo stalne motnje postaje iz sosednih držav, ki so znatno močnejše od naših.«

Razen tega je tovariš Mikoš razložil, kakšne težave ima RTV Ljubljana. Kolektiv dobro razume želje ljudi, je pa često brez moči, da jih uresniči. Po besedah tovariša Mikoša ni pričakovati, da bi se sprejem bistveno izboljšal, če postavimo še toliko in toliko oddajnikov in pretvornikov, kar velja tudi za radijski sprejem. Zlasti srednji valovi so že tako zasedeni, da so motnje neizbežne, bolj pa jih občutijo šibke postaje kot močne. Najboljša rešitev so radijski sprejemniki z UKV napravo. Prav takih sprejemnikov pa je v Sloveniji zelo malo, od vseh komaj 20 odstotkov. Zavod RTV Ljubljana je zaradi tega pripravil razgovor s predstavniki radio industrije in jim priporočil, da prično izdelovati tudi manjše in cenejše radijske sprejemnike z UKV napravami.

SKRIVNOST USPEHA

Na nogometni tekmi med vodečim moštvom iz Crowhursta v Angliji ter njihovim rivalom Hollington United so se slednji izkazali kot močnejša ekipa. Igralci v modrih srajcah so bili kratkomalo povsod tam, kjer je nasprotnik poskušal ustvariti kakršnokoli priložnost. Neki jezni navijač Crowhursta je nekaj minut pred zaključnim žvižgom sodnika odkril skrivnost nasprotnikove moči: preštel je igralce in ugotovil, da je Hollington igral z dvanajstimi igralci. Nihče drug ni tega opazil.

Pridite

v soboto zvečer ob pol osmih k nogometnemu stadionu na

TABORNI OGENJ,

ki ga prirejajo novomeški taborniki v počastitev 600-letnice Novega mesta in lneva tabornikov.

»To je čisto enostavno delo...«

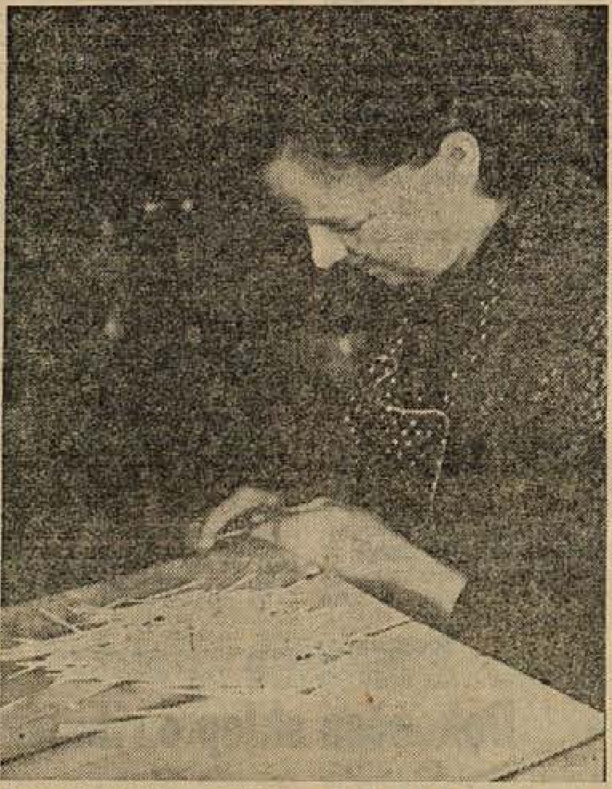

Tako je dejala Tomšičeva Ančka v Bruhanji vasi. Izpod spretnih, vajenih prstov so zobotrebci kar padali na mizo in v trenutku se jih je nabral lep kupček. Vendar — če poskuša kdo, ki tega posla ni vajen, si bo prej porezal prste, pa zobotrebec še ne bo dober... Več o milijonih za zobotrebce in o milijonih zobotrebcev berite prihodnji teden v našem listu!

Šlemi brez koristi

Londonski »bobbyji« se ne želijo ločiti od svojih visokih pokrival, čeprav tako pokrivanje glave — kot so ugotovili — ne nudi nič večje zaščite kot enostavna čepica.

Britanski svet za delovno zaščito, ki je pred kratkim preizkušal šleme britanskih policajev, je pojasnil: »Že vsak malo trši udarec s pestjo je moč občutiti skozi klobučevino, iz katere so šlemi napravljeni. Razen tega pade šlem pri borbi skoraj vedno z glave. Zato je že skrajni čas, da to staromodno in nekoristno pokrivalo zamenjajo s pokrivalom, ki bo nudilo resnično zaščito.«

Policijska federacija, sindikat »bobbyjev«, je odgovorila: »Sploh ni namen tega šlema, da bi nudil nekakšno zaščito. To je enostavno sestavni del tradicionalne uniforme.«

K tej odklonitvi je treba še pripomniti, da visoki šlem daje policajem, ki so majhni po rasti, respekt vlivajoč videz.

Srečni Velikonočni otok

Na Velikonočnem otoku je rak neznan. Mednarodna raziskovalna skupina, ki jo je sestavljalo 38 zdravnikov in znanstvenikov iz ZDA, Kanade, Norveške, Velike Britanije in Francije, je nedavno proučevala zdravstveno stanje 1100 prebivalcev tega oddaljenega otoka v Tihem oceanu. Otok leži 4000 kilometrov od čilenske obale in ima komaj kakšen stik z zunanjim svetom, tako da še nihče od prebivalcev nikoli ni obolel za kakšnim rakastim obolenjem. Zanimivo pa je, da je ladja iz Čila, ki oskrbuje Velikonočni otok, prinesla med domačine bolezen, podobno bronhitisu, ki jo imenujejo conconga.

Dragatuščani se pripravlja[j]

Folklorna sekcija in domači tamburaši, ki so se lani uspešno uveljavljali na črnomaljskem Jurjevanju in na raznih gostovanjih, so spet začeli vaditi. O njihovem delu in načrtih pripoveduje učiteljica Mara Brodarič, vodja folklorne skupine:

— Lani februarja smo osnovali folklorno skupino, v kateri sodeluje okoli 20 fantov in deklet iz Dragatuša in bližnje okolice. Najprej smo se pripravljali za Jurjevanje v Črnomlju, kjer smo izvedli samostojen kresni večer. Videli so nas gostje iz drugih krajev in nas povabili na gostovanje. Bili smo v Zagorju ob Savi, na Vinici in v nekaterih hrvaških vaseh onstran Kolpe. Ljudje se za domačo folkloro zelo zanimajo. Povsod so nas bili veseli in so nas lepo sprejeli.

Letos bomo naštudirali nekaj novih plesov, s katerimi bomo spet nastopili junija v Črnomlju, gostovanj pa bomo organizirali še več kot lani. Povabljeni smo v Karlovac, nameravamo na Gorenjsko in še kam.

Naši folkloristi, kmečki fantje in dekleta, dostikrat prihite na vaje naravnost s polj ali dela v vinogradih. Na gostovanjih spoznavajo nove kraje. Nastopamo skupno s tamburaši, ki jih vodi prizadevni Evgen Cestnik. Vaje imajo največkrat kar v njegovi mizarski delavnici.

— Kako ste bili s sredstvi ob ustanovitvi vaše sekcije?

— Začeli smo brez vsakega dinarja. Z nastopom v domačem kraju smo s skromno vstopnino dobili prva sredstva v blagajno. Narodne noše smo dobili v Črnomlju, vse ostalo pa organiz[...] mo sam[...] ljubila [...] prosvet[...] no pom[...] tambur[...]

— Ko[...] vadite?

— Po[...] začnemo [...] na tede[...] žajo na[...] shajamo.

— Kje [...] teh ples[...] jete?

PODGANJI PRVAK

Častni naziv »japonski uničevalec podgan št.1« je prejel 70-letni S. Takahashi iz Nigate v zahodni Japonski. Prvo nagrado si je priboril na velikem tekmovanju. V dobrem mesecu dni je pokončal več kot 6000 podgan, na dan je dosegel povprečen rezultat 165 kosov — vsekakor občudovanja vredno število. Pri tem je uporabljal najrazličnejše pasti, med drugim tudi košare in debele bambusove cevi. Že pred 60 leti se je Takahashi kot šolar vadil v lovu na podgane.

Dolenj[...] ril naniz[...] »tiskarsk[...] gavščin [...] dobro vo[...] ni »pihn[...] nik 2. a[...] dasi sam[...] potegav[...] nostno [...] njenem [...] kronika [...] med dru[...] S turš[...] stavljalo [...] časa trd[...] potlej p[...] lastjo po[...] vojem, s[...] ralc tur[...]

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD

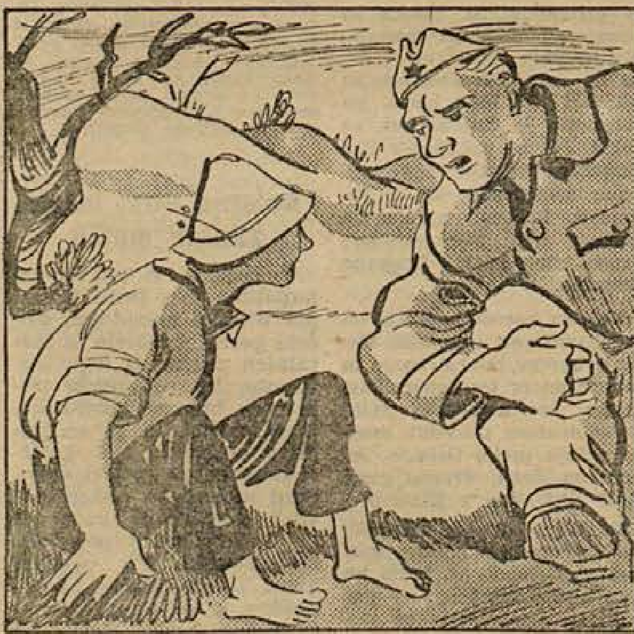

57. — Nemški mitraljezec je umolknil in Nemci so se naglo umaknili nazaj v gozd. Rudi je stekel s poslednjimi močmi in se vrgel v zaklon. Mitraljezec ga je besno pogledal, izpustil mitraljez in zamahnil z roko. Rudi je že čutil zvonko klofuto, ki mu bo priletela okrog ušes. Toda roka je v zraku obstala in se povesila. Mitraljezec se je obrnil stran in Rudi ni videl, da ima solzne oči.

58. — K strojničnemu gnezdu se je priplazil bataljonski komisar. »Tak, ti si tisti predrznež! Tako malo municije pa spet nimamo, da bi morali med bojem hoditi ponjo k Nemcem. Ali veš, koliko nabojev smo požgali, ko smo krili tvoj beg? Trikrat več, kot si jih ti, neumnež, prinesel s seboj!« Rudi je zardel, komisarjeve besede so ga zadele v srce. »Da, tovariš komisar, tako je,« je zajecljal.

59. — Komisar se je nasmehnil, se zresnil in rekel: »Če bi poznal tvojega očeta, bi mu svetoval, naj ti jih pošteno naloži po zadnjici za to neumno predrznost. Kje pa imaš očeta?« — »Padel je v Zidanškovi brigadi, tovariš komisar.« Komisar je pomolčal in pogledal dečku v oči. Potem je tiho dejal: »Drugič bodi pametnejši in ne sili v nevarnost, junak mali. Zapomni si to, tovariš!«

60. — »Za[...] mu je [...] Rudi je [...] tovariš in [...] rekel in da[...] »Res, junak [...] pa je vsak[...]

za nove nastope

in poskrbi-
os nam je ob-
inska zveza
ruštev finanč-
nakup novih

rat na teden

nič, spomladi
vajami trikrat
bolj ko se bli-
pi, večkrat se

e se vi naučili
da jih poučuje-

— Že kot študentka črnomaljske gimnazije sem sodelovala v folklorni sekciji; domača kola in plese poznam tudi kot domačinka v Dragatušu. Temu delu se posvečam z resničnim veseljem. Naša kmečka mladina se tako izživlja na kulturno-prosvetnem področju, kar je vsekakor primerneje, kot da bi neorganizirano preživljala svoj prosti čas po gostilnah in vaških zabavah. Ra.

a 1. april?

st je za 1. ap-
recej posrečenih
kratov« in pote-
mnoge spravil v
Nič manj pa ga
ljubljanski dnev-
v številki 88,
eno, a debelo
V precej slav-
esniško navdah-
u »Novomeška
poveduje« piše
dobesedno:
vpadi je pred-
o mesto) nekaj
za Otomane,
od turško ob-
s svojim raz-
se v njem zbi-
jaške moči, v
njem so gradili nova oporišča...

Ta je res debela, saj je vse absolutno netočno! Novo mesto ni poznalo turške oblasti! Prav tako se pod turško oblastjo mesto ni ne razvijalo, niti ni uspevalo in se v njem niso zbirale turške vojaške moči, še manj pa gradila oporišča! Zgodovinska dejstva so čisto drugačna! Vsakomur, ki vsaj malo pozna zgodovino Novega mesta, je šlo ob branju članka na smeh in ga je obšla nenavadna misel: Kaj pa, če je to šala za — 2. april?

A. St.

VIHARNA POMLAD ★

mnil si bom,« je obljubil Rudi. Komisar se
nehnil: »Zdravo, tovariš!« in se odplazil.
zeto gledal za njim in šepetal: »Pravi mi
ekel mi je, da sem junak... Tovariš mi je
sem junak!« Mitraljezec se je tiho nasmejal:
si, toda danes si bil neumen junak. Tovariš
ki se bori z nami. In ti si tudi borec, ali ne?«

Saša Dobrila: ARGONAVTI

SMEH STOLETIJ

Tristan Bernard je z nekim svojim delom zaslužil več deset tisoč frankov in jih je naložil v »Banque de France«. Ponosno se je vsak dan sprehajal pred monumentalno zgradbo in zadovoljen pogledoval stražarja, ki je stal pred poslopjem:

»Ta mož varuje moj denàr! Lahko sem brez skrbi!«

Lepega dne je bil prisiljen dvigniti sto frankov, malo pozneje tisoč, pa spet dve sto in še in še... Čez nekaj mesecev je vložena vsota povsem skopnela. Ko je nesel iz banke zadnjih petdeset frankov, je stopil k stražarju, ga potrepljal po rami in mu dejal:

»Hvala, sinko! Zdaj greš lahko domov!«

— • —

Neka dama je po vsej sili hotela izvedeti, kakšno mnenje ima pisatelj o zakonu. Bernard se je nekaj časa obotavljal, češ da je sam poročen. Ko pa le ni odnehala, je menil:

Nu, če že hočete vedeti: zakon je kakor prostozidarska loža: neposvečenci ne vedo ničesar, posvečenci pa ne smejo ničesar povedati!«

— • —

Nekdo je vprašal duhovitega pisca:

»Ali mi lahko pojasnite, kaj je kapital, a kaj je delo?«

»Zelo rad,« odgovori Bernard. Posodite mi tisoč frankov — to je kapital.«

»Dobro, kaj pa delo?«

»No, delo je pa tisto, kar boste počeli, da boste dobili denar nazaj.«

— • —

Bernard je tožil prijateljem, da ni več vere na tem svetu, še pri otrocih ne.

»Na lastna ušesa sem slišal, kako je mamica učila svojega sinčka: »Če boš poreden, boš prišel v pekel, če boš priden pa v nebesa.«

In veste, kaj je odgovoril mulec:

»Kakšen pa moram biti, da bom lahko šel v kino?«

— Zakaj misliš, ljuba žena, da te nimam več rad?

Med pionirji v Pišecah

Obisk osnovne šole v Pišecah je vsakokrat združen s prijetnim presenečenjem, kajti pionirji v tem kraju so izredno prizadevni pri izvenšolskem delu. Z velikim veseljem se vključujejo v najrazličnejše dejavnosti.

Ljubitelji odrskih predstav se izobražujejo in nastopajo v okviru dramskega krožka. Za konec šolskega leta pripravljajo mladi igralski talenti daljšo samostojno igro. Z uprizoritvijo nameravajo zaslužiti nekaj denarja za zaključni izlet. Pripravili so tudi proslavo dneva žena, 8. februarja pa so se spomnili velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Naučili so se več njegovih pesmi in prikazali dramatizacijo Turjaške Rozamunde. Prireditev »Kaj veš o Prešernu« je zelo lepo uspela. Sicer pa se dramski krožek pripravi na vsako priložnost in ni praznika, da se ga ne bi spomnili z igrico ali recitacijami.

Učenci pišečke šole tudi zelo radi pojo. Imajo dva zbora, ki šteje'a skupaj 100 pevcev. 30 jih poje v pionirskem zboru, 70 pa v mladinskem zboru. Zbora nastopata doma in na občinskih revijah.

Na šoli so pred dvema letoma ustanovili športno društvo. Vanj je včlanjenih 152 učencev od 3. do 8. razreda. Društvo ima rokometno, nogometno, namiznoteniško, šahovsko, strelsko in smučarsko sekcijo. Lani so se športniki osnovne šole v Pišecah vključili v Jugoslovanske pionirske igre. V tekmovanju so dosegli lepe uspehe in dobili okrajno nagrado 50.000 dinarjev. Od občinske zveze za telesno kulturo so prejeli 20 tisoč dinarjev pomoči in za ta denar kupili smuči za tiste učence, ki si sami tega ne morejo privoščiti.

Učenci so priredili več športnih srečanj z osnovno šolo Globoko in osnovno šolo na Bizeljskem. Tekmovali so v rokometu, nogometu, streljanju, šahu, namiznem tenisu in smučanju. Letos se nameravajo do konca pouka udeležiti vseh občinskih tekmovanj. Obiskali bodo tudi osnovno šolo na Bizeljskem. Doma bi si radi uredili igrišče, za kar pričakujejo pomoč občinske zveze za telesno kulturo.

Te dni je spet zaživel vrtnarski krožek, v katerega je vključenih 15 pionirjev. Pred šolo urejajo cvetlični vrt in kmalu se bodo na njem razcveteli tulipani. Zanje mladi vrtnarji še prav posebej skrbijo. Letos se bo vrtnarski krožek vključil v turistično olepševalno društvo in sodeloval bo v tekmovanju, ki ga je razpisala zveza hortikulturnih društev Slovenije. Pionirji upajo, da ne bodo med zadnjimi.

Dejavnosti učencev bi lahko še naštevali. Na šoli imajo še literarni krožek, klub OZN in podmladek Rdečega križa. Letos so bili šolarji posebno prizadevni pri zbiranju naročnikov za mladinske revije in knjižne zbirke. Zbrali so jih kar 284. Pionirjem pomaga pri izvenšolskem delu pionirski starešinski svet. Za to pomoč so mu hvaležni. Želijo si, da bi tudi kmetijska zadruga Bizeljsko, ki ima patronat nad šolo, pokazala več razumevanja za njihovo delo. Do sedaj je pri njihovih akcijah pomagal le sindikat kmetijskih delavcev na obratu v Pišecah.

KORISTEN TEČAJ

Izobraževanje ljudi, ki bodo oddajali tujske sobe

Referat za turizem ObS Brežice, Zavod za pospeševanje gospodinjstva Celje in novo osnovana Občinska turistična zveza Brežice skupaj organizirajo tečaj za tiste, ki bodo letos oddajali turistične sobe gostom. Tečaj bo trajal tri dni. Okrog 40 tečajnikov bodo seznanili z razvojem in vlogo turizma.

Na tečaju bodo udeleženci seznanjeni s predpisi o komunalni ureditvi in čuvanju nasadov, o ureditvi stanovanja, o higieni doma in okolice ter o osebni higieni. Govorili bodo tudi o cvetju in rastlinah, ki krasijo domove, o uporabi električnih aparatov, o čiščenju stanovanj in sob za turiste. Razen tega jim bodo pokazali tudi kako se funkcionalno in estetsko uredijo sobe. Govorili bodo o izbiri barv, tapet, o pranju in likanju tkanin. Prav tako bodo tečajniki seznanjeni z vlogo turizma v našem gospodarstvu.

Poseben del tečaja bo posvečen načinu nudenja uslug turistom, kategorizaciji sob, postopku pri izdajanju sob turistom ali organizacijam. Pokazali jim bodo, kako se sprejema turista, govorili bodo tudi o gostoljubnosti. Ta zanimiv in zares potreben tečaj bo pripomogel, da bodo tečajniki znali obveščati turiste o izletniških točkah v okolici, o znamenitostih kraja, o zgodovinskih spomenikih in o vsem tistem, kar bo zanimalo turiste.

Ker bodo v glavnem vsi tudi pripravljali kosila za turiste, se bodo tudi praktično seznanili s pripravljanjem običajnega izdatnega kosila.

Ta tečaj bo prav gotovo koristil vsem, ki nameravajo izdajati sobe turistom.

(S.)

O KAPELSKIH NAČRTIH

Občinskemu odborniku Slavku Vebletu iz Kapel je minila mandatna doba, med občani pa je priljubljen, zato so ga izvolili za predsednika krajevne organizacije SZDL. Ko sem ga pred kratkim pobaral, kaj namerava za Kapele še narediti, je odgovoril:

— V Kapelah smo imeli včasih tri pevske zbore, dramsko skupino, knjižnico, v vas je prihajal potujoči kino, imeli smo koncerte, več gostovanj, zadnje čase pa je vse to zamrlo. Mislim, da bomo morali vse te dejavnosti obuditi.

Previsoke takse za prireditve so po mojem največ krive, da jih nihče več noče prirejati. Tudi avtorski prispevki so za podeželje previsoki, ker so društva ostala brez vsakršne finančne pomoči, odvisna od svoje iznajdljivosti. V kapelskem gasilskem domu imamo tudi dvorano, ki kliče po obnovi, sredstev za popravila pa ni. Mladina si je uredila društveno sobo v stari šoli, nima pa ustreznih prostorov za namizni tenis in druge igre. Mladi so imeli tudi igrišče; na odkupne in semanje dni so jim ga uničili sejmarji in vozniki vprežne živine.

Slavko Veble, predsednik KO SZDL v Kapelah

Razen tega v Kapelah že dolgo govorimo o potrebnem gostišču. Izvoljen je bil že gradbeni odbor, pa tudi ta ni izpeljal naloge zavoljo pomanjkanja sredstev. Urediti bi morali še trg pred šolo in še marsikaj. S skupnimi močmi vaščanov, krajevnih organizacij in ustanovljene krajevne skupnosti bi se dalo vsaj najbolj pereče stvari urediti.

D. VAHEN

NOVO V BREŽICAH

■ **Krajevna organizacija SZDL za mesto Brežice prireja nocoj v Prosvetnem domu javno tribuno z naslovom »Trgovina in njeni problemi«. Pobudo za nocojšnjo razpravo so dali občani sami, ker so na raznih zborih načenjali to vprašanje. Na zastavljena vprašanja bo odgovarjal udeležencem občinski tržni inšpektor Zdenko Verlič. Prisotni bodo tudi predstavniki trgovskih podjetij. Krajevna organizacija želi, da bi se njenemu vabilu odzvalo kar največ občanov.**

■ **Za ljubitelje popevk bo v Prosvetnem domu 22. aprila dobrodošla prireditev, na kateri bo nastopil eden naših najboljših pevcev te zvrsti Ivo Robič. V Brežice so ga povabili že za osmi marec, vendar tedaj ni mogel priti. Obljubil je, da bo obiskal mesto kasneje in se tako napovedal za prihodnji teden. Dvorana bo za to priložnost gotovo spet premajhna.**

■ **Zbor delovnih skupnosti občinske skupščine občine v Brežicah se je v torek, 13. aprila, sestal s predsedniki delavskih svetov in direktorji podjetij. Na seji so obravnavali možnosti za zbiranje sredstev za investicije v šolstvu.**

■ **Minulo soboto je bil živilski trg v Brežicah dobro založen. Največ je bilo naprodaj radiča, berivke, špinače, sira in smetane. Cene: radič in berivka 50 din merica, jajca 28 din komad, špinača 50 din merica, čebula 120 din kg, orehi 400 din kg, jabolka 230 din kg, mleko 85 din liter, česen 20 din glavica, peteršilj 20 do 30 din šopek in fižol 230 din kg. Na izbiro je bilo tudi dosti semen in pomladanskega cvetja.**

Več desetletij stara želja Pišečanov se uresničuje: začeli so graditi cesto Pišece—Bizeljsko. Z bizeljske strani je buldožer že končal zemeljska dela, te dni pa rije traso na pišečki strani. Tudi takih stoletnih tepk, kot je tale na sliki, se železni orjak ne ustraši... (foto: S. Ostrelič)

BREŽIŠKE VESTI

V Dobovi bodo zaposlili še 90 žena

Obrat Belokranjske tekstilne industrije v Dobovi, ki je bil prejšnja leta kot samostojna pletilnica vedno v težavah, beleži v letu 1964 izredno hiter napredek. Najbolj nazorno bo, če ga prikažemo kar v številkah.

Promet v januarju je znašal 3,5 milijona din, v februarju 7,5 milijona din, v marcu je porasel na 9 milijonov, v aprilu na 14 milijonov in v oktobru je znašal že 47 milijonov dinarjev. Vrednost dosežene proizvodnje v letu 1964 je bila 215 milijonov dinarjev, čeprav so na začetku leta predvideli le 70 milijonov. Vse to dokazuje, koliko lahko pripomore k poslovnim in proizvodnim uspehom dobra organizacija dela. Žal ji v podjetjih privoščijo še vedno le skromno mero pozornosti in zaradi tega tudi ne vidijo velikih rezerv, ki bi jih ob izboljšanju proizvodnega procesa lahko izkoristili.

Obrat Beti v Dobovi bo še povečal obseg svoje dejavnosti. Letos predvidevajo, da bodo na novo zaposlili še 90 žena. Toda ta zaposlitev je pogojena z izselitvijo dvočlanske družine, ki stanuje zdaj v poslopju obrata. Tu bo morala poseči vmes občinska skupščina. Šele potem bi lahko začeli s preurejanjem prostorov. Zaposlitev nove delovne sile bi v občini prišla prav, saj je na zavodu za zaposlovanje v Brežicah prijavljenih 99 žena, ki iščejo delo. V brežiški občini primanjkuje delovnih mest za ženske in za razširitev obrata Beti v Dobovi se bo morala potruditi predvsem občinska skupščina. Najbrž se bo to dalo uresničiti brez daljšega odlašanja, kajti pri tem je škoda vsakega zamujenega dneva.

Prašičji sejem v Brežicah

10. apr. je bil v Brežicah običajni tedenski prašičji sejem, na katerem so kupci lahko izbirali med 1050 manjšimi in 50 večjimi prašički. Prodanih je bilo 670. Cene: do tri mesece stari prašički okoli 700 din kg žive teže, večji največ 450 din kilogram.

Dober začetek pri Metalu in Kovinoplastu

Obrtno podjetje Metal na Jesenicah namerava letos ustvariti za 240,000.000 dinarjev prometa. V začetku leta so z bojaznijo ugotavljali, da bodo spričo pomanjkanja reprodukcijskega materiala te naloge le s težavo izpolnjevali. V prvem tromesečju je proizvodnja kljub krizi za nekatere polizdelke lepo napredovala. Plan so celo presegli. Manjka jim obratnih sredstev, ker odjemalci zaostajajo pri plačevanju blaga.

Trenutno ima podjetje veliko naročil za izdelke iz medenine Tudi zanjo je na tržišču težko, vendar upajo, da jo bodo kljub temu le nekako nabavili. Vsega materiala potrebujejo 20 ton, predvsem jekla raznih dimenzij.

Za letos planirajo tudi dopolnitev opreme. Delo bi lahko potekalo hitreje, če bi imeli na razpolago več strojev. Z drobnim orodjem se oskrbujejo sproti, za stroje pa se bodo odločili le, če bodo imeli zanje dovolj denarja.

V prvem četrtletju je uspešno posloval tudi Kovinoplast. Tromesečni plan je prav tako dosegel in kolektiv se nadeja, da bo tako napredoval do konca leta. Vrednost proizvodnje za 1965 naj bi po planskih predvidevanjih znašala 45 milijonov dinarjev.

V DELAVSKIH SVETIH NAJ NE BODO SEBIČNEŽI!

Temeljni zakon o volitvah v delavske svete in druge organe upravljanja v delovnih kolektivih določa, da je treba polovico članov delavskega sveta izvoliti ob pričetku leta, praviloma pa tedaj, ko delovna organizacija že sprejme zaključni račun.

Rok za izvedbo volitev določa republiški predpis. Čeprav takega predpisa še ni, vemo, da bi morali volitve opraviti do 30. aprila. Volitve bi bilo treba razpisati najmanj 30 dni pred tem.

30 dni — od razpisa do volitev — je čas, ki ga moramo napolniti z bogato vsebino. Delovni kolektivi naj bi kritično in objektivno ocenili delo samoupravnih organov, vendar tako, da bi v razpravah posegli tudi malo naprej. V zaključkih naj bi predvsem predlagali, kako izkoristiti notranje rezerve, zagotoviti večjo materialno samostojnost in samostojnost na področju samoupravljanja. Zdi se, da bi ob taki razpravi še najlaže izbrali kandidate za samoupravne organe.

Delovni kolektivi bodo prav gotovo izvolili v samoupravne organe predstavnike, ki bodo kos nalogam, predvsem pa, da bodo znali usklajevati interese posameznikov s skupnimi interesi. Posamezniki, ki bi zastopali v organih upravljanja le svoje interese, ne sodijo v izbor kandidatov. Ker pa smo imeli take tudi pri nas, je prav, da o tem razmišljamo.

Ko bomo izbirali kandidate v samoupravne organe, moramo upoštevati tudi zaposlene ženske in mladino, ti pa bi morali biti zastopani tudi v predstavniških organih kolektivov.

Zbor delovnih skupnosti občinske skupščine in občinski sindikalni svet pripravljata gradivo na podlagi ankete o problemih samoupravljanja. Upamo, da bomo o tem lahko kmalu razpravljali. Tako gradivo dopolnjeno z razpravo odbornikov, občinskega sindikalnega sveta ter predstavnikov delavskih svetov in upravnih odborov, bi bilo prav gotovo dobrodošlo tudi kolektivom, ko bodo razpravljali o tej problematiki.

Občinski sindikalni svet organizacije meni, da so se sindikalne organizacije dolžne vključiti v priprave na volitve in v izvedbo samih volitve. Nova sindikalna vodstva bodo morala tako zagrizti v prvo večjo odgovorno nalogo. Prepričani smo, da uspeh ne bo izostal.

IVAN ŽIVIČ

Nova avtobusna proga

Poslovalnica ljubljanskega SAP v Brežicah je uvedla novo avtobusno progo za šolarje iz Sebenje vasi. Iz Brežic odhaja avtobus ob 7.05 in pride v Sebenjo vas ob 7.24. Iz Sebenje vasi pa odpelje ob 7.30 ter prispe v Brežice ob 7.47.

D. V.

Matični urad Artiče

Marca ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročila sta se: Ivan Bertole, poljedelec iz Sromelj, in Marija Geršak, poljedelka iz Zg. Pohanče. — Umrl je Franc Zorko, užitkar iz Dolenje vasi, 82 let.

Matični urad Kapele

Marca ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Umrla je Marija Novak, poljedelka iz Župelevca, 72 let.

Brežiški rokometaši krepko — v vodstvu

V nedeljo, 4. IV., so Brežičani premagali Ribnico s 35:19 (19:9). Brežice: Brglez, Rovan 6, Šetinc I. 11, Bršec 1, Avsec 6, Bosina 5, Jurišič, Deržič, Knežević 6, Pavlov, Šetinc 2. — Ribnica: Švigelj I., Martulič, Radič 4, Sulc 5, Švigelj II. 1, Andoljšek, Ponikvar I. 4, Ponikvar II. 5, Lovšin. Pred 300 gledalci je dobro sodil Zupančič iz Ljubljane. Gledalci so s sireno pozdravljali dobro igro domačih. Gostje so igrali nervozno. Na tej tekmi je prvič po prihodu iz LJA spet igral Rovan, ki je bil odličen.

■ ODBOJKA: brežiški odbojkarji pridno vadijo. Ker je bila OZTK razformirana, še sedaj ne vedo, kje bodo tekmovali. ObZTK Brežice zagotavlja, da bo tudi to vprašanje v kratkem rešeno.

■ ŠAH: predvidenega občinskega prvenstva v šahu za mlajše pionirje ni bilo. 4. aprila namreč kljub pravočasnemu obvestilu SK igralci niso prišli. Res je čudno, kako se je to moglo zgoditi, saj med pionirji vlada za šah veliko zanimanje.

O-vič

KOŠČEK ŽIVLJENJA NA DOMAČIJI OB MIRNI

S Francem Korenom, gospodarjem iz Gaberja, sem se seznanila na poti v Krmelj. Ob cesti pod domačo vasjo je tisto dopoldne razkladal les. V voz sta bila zaprežena vol in konj in njun lastnik je dejal, da se ta neobičajni par pri vožnji kar dobro ujema.

»Za koga pa vozite les?« sem povprašala.

»Za gozdni obrat v Sevnici. Njihov kooperant sem in si na ta način skušam nekaj prislužiti. Veliko res ne dobim. Za kubični meter prvovrstnih bukovih drv mi plačajo le 3.840 din. V les, ki ga navozim do ceste, je vloženo že veliko dela. Drva sem sam razklal in jih s trudom pripeljal sem, sekače pa sem moral najeti. Zame je to še toliko teže, ker sem bolan in pri 47 letih so mi moči že precej pošle.«

»Imate veliko posestvo?«

»15 hektarov meri in za delo sva sama z ženo. Vsakega imam po nekaj, gozda, vinograda, njiv in travnikov. Od vsega tega je na ravnini samo tale košček, ki ga vidite tule ob Mirni. Mirna pa je muhasta in rada poplavlja. Morali bi jo regulirati tudi tukaj in ne samo v gornjem toku. Lani mi je odnesla dva voza suhega sena in, ker za zimo nisem imel dovolj krme, sem moral prodati leto dni staro telico. Zaradi pogostih poplav je krma s teh travnikov vedno blatna. Vredna je precej manj, kot bi bila sicer. Na občini bi morali znižati davke in upoštevati, da nam voda nagaja.«

»S čim se največ ukvarjate na vaši domačiji?«

»S svinjerejo. Odojke prodajamo na sejmih v Mokronogu in v Sevnici. Večje zakoljemo doma. Nekaj redimo tudi goveje živine, to pa odkupuje zadruga.«

»Omenili ste tudi vinograd. Vam kaj prida donaša?«

»Tega obdelujem z izgubo. Lani sem izračunal, da me velja liter vina v domačem vinogradu 460 din. Odkupujejo ga po 150 din in razlika je torej kar precejšnja. Če se bo podražila še galica za škropljenje, potem mi ne bo kazalo obdelovati nasada naprej.«

»Kako je z delovno silo pri vas?«

»Ljudi za delo ni v vasi. To vsako leto znova občutimo. V Gaberju sta samo dva mlada fanta in še ta dva sta zaposlena. Eden od njiju bo verjetno le ostal na kmetiji.«

»Imate vi kaj otrok?«

»Imam, tale poleg mene je star 6 let, druga dva pa hodita v šolo v Tržišče. Pet kilometrov imata do tam.«

»Ko zrastejo, boste imeli pomoč pri delu in gotovo se bo kateri izmed njih odločil za kmetijo.«

»To si želiva oba z ženo. Vesel sem, da sem obnovil hlev in svinjake po vojni. Med okupacijo so na posestvu gospodarili kočevski Nemci. Starše so selili, jaz pa sem bil od 1941. do 1945. leta v ujetništvu v Hamburgu. Na posestvu rad delam in če bi bil zdrav, bi lahko več prigospodaril,« je posestnik Koren dejal ob odhodu.

JOZICA TEPPEY

Vsakokrat, ko se Franc Koren iz Gaberja odpravi v gozd po les, mu dela družbo njegov šestletni sinček. Morda bo nekoč Peter celo zagospodaril na očetovem posestvu

Pionirji - šahisti v Sevnici tekmujejo

Na okrajnem šahovskem prvenstvu v Celju so nastopili tudi šahisti iz sevniške občine, ki so dosegli lepe uspehe. Kebrova iz Šentjanža in Bohinc iz Sevnice sta osvojila naslova okrajnih prvakov v skupini starejših pionirk in pionirjev ter se tako uvrstila na republiško prvenstvo.

Na ekipnem tekmovanju mladinskih in pionirskih šolskih ekip v sevniški občini, ki ga je organiziralo DPM, je nastopilo 17 ekip iz Sevnice, Boštanja, Tržišča in Telč. Rezultati: mladinci — Sevnica I. 10,5; Boštanj 8,5; Sevnica II., Tržišče. Mladinke — Boštanj 2,5; Tržišče 1,5. Starejši pionirji — Sevnica I. 15, Tržišče 10, Telče, Boštanj, Sevnica II. Starejše pionirke — Šentjanž 7,5; Telče I. 7; Telče II., Sevnica. Mlajši pionirji — Boštanj 3,5; Sevnica 0,5.

Zmagovalci bodo igrali na okrajnem prvenstvu, ki bo 25. aprila v Celju. Pohvaliti je treba šolo iz Telč, ki je nastopila s tremi ekipami, od katerih sta bili dve dekliški, in prepešačila kar 10 km, da je lahko tekmovala. Zahvala gre tudi kolektivu Kolodvorske restavracije v Sevnici, ki je z razumevanjem odstopil prostor za tekmovanje.

D. B.

Budakov KLOPČIČ na odru v Loki

Predzadnjo nedeljo je dramski odsek PD Primož Trubar v Loki uprizoril Budakov Klopčič, veseloigro v treh dejanjih. Igro je režiral tov. Ostrovršnik, ki je vložil v delo mnogo skrbi in truda, oskrbel kulise ter vse potrebne rekvizite.

Med igralci je bilo dve tretjini mladih, kljub temu so vsi dobro zaigrali. Občinstvo je bilo igralcem hvaležno in je veselo, da igralska tradicija v Loki še ni zamrla. Gostovali so tudi na Blanci. Na željo Ločanov bodo v domačem kraju igro ponovili, da si jo bodo lahko vsi prebivalci ogledali.

SKOČIR STANKO

Vesti iz Tržišča

Volivci so na dobro obiskanih predvolivnih zborih živahno razpravljali o problemih, ki jih najbolj zanimajo. V Tržišču in na Telčah so se zanimali za proizvodne okoliše, povsod pa so dobro pretehtali tudi predlagane kandidate.

Volilna enota Telče se je ponovno izrekla za starega odbornika Martina Slapšaka, ki je tudi do sedaj dobro zastopal prebivalce v skupščini. Volitve v tej volilni enoti so lepo uspele, saj je volišče Trščina zaključilo volitve s 100-odstotno udeležbo že ob 10. uri, takoj za tem pa še volišča Drušče, Jeprjek in Krasinji vrh. Na volišču Telče so morali kot po navadi čakati le na Janka Mrgoleta, ki edini ni volil.

● *Svet krajevne skupnosti v Tržišču* je že imel prvo sejo. Za predsednika so izvolili Ivana Murna, za namestnika pa Mirka Fugino. Svet je sprejel tudi nekatere važne sklepe, s katerimi pa bodo morali počakati, dokler skupščina v Sevnici ne dodeli sredstev.

● *Stanovanjski blok v Tržišču* bo dokončan letos, ker je občina zagotovila potrebna sredstva. Splošno trgovsko podjetje iz Sevnice pa preureja prostor bivše gostilne za trgovski lokal.

● *Predzadnjo nedeljo nas* je obiskal kandidat za republiškega poslanca Božidar Gorjan, ki je odgovarjal na vprašanja volivcev.

● *V nedeljo bomo imeli na področju krajevnega urada Tržišče kar 13 volišč.* Poskrbljeno je, da bodo volišča čim bliže volivcem: v Gabrijelah za Gabrijele in Sp. Mladetiče pri Berku, v Polju za Polje pri Cimermanu, v Pijavicah za Pijavice in Zg. Mladetiče pri Jermanu, v Skrovniku za Skrovnik pri Tratarju, v Tržišču za Tržišče, Skovec in Kapljo vas na krajevnem uradu v Tržišču, na Vrhku za Vrhek v Ulčniku pri Majcnu, v Sp. Vodalah za Sp. Vodale in Gredice pri Jožetu Majcnu, v Malkovcu za Malkovec in Pavlo vas na zadružni kleti, v Trščini za Trščino in Skruševec pri Mariji Lindič, na Krsinjem vrhu za Krsinji vrh in G. Staro vas pri Trbovcu, v Jeprjeku za Jeprjek, Slančji vrh, Otavnik in Zg. Vodale pri Šiplju, v Telčah za Telče in Telčice v šoli, v Druščah pa za Drušče-Hantine in Pečice pri Jermančiču.

LOJZE UDOVČ

ZLATA POROKA

Oskrbovanca Doma počitka na Impoljci Marija in Alojz Turk sta s soboto v Krškem in na Impoljci praznovala zlato poroko

V prostorih občinske skupščine v Krškem so imeli v soboto, 10. aprila, slovesen poročni obred. Ob 50-letnici skupnega življenja sta si na ta dan ponovno segla v roke jubilanta Alojz in Marija Turk. Ona je dopolnila 77 let, njen zakonski tovariš pa 84. Zlatoporočenca sta že šesto leto oskrbovanca Doma počitka na Impoljci.

Njuna življenjska pot je bila vseskozi polna medsebojnega razumevanja, čeprav je bila izpolnjena s trdim delom in mnogimi grenkimi trenutki. Težko je popisati veselje in radost obeh jubilantov ob simbolični potrditvi polstoletne zakonske zveze. Najbolj sta bila vesela tega, da drugi niso pozabili na ta njun praznik. »Smrti bi se prej nadejala, kot pa take časti,« je dejala zdaj že oslepela žena. Šest let je tega, kar je po hudi bolezni izgubila vid. Toda kljub temu se v življenju hrabro drži. Manjkajoči vid ji z razumevanjem pomaga nadomestiti njen mož in vsi tisti, ki skrbijo za prebivalce doma na Impoljci. Tovariš Turk vidi še zelo dobro in sproti prebere vse časopise, pa tudi televizijo spremlja vsak večer. Obveščen je o vsem, kar se dogaja doma in po svetu.

Zlata poroka obeh oskrbovancev z Impoljce je bila velik dogodek za vse, ki živijo z njima v domu. Uprava doma je priredila v nedeljo slovesno kosilo za jubilanta in ostale oskrbovance. Na slavje je povabila tudi vse njune svojce. Prišli sta obe rejenki z družinama. Turkova namreč nista imela svojih otrok in sta vzgojila dve siroti. V domu sta zadovoljna z oskrbo. Žena je sicer rekla, da ne bi šla tja, če bi ne zgubila vida. Tako pa sta se z možem le odločila, da bi se na tak način oskrbela na stare dni. On je upokojenec, doma pa je iz krške občine. Zaradi tega je bil v Krškem tudi poročni obred. Po končani slovesnosti na občini so zlatoporočenca zapeljali še na obisk v Senovo. Tega dneva ne bosta pozabila. Prinesel jima je veliko srečnih trenutkov in presenečenj, ob katerih sta se prepričala, da ju imajo ljudje radi. Ko sta sprejemala šopke in darila, sta jubilanta obžalovala le to, da ne moreta skupaj uživati ob pogledu na vse te lepote in dobrote. Toda Marija Turkova je kljub temu pokazala veliko vedrine. Vsem prisotnim je dejala: »Pa za biserno poroko spet na svidenje!« To jima tudi vsi iz srca želimo!

J. T.

Vidmarjeve mame ni več

9. aprila je po daljši bolezni umrla Vidmarjeva mama iz Gabrijel pri Krmelju. Bila je dobra in plemenita žena z odprtim srcem za vsakogar. Nacisti so ji leta 1943 ubili moža in je ostala z dvema nedoraslima otrokoma. Kot zavedna žena in napredna kmetica je bila vzor drugim. Množica, ki jo je spremljala na zadnji poti, je pokazala, kako je bila Vidmarjeva mama priljubljena. Na grobu ji je pevski zbor krmeljske Svobode zapel žalostinko. Občani jo bomo ohranili v trajnem spominu.

D. B.

JUTRANJKA se bo predstavila na zagrebškem velesejmu

V sevniški Jutranjki pripravljajo izbor otroške konfekcije in kopalnih oblek za pomladanski velesejem v Zagrebu, ki bo odprt 17. aprila. Podjetje bo v svojem paviljonu prikazalo prikupne pomladanske in poletne modele otroških oblačil ter nove kroje ženskih kopalnih oblek. Njihovi izdelki bodo med obiskovalci gotovo vzbudili mnogo pozornosti. Za izredno lepe in praktične izdelke je dobila Jutranjka na letošnjem sejmu mode v Ljubljani kar 4 zlate, 3 srebrne in 1 bronasto medaljo. Vsa ta priznanja odpirajo podjetju nove, širše razvojne perspektive. Naročila kar dežujejo in treba bo poiskati z ureditvijo novega obrata na Radni.

Ribnica : Krmelj 19:24

Gostje so v tekmi LCL poželi zasluženo zmago. Igra je bila tipično prvenstvena in polna dramatičnih preobratov. Gostje so vodili od začetka do konca. Posebno sta se odlikovala vratar Logar in Papež. J. Logar je dosegel kar 11 golov. Pri domačih sta bila dobra Šilc in Ponikvar. Bartolj iz Kranja je dobro sodil pred 150 gledalci.

D. B.

Matični urad Sevnica

Marca ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Jože Pavšek, delavec, in Dominika Šivavec, delavka, oba iz Malega Cirnika; Anton Janežič, ključavničar, in Alojzija Zalar, poljedelka iz Svrževa; Ivan Bec, uslužbenec, in Marija Romih, uslužbenka, oba iz Sevnice; Edvard Polanc, strojni ključavničar, in Silva Županc, trgovska pomočnica, oba iz Sevnice; Ciril Šepel, tovarniški delavec iz Sp. Vodal, in Ana Udovič, poljedelka iz Zg. Vodal; Anton Majcen, šofer s Polja, in Antonija Šuštar, šivilja iz Skrovnika. — Umrli so: Daniel Vrtačnik, krojač iz Orešja pri Sevnici, 51 let, in Marija Jazbec, užitkarica iz Drožanja, 76 let.

Matični urad Tržišče

V času od januarja do marca so doma rodile: Marija Janežič iz Sp. Vodal — Rudija, in Marija Žagar iz Kaplje vasi — Jožico. — Umrli so: Marjan Komljanc, dijak s Polja, 15 let, Terezija Kolenc, upokojenka z Vrha, 63 let, in Amalija Vintar, užitkarica iz Drušče, 79 let.

Boljši časi za gostinstvo

Za Slovenijo je bilo lani značilno izredno hitro naraščanje turističnega prometa. Ta se bo letos in prihodnja leta še stopnjeval. Posebno hitro se razvija izletniški turizem v manjših naseljih bližu večjih mest in industrijskih krajev, kjer pa žal še vedno manjka osnovnih pogojev za prijeten oddih.

Ob koncu leta 1964 je bilo v Sloveniji 1180 zasebnih gostiln in 1.270 gostinskih podjetij in gostišč v družbeni lastnini. Kljub blažji politiki občinskih skupščin se število zasebnih gostišč lani ni povečalo in bilo jih je celo nekaj manj kot v letu 1963.

Da bi se opuščanje zasebnih gostinskih obratov zaustavilo, je skupščina SRS na seji 31. marca sprejela zakon o zasebnem gostinstvu. Prvi osnutek je bil pripravljen že lani aprila, vendar takrat še ni bil sprejet zvezni predpis. Zdaj pa, ko novi temeljni zvezni zakon odpira široke možnosti za razvoj gostinstva in hkrati pooblašča republike za urejanje zasebne gostinske obrti, je skupščina takoj sprejela svoj zakonski predpis. Le-ta vsebuje vrsto pomembnih značilnosti, ki omogočajo vsestranski razmah gostinske dejavnosti v naši republiki.

Tako na primer lahko dobi dovoljenje za ustanovitev gostišča vsakdo, ki ima ustrezne poslovne prostore, četudi ne izpolnjuje vseh pogojev glede izobrazbe. Občinska skupščina sama presodi, če bo sposoben za takšno dejavnost in pri tem upošteva potrebe in značilnosti kraja, v katerem bo odprl obrat.

Samostojni gostinec lahko opravlja za svoje goste tudi postranske usluge in jih na primer prevaža s svojim avtomobilom na železniško postajo, jim pere perilo, prodaja razglednice, spominke ipd. Poleg svojih družinskih članov sme zaposliti še največ tri delavce. Če ima vajenca, se ta ne šteje med tiste, ki opravljajo pri njem dopolnilno delo. Vajenec je lahko tudi ožji družinski član, s čimer je ponovno zagotovljeno nasledstvo pri vodenju gostinskega obrata. Zasebni gostinci lahko odpro bifeje, gostilne, prenočišča, penzione in podobne obrate.

Republiški zakon omogoča tudi zasebnim gospodinjstvom oddajanje stanovanjskih prostorov in počitniških hišic domačim in tujim turistom. Turistično dejavnost torej lahko opravlja sleherni občan. Novi zakon prinaša napredek tudi s tem, da spaja gostinstvo s trgovino, prometom in drugimi dejavnostmi in mu tako omogoča svobodnejši razmah. Pomembno je zlasti to, da bo dobil naš turizem pestrejše oblike z vključitvijo dopolnilnih sil. Dobro urejena zasebna gostišča bodo prav gotovo vzpodbujala gostinske obrate v družbeni lastnini, da se bodo bolj potrudili za izboljšanje svojih uslug.

Med občine, ki so se jim z novim zakonom odprle povečane možnosti za turizem, sodita tudi občini Brežice in Sevnica. Zlasti v brežiški občini so pogoji ugodni. Zasebniki so se že lani vključili v razvoj turizma s tem, da so se pogodbeno vezali na oddajo tujskih sob in tako omogočili večji promet v zdravilišču Čateške Toplice. Z ustanovitvijo občinske turistične zveze si obetajo, da bo tudi gostinska mreža v okoliških vaseh bolje urejena. To vprašanje so načeli v Pišecah, v Kapelah in tudi drugod.

V občini Sevnica je lani zasebno gostinstvo izredno napredovalo. Iztržek pri zasebnikih se je povečal za 63,5 odst. Skoro tretjino gostinskih storitev je opravil zasebni sektor. Z ustrezno davčno politiko bo občinska skupščina tudi letos pospeševala vključevanje zasebnih gostišč v turistično dejavnost. V družbenem planu so zapisali, naj bi zasebne gostilne postale nujno dopolnilo družbenim gostinskim organizacijam posebno tam, kjer se družbena gostišča ne bi mogla uspešno razvijati.

Spet je odprta restavracija na Čatežu

Po nekajdnevni preureditvi je spet odprta restavracija na čateški servisni postaji. Kakor smo izvedeli, bo ta objekt še letos imel na razpolago nekaj vikend hišic in končno res postal motel, saj to ime že dolgo nosi.

S.

OBČINSKA TURISTIČNA ZVEZA V BREŽICAH

V soboto, 10. aprila, je bila v Brežicah ustanovljena občinska turistična zveza. K ustanovitvi so pripomogle letne konference turističnih društev, kjer so soglasno menili, da morajo čimprej dobiti organ za koordinacijo dela v teh turističnih društvih. Občinska turistična zveza v Brežicah bo članica Dolenjske turistične zveze.

S.

SEVNIŠKI VESTNIK

ZAPIS Z LETNE SINDIKALNE KONFERENCE NA RUDNIKU

Senovski rudnik: črna bodočnost?

Na nedavni sindikalni konferenci na rudniku v Senovem so v razpravi razen o stalnem govorili predvsem o starostnem sestavu rudniškega kolektiva. Starejšim rudarjem počasi pešajo moči, dotoka mlade delovne sile pa zadnja leta skoroda ni več. Ker je delo v rovih slabo plačano, pogoji pa težki, to ne privlači mladih ljudi za rudniško delo. Osebni dohodki bi morali biti vsaj za 30 odstotkov večji kot so povprečni osebni dohodki v ostalih panogah. Z 31.616 dinarji povprečnega osebnega dohodka na mesec pa je bil lani rudnik komajda enak osebnim dohodkom v drugih gospodarskih panogah. Tudi na skrajšani delovni čas ni misliti, čeprav so ga prav rudarji najbolj potrebni!

Delitev dohodka med skupnostjo in rudnikom se je lani poslabšala za 0,2 odst. v škodo rudnika. Če hoče kolektiv senovskega premogovnika letos doseči dohodek, ki bo enakovreden lanskemu, bo moral ustvariti za 10 odst. večjega. Če pa bi hoteli skrajšati delovni čas, povečati osebne dohodke za 30 odst. in za 9 odst. povečati skupni dohodek, bi morali ustvariti letos 600 milijonov dinarjev, kar pomeni, da bi morali cene premoga povečati za 50 odst. To seveda ni mogoče, pa tudi skritih rezerv v rudniku ni več.

Bolniških izostankov je bilo lani precej, saj je bilo za 9,5 odst. vseh delovnih dni bolniških. Res je, da posamezni starejši člani kolektiva bolujejo po leto dni, toda 111 članov kolektiva je bilo takšnih, ki so lani izostali po 8-krat, kar pomeni, da jih domala vsak mesec enkrat ni bilo na delo!

Rudnik je v preteklih 20 letih zgradil 146 družinskih stanovanj za rudarje, kar pa še vedno ne zadošča potrebam. 98 stanovanj namreč zasedajo družinski in osebni upokojenci, v 26 stanovanjih pa stanujejo tuje stranke.

Na konferenci so ugotovili, da bo treba posvetiti več skrbi družbenemu standardu. Kakorkoli bo treba zagotoviti sredstva za gradnjo tržnice, čakalnice za avtobusne potnike, javnega stranišča, sredstva za varstvene ustanove, za poslopja, namenjena družbeni prehrani, za centralno garažo, za regulacijo potokov in popravilo cest, za gradnjo otroškega kopalnega bazena, ureditev vodovoda, ki bo oskrboval Senovo z užitno vodo, za ureditev pokopališča z mrliško vežo in drugih potrebnih objektov, o katerih tečejo razprave v Senovem že dlje časa.

Rudarjenje na Senovem se bo zato, ker so zaloge premoga izčrpane, končalo v 15 ali 20 letih. Zategadelj so perspektive Senovega v pravem pomenu besede črne. Ne vemo še, kaj bomo delali potem. Vsi, ki so v rudniku zaposleni, ne bi iskali dela drugje, če bi jim bil zagotovljen kruh doma. Da nam naši potomci ne bi očitali, da nismo videli dlje kot do konca svojega nosu, smo pripravili elaborat za gradnjo cementarne, saj je na senovskem koncu obsežna surovinska zaloga za približno 700 let. Tu bi lahko pridobivali prvovrstni cement, katerega moramo zdaj celo uvažati. Vsa doslej vložena sredstva pa so bila zaman, saj stoji naša cementarna še vedno samo v elaboratu!

Na konferenci smo se pomenili tudi o rekreaciji v našem počitniškem domu v Vrsarju. Sindikalna podružnica želi, da bi se rudarji kot neposredni proizvajalci prijavljali v čim večjem številu. Ne bi bilo prav, ko bi morali nezasedena mesta v našem počitniškem domu ponujati drugim delovnim organizacijam, saj vemo, da smo prav rudarji oddiha najbolj potrebni!

RADO KOZOLE

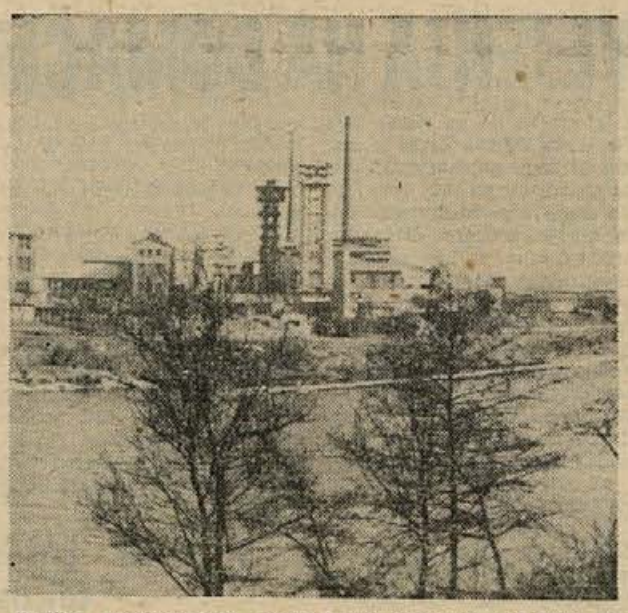

Krška razglednica: pogled na tovarno celuloze in papirja ob Savi

Na Smledniku bi radi v tretji okoliš

Prebivalce, ki imajo svoja zemljišča na smledniškem koncu, je prizadela razvrstitev tega področja po občinskem oddelku v II. proizvodni okoliš. Svet je sicer lep na pogled in leži v ravnini, toda razen manjšega dela je večina parcel zamočvirjena. Zlasti s travnikov lastniki največkrat ne uspejo pospraviti pridelka sena. Zavoljo tega so že dali vlogo na občinsko skupščino, da bi njihovo področje prekvalificirali iz II. v III. proizvodni okoliš. Tozadevna komisija je že imenovana in prebivalci lahko v kratkem pričakujejo svoje vloge.

18. aprila bo v Vel. Podlogu vse na voliščih

Krajevna organizacija SZDL v Vel. Podlogu je pretekli teden na seji razpravljala o udeležbi na nedavnih volitvah občinskih odbornikov. Ugotovili so, da je bila udeležba dokaj dobra in ukrenili so vse potrebno, da bo na volitvah republiškega poslanca, ki bodo 18. aprila, še boljša. Po dosedanjih pripravah sodijo, da bodo volitve opravljene brez posebnih težav in da bodo volivci kar se da hitro opravili svojo dolžnost.

Raka je ostala brez kruha, šolarji pa brez malice

Trgovsko mrežo na Raki oskrbuje s kruhom pekarija IMPERIALA iz Krškega. Od časa do časa kruha zmanjkuje, vendar pa kakšnih večjih težav doslej ni bilo. Kruh dovaža avtobus, ki vozi na progi iz Krškega. Ko smo 8. aprila obiskali Rako, so nam tam povedali, da so 7. in 8. aprila ostali brez kruha. 400 šolarjev, ki obiskujejo pouk v osnovni šoli, je zato v obeh dneh ostalo brez malice, mnoga gospodinjstva pa brez kruha. In kje so vzroki?

Vozniku avtobusa, ki kruh dovaža, so prišle na uho govorice, češ da v pošiljkah včasih manjka kakšna štruca kruha. Kot je videti, je to voznika tako prizadelo, da je sklenil, da kruha ne bo več dovažal. Najbrž ni pomislil na to, koliko težav bo povzročil s takšnim enostranskim ukrepom in niti na to, da je s tem pritrgal malico 400 šolskim otrokom.

Tak enostranski ukrep voznika ima poleg že naštetih lahko tudi politične posledice. Ljudje na podeželju napake v oskrbi radi posplošujejo in voznikov ukrep bi kaj lahko ocenili kot ukrep katerегakoli družbenega organa.

Takšno stanje v preskrbi s kruhom prav gotovo ni spodbudno v času, ko teko priprave na volitve, ki bodo 18. aprila. Voznik najbrž na vse to ni pomislil. Prebivalci Rake upajo, da bodo nevšečnosti v preskrbi odpravljene, preskrbo pa je treba v bodoče urediti tako, da ne bo odvisna od samovolje posameznikov!

Volitve so Rako z okolico zelo razgibale

Ko so na krajevni organizaciji Socialistične zveze na Raki razpravljali o nedavnih volitvah, so ugotovili, da so predvolilne priprave prebivalce zelo razgibale. 93 odst. udeležba volivcev pri volitvah občinskih odbornikov je lahko raškemu področju, ki tako uspešne udeležbe na volitvah doslej ni bilo vajeno, samo v čast. Prebivalci so v predvolilnih pripravah pokazali veliko zanimanja že na kandidacijskih zborih in so s preudarkom pretresali koga predlagati in koga ne. Na kandidatni listi so bili kar trije kandidati, čeprav so volili samo enega odbornika. Priprave na volitve republiškega poslanca, ki bodo 18. aprila, so v polnem teku. Prebivalci kažejo tudi za te volitve veliko zanimanje, zato so v krajevnem vodstvu SZDL prepričani, da bodo volivci kaj kmalu opravili svojo dolžnost. Na področju krajevnega urada Raka bo 12 volišč.

V Krškem so »ustrežljivi« . . .

Tovariš urednik!

V soboto, 3. aprila, sem imel opravek v Krškem. Bil sem z vozom na gumijastih kolesih in s konjem, ker sem hotel pripeljati domov nekaj tovora. Ker mi je zadnje kolo puščalo, sem zapeljal na servis in prosil, naj mi napolnijo zračnico, proti plačilu, seveda. Toda uslužbenec me je odločno zavrnil, češ, da pri njih strežejo le avtomobilom, ne pa kmečkim vozem. Vse moje moledovanje in razburjanje ni nič zaleglo. Domov sem moral brez tovora.

Takšnih, ki še nimamo avtomobila, je pri nas na vsakega z avtomobilom vsaj deset, smo pa po mnenju servisa v Krškem manj vredni, kot tisti, ki si ga lahko privoščijo. Mar kmet res ni vreden, da bi mu na servisu napolnili zračnico?

ANDREJ JALOVEC,
kmet,
Malo Mraševo 8

Pokopali smo Kerinovo mamo

9. aprila smo pokopali 84-letno Kerinovo mamo iz Broda. Kakor večina kmečkih mater tudi ona ni poznala v življenju drugega kot delo in skrb za otroke. Imela je devet otrok. Bila je pridna kot mravlja in je še v visoki starosti opravljala lažja hišna dela. Do vsega je bila zelo natančna. Leta 1918 jo je hudo prizadela smrt 17-letne hčere, leta 1946 smrt najstarejšega sina in leta 1950 moževa smrt. Med okupacijo je z družino odšla v Podbočje, ker bi jo sicer Nemci izselili. Pa tudi tam ni imela mirnega življenja; sin inž. Lojze je bil zaprt, sin Andrej pa v italijanski internaciji. Kerinova mama je dotrpela in zaslužila miren počoj. Vsi se je bomo vedno radi spominjali.

J. S.

Smrt je kosila v Podbočju

1. aprila smo pokopali 81-letno Marijo Žugič iz Dobrave, ki je kljub trpljenju in težkemu delu na kmetiji dočakala visoko starost. Moža je izgubila v prvi svetovni vojni. Imela je 7 otrok od katerih jih živi še 6.

Dva dni za tem pa smo pokopali 69-letnega kovača Franca Colariča, po domače kovačevega Franceta Colariča, po domače Kovačevega Franceta. Bil je daleč naokrog znan kot dober kovač in požrtvovalen gasilec. Vsi, ki so ga poznali in spremili na zadnji poti, ga bomo ohranili kot dobrico v lepem spominu.

Na Senovem slaba preskrba z mesom

Senovčane zadnje čase vznemirjajo govorice, češ da namerava KZ Krško ukiniti eno izmed obeh prodajaln mesa na Senovem. Pred vojno so bile na Senovem štiri mesnice, dve, ki sta zdaj, pa že dolgo ne zadoščata več. Senovčani tudi sicer tožijo nad preskrbo z mesom, ker je kakovost mesa posebno zadnje čase slabša. Pozimi so na Senovem prodajali celo meso, ki je že dišalo, še zdaj pa ni dobiti drobovine kolikor bi je želeli, pa tudi teletine ni. Pomanjkanje teletine prizadene zlasti dietetike, ki drugega mesa ne smejo uživati. Prebivalci menijo, da ni ne pametno in ne gospodarno, da je klavnica za vso krško občino zdaj v Kostanjevici, kamor morajo voziti živino in odkoder nato vozijo meso po vsej občini, kar prav gotovo vpliva na cene. Kot je slišati, bodo v mesnici, ki bo ostala, če eno ukinejo, namestili dva sekača in blagajno. Kljub temu bo za vse področje ena sama prodajalna mesa premalo.

Senovčanom ni prav, ker so se predstavniki KZ odločili za takšen ukrep, ne da bi se prej posvetovali s krajevnimi predstavniki na Senovem.

SENOVO: potreben je nov klorizator

Krajevni vodovod na Senovem je bil zgrajen pred šestimi leti. Voda je bila takrat dobra, toda pred dvema letoma so analize že pokazale, da zaradi vdorov druge vode v izvir ni več primerna za prehrano. Klorizator v zbiralniku ne deluje dobro, ker meša v vodo včasih preveč klora, drugič spet premalo ali pa nič. Že nekajkrat se je primerilo, da so lastnikom v okrasnih bazenčkih na vrtovih poginile ribe, ker je bilo v vodi preveč klora. Prevelika količina klora prav gotovo škoduje tudi zdravju ljudi. Novi komunalni zavod v Krškem naj bi zatorej, kot želijo Senovčani, poskrbel, da bi novi klorizator, ki ga je (kot je slišati) nabavil rudnik, bil čimprej vgrajen. S tem bi bili vzroki, ki so vplivali na slabšo kvaliteto vode, vsaj začasno odpravljeni. V prihodnosti pa bo treba izvir temeljito preiskati in vzroke nečistoče odpraviti.

Potok pri Gržeči vasi bi radi regulirali

Potok pri Gržeči vasi vsako leto poplavlja dobršen kos okoliške zemlje. Prebivalci, ki jim povodenj povzroča nemajhno škodo, bi zategadelj radi potok regulirali. Vsako leto voda poplavlja njive, največ škode pa povzroča na okoliških pašnikih, ker voda odnaša seno. Prebivalci so pripravljeni pri regulaciji potoka po svojih najboljših močeh sodelovati, zelo pričakujejo, da jih bo občinska skupščina v Krškem v njihovih težnjah podprla.

Mimo samoupravljanja ne more nihče več

Ker je prof. Ciril Murnik smatral za potrebno pred javnostjo polemizirati o sestavku pod gornjim naslovom, ki je bil 25. 3. 1965 objavljen v Dolenjskem listu, se čuti komisija za presojo zahteve po razrešitvi direktorja TSS Krško dolžno odgovoriti na njegove trditve. Sporni sestavek je bil v Dolenjskem listu objavljen zategadelj, ker je komisija vročila en izvod svojega zapisnika novinarju s prošnjo, naj list zadevo priobči. Zaradi govoric, ki so se precej časa širile po Krškem, smo namreč smatrali za potrebno, javnost obvestiti o celotni zadevi iz prve roke.

Že v začetku svojega odgovora moramo ugotoviti, da ima prof. Murnik pač bolj malo osnove polemizirati o tem, ali je bilo piscu vse jasno o načelih samoupravljanja ali ne, saj je morala komisija svojo kočljivo nalogo opravljati prav zategadelj, ker je prof. Murnik pri svojem delu kot vodilni uslužbenec šole kršil samoupravna načela. Kolektiv TSS Krško je na osnovi teh ugotovitev postavil zahtevo o razrešitvi direktorja. Svet šole je izvedel referendum. Rezultat referenduma je jasno podpri zahtevo o razrešitvi direktorja. Poleg tega pa je bila komisija tako kot je v oporekanem sestavku rečeno, res imenovana po sklepu sveta za občo upravo in notranje zadeve skupščine občine Krško, ki je imenoval polovico članov, in sveta TSS, ki je imenoval drugo polovico članov komisije. Torej so sporno zadevo v šoli sprožili njeni samoupravni organi, svet za občo upravo in notranje zadeve pa je njihovo zahtevo pravno nadaljeval. Upamo, da je prof. Murniku znano, da samoupravni organi za enkrat še nimajo pristojnosti samostojno odločati o nameščanju in razreševanju vodilnih uslužbencev. Prav zato pa je bila naša komisija imenovana kot vmesni člen v postopku za razrešitev prof. Murnika.

V svojem odgovoru poudarja prof. Murnik, da je trditev o tem, da bi on povzročil škodo šolskemu kolektivu, neresnična. Žal moramo ugotoviti, da je bila materialna škoda povzročena in da se navedbe o prestopkih, ki so bili vzrok te škode, vlečejo skozi zapisnik kot rdeča nit. S tem, da je odtujil brez vednosti samoupravnih organov obe stiskalnici iz šolske delavnice, ki sta bili plačani šele nato, ko so se notranji odnosi v šoli močno napeli (kolikor je komisiji znano, še sedaj niso v celoti plačani) in šele nato, ko je celotno zadevo začel raziskovati javni tožilec, je kolektivu povzročil brez dvoma škodo. Šola je bila namreč ta čas brez obeh stiskalnic in brez plačila za njiju, ki bi ga morala po veljavnih uzancah dobiti v osmih dneh po prodaji.

Sklicevanje na pravilnik o plačevanju delovnih ur v delavnici, ki je bil sprejet 12. novembra 1962 je pač jalovo, ker v tem pravilniku ni zaslediti načina nagrajevanja delavcev v delavnicah; govori le o nagrajevanju učiteljskega zbora, nikjer pa ni zapisnikov ali kakršnekoli dokumentacije samoupravnih organov, ki bi kazala, da so le-ti odločali o spremembah pravilnika, na katerega se prof. Murnik sklicuje, in o delitvi čistega dohodka posameznim delavcem.

Glede programov in finančnih planov pa toliko: prof. Murnik ugotavlja, da je osnutke takšnega programa sprejel UO šole na seji 8. decembra 1964, svet šole pa ga je potrdil 25. decembra 1964. Komisija je zaman iskala takšne programe za prejšnje razdobje in mu prav to v svojem zapisniku očita. Programa, na katera se prof. Murnik izgovarja, sta bila sprejeta že nato, ko so družbeni organi začeli s kontrolo poslovanja v TSS Krško.

Rezkalni stroj je bil nabavljen brez gospodarne presoje in mimo samoupravnih organov šole (to je osnovno sredstvo!), posveta strokovnih organov, na katerega se sklicuje prof. Murnik, pa sta predstavljala, kot je ugotovila komisija, le prof. Murnik in vodja delavnic. Stroj od nakupa pa do zasedanja naše komisije ni delal. Vprašujemo se, če je to gospodarno in če je bila s tem povzročena škoda kolektivu in družbeni skupnosti?

Prof. Murnik ni mogel komisiji postreči z nobenim zapisnikom, iz katerega bi bilo razvidno, da je kolektiv delavnic sklenil posoditi stiskalnico mojstru delavnic, čeprav se v svojem odgovoru na takšen sklep sklicuje. Dejstvo pa je, da je bila stiskalnica družbena last, da je bila osnovno sredstvo in da jo je kot takšno posodil zasebniku, čeprav delavcu, članu kolektiva, ne da bi se v pogodbi dogovoril, da bo le-ta plačeval najemnine. Vsako izgovarjanje, da je to storil v najboljši veri, da tak postopek ni protipraven, lahko ocenimo zgolj kot neresno. Kaj je dolžnost vodilnega uslužbenca v takšnem primeru, bi pač moral vedeti.

Na vrsti je zadeva s štipendistom. Zaman je izgovarjati se na prejšnji postopek občinske skupščine kakor je menila komisija. Dejstvo je, da je šola štipendista prevzela, da je prof. Murnik podpisoval listine, na osnovi katerih je bila štipendistu izplačevana štipendija in bi torej kot vodilni uslužbenec pač moral zagotoviti tudi to, da bi imela šola ustrezno pogodbo in da bi predčasni odhod štipendista iz službe sankcionirala. Čeprav trdi prof. Murnik, da je morala komisija ovadbo o dopustih ovreči, moramo poudariti da je to veljalo samo za njegov izredni dopust, v ostalem pa ni spoštoval zakonitih predpisov, ki veljajo za službena potovanja.

Ob koncu moramo ovreči še zlonamerno podtaknjeno ugotovitev prof. Murnika, da na seji sveta, ko je ta odločal o njegovi razrešitvi, ni smel biti navzoč. Obveščen je bil, naj bo v dosegu, če ga bo svet pozval na sejo, kolikor bo smatral to za potrebno. Povemo pa naj še to, da je svet TSS s tajnim glasovanjem izglasoval njegovo razrešitev v 12 glasovih, zoper 1 član sveta se je glasovanja vzdržal, in z nobenim glasom proti. Ob koncu moramo ugotoviti, da bi prof. Murnik pač storil največjo uslugo samemu sebi, če se ne bi spuščal v javno polemiko. Ker ne želimo biti enostranski, bomo tudi mi skupaj z novinarjem, ki je napisal sporni sestavek ugotovili, da je bil prof. Murnik kot strokovni delavec na šoli vsekakor uspešen. Komisija pa je morala po drugi strani ugotoviti, da ni imel tistih odlik, ki jih naš družbeni red zahteva od vodilnega uslužbenca v samoupravnem sistemu. Odnosi v šoli so bili pod njegovim vodstvom zelo napeti, celo tako, da je nekaj časa obstajal strah, da šola svojega poslanstva ne bo mogla opravljati. Komisija ni našla v šoli urejene dokumentacije o delovanju samoupravnih organov, saj je prof. Murnik o večini odločitev samoupravnih organov govoril iz spomina, celotna dokumentacija, ki tega naziva niti ne zasluži, pa je raztresena v več osebnih beležnicah in med ostalimi zapiski prof. Murnika.

Ob koncu naj dodamo še to, da komisija ki je presojala zahtevo po razrešitvi, ni imela pri ocenjevanju škode v mislih samo materialno, temveč tudi moralno škodo, ki je v zavodu in vsej družbeni skupnosti nastala zaradi malomarnih odnosov prof. Murnika do načel družbenega upravljanja.

Po vsem tem je komisija predlog kolektiva o razrešitvi sprejela in svet šole je nato po šesturnem zasedanju prof. Murnika razrešil dolžnosti direktorja. To pa podčrtuje ugotovitev da mimo samoupravljanja ne more nihče več.

Komisija za presojo zahteve za razrešitev direktorja na TSS Krško

KO SZDL Trebnje se prebuja

Pol ure z njenim predsednikom, 25-letnim Ivanom Mrazkom

IVAN MRAZEK je s 25 leti prav gotovo eden najmlajših predsednikov krajevnih organizacij Socialistične zveze na Dolenjskem. V Trebnjem so ga izvolili na občnem zboru 12. februarja letos.

— Se spominjate, kaj ste takrat obravnavali?

— Seveda se. Govorili smo o šentrupertski mesariji in člani Socialistične zveze so bili zelo ogorčeni ob sklepu, da bodo mesarijo ukinili.

— Kakšen je delovni načrt vaše organizacije?

— Nekega pisanega načrta še nimamo. Imamo samo ustmeni dogovor. Najprej moramo organizacijo utrditi, ker je bila med najbolj zanemarjenimi v občini. Tako ne morem povedati, koliko članov ima. Na dosedanjih sejah vodstva smo se posamezniki zadolžili, da najprej evidentiramo trenutno stanje. Sam pripravljam spisek članov. Zatem nameravamo z akcijo pridobiti nove člane in pobrati članarino. Računamo, da bi lahko organizacija s podružnicama v Starem trgu in Vrh — Trebnjem štela nad 2.500 članov.

Ko bodo mimo volitve, v katerih je Socialistična zveza opravila osrednjo nalogo, bodo izdelali letni delovni program. Volje, kot kaže po nekaj sejah, vsaj v odboru te

»Nalog je toliko, da je kar težko vse našteti...« meni predsednik trebanjske krajevne organizacije SZDL Ivan Mrazek

organizacije ne bo zmanjkalo.

— V čem vidite vlogo organizacije, katere predsednik ste?

— Mislim, da ni potrebno na dolgo in široko govoriti o tem. Naloge so obširne. Morda bo dovolj, da označim le dvoje ali troje nalog na nekaterih področjih. Prva je organizacija javnih tribun, ki so neprimerno bolj obiskane kot zbori volivcev, kjer bomo obravnavali otroško varstvo, zdravstvo, komunalne zadeve, olepšavo krajev, socialno varstvo in podobno. Druga naloga je ustanovitev krajevne skupnosti. Trebnje ustrezen iniciativni odbor že ima, zato bomo začeli zbirati predloge za samoupravne organe krajevne skupnosti.

— Kako pa je s financiranjem krajevne skupnosti?

— Od občinskega proračuna ni veliko pričakovati in bo pač življenje krajevne skupnosti odvisno od tega, kako jo bodo podprli občani. Občani na območju naše krajevne organizacije so pripravljeni pomagati. V Repčah in Vrh-Trebnjem, kjer imajo slabe poti in morajo bolnike do Trebnjega prinesti na nosilih, so že na zborih volivcev zatrjevali, da so pripravljeni prispevati, če bi pričeli popravljati poti. Prav gotovo je to samo eden od neštetih primerov, kjer bi lahko občani prispevali in pomagali krajevni skupnosti, da bi lažje in organizirano reševala podobne reči.

— Kako se je organizacija pripravila na tekmovanje med krajevnimi organizacijami Socialistične zveze v občini?

— Občni zbor naše krajevne organizacije je bil tako kasno, da smo se vpregli neposredno v priprave na volitve. Kako je bilo prej, je znano, saj je bila KO SZDL Trebnje med najslabšimi v občini.

— Česa si najbolj želite kot predsednik?

— Da bi se organizacija čimprej znašla, se utrdila, začela delati in podprla občane pri njihovih prizadevanjih. Če bodo ta hotenja občani pravilno razumeli, bomo marsikaj dosegli.

(i.z.)

S trebanjskih gradbišč

● **Stanovanjsko poslovni blok**, ki ga je letos začel graditi novomeški PIONIR, je že sezidan do strehe. Gradbinci uporabljajo pri gradnji najrazličnejšo mehanizacijo. Kaže, da bo stavba zgrajena v rekordnem času. Kakor smo že poročali, bodo v njej trgovski prostori in stanovanja za trg. Poleg te zgradbe bodo letos zgradili še en stanovanjski blok, v katerem bodo stanovanja tudi za trg.

● **Obrat MODNIH OBLAČIL** pospešeno pripravljajo za proizvodnjo. Notranjost prostorov, ki so bili zgrajeni v druge namene, so nekoliko preuredili. Če bodo utegnili pravočasno nabaviti opremo, bo obrat začel poskusno proizvajati že po 1. maju. Zaposloval bo predvsem ženske, ki so v ta namen že opravile šivalne tečaje, v prihodnosti pa bo to eden največjih obratov z žensko delovno silo.

● **Tudi nova šola** ima še gradbene odre, ker ji urejajo notranjost in zunanjost. Prebivalstvo s šolniki in učenci vred nestrpno pričakuje, kdaj jo bodo odprli. Ko bo pouk v novi šoli, bodo prišli na svoj račun vsi tisti, ki že leta in leta čakajo, da bi zasedli prostore v stari šoli.

Trebanjski harmonikarji prvič pred javnostjo

Harmonikarski orkester oddelka glasbene šole v Trebnjem se marljivo pripravlja na svoj prvi javni nastop, ki bo 27. aprila. Za nastop se posebej pripravlja nad deset učencev, ki se učijo v šoli igrati harmoniko.

Zdaj pa krajevne skupnosti!

Krajevne organizacije Socialistične zveze v trebanjski občini zbirajo te dni predloge za samoupravne organe in vodstva krajevnih skupnosti. O predlogih bodo razpravljali zbori volivcev, ki bodo po aprilskih volitvah. Menijo, da bodo sveti krajevnih skupnosti lahko sestavljeni do prve polovice letošnjega leta.

Kandidati za zvezne poslance v Trebnjem

6. marca so obiskali Trebnje kandidati za zvezne poslance Boris Mikoš, Vinko Kastelic in Tilka Blaha ter se s predstavniki samoupravnih organov podjetij, šol, zdravstvenih ustanov, delavske univerze in družbeno političnih organizacij pogovarjali o perečih problemih na področju šolstva, zdravstva, zdravstvenih materialnih pogojev in učnih programov. Kandidati so pohvalili prizadevanje občine in njen način reševanja zdravstva, hkrati pa so zvedeli, da manjkajo v trebanjski občini še trije zdravniki splošne prakse. Med drugim so načeli tudi vprašanje splošnega kmečkega zavarovanja, kar ni rešeno le še v dolenjskih občinah. Kandidati so odgovorili na več vprašanj, ki so zanimala udeležence posveta.

AKCIJA ZA PRIPOMOČKE

Delavska univerza v Trebnjem bi rada nabavila magnetofon, kinoprojektor in diaprojektor in je v ta namen organizirala nabiralno akcijo za denar. Sredstva naj bi prispevali bodoči koristniki teh pripomočkov. Do zdaj je bilo v okviru Delavske univerze v letu 1965 osem poljudnoznanstvenih predavanj v Trebnjem, Mokronogu, Šentlovrencu in na Mirni. Razen pripomočkov bi rada Delavska univerza dobila tudi svojo učilnico. Ustrezen prostor se obeta v stari šoli, ko bodo to izpraznili.

Tečaj za higienski minimum

Delavska univerza v Trebnjem bo v kratkem organizirala tečaj za higienski minimum. Tečaj za polkvalificirane delavce v lesni stroki pa že nekaj časa teče. Marljivo dela tudi večerna ekonomska srednja šola.

MOKRONOŠKI MLADINCI ZA DAN MDB

V počastitev dneva mladinskih delovnih brigad so mokronoški mladinci 4. aprila organizirali delovno akcijo. Okoli 15 fantov in deklet je urejalo športno igrišče v Mokronogu.

S cenami „zamrzuje" tudi potrošnja

Ukrep ZIS o »zamrzovanju« cen je marsikje povzročil, da so trgovci začeli zavračati pošiljke prodajalcem, ker nočejo prodajati njihovega blaga v lastno izgubo. V Trebnjem se bojijo, da bo ukrep še najbolj prizadel potrošnike ker se z zavračanjem pošiljk izbira v trgovinah zmanjšuje, namesto da bi se povečevala.

Trgovce je ukrep udaril kot strela z jasnega, saj je zvečine stanje tako zasukal, da bi morali blago prodajati po ceni, ki je občutno manjša od nabavne cene. To pa seveda ne gre, pravijo. Zato so marsikje po 22. marcu povečali cene z utemeljitvijo, da prodajajo zdaj nove artikle. Med tem dražjim blagom je možno najti najrazličnejše srajce, puloverje, otroška oblačila in podobno.

Da bi preprečili tendenco nadaljnjega zviševanja cen, so začeli svojo akcijo inšpektorji. Kontrola je namenjena predvsem tam, kjer so cene začeli zviševati zaradi napačnega razumevanja ukrepov ali pa samovoljno. V odgovor na to trgovci že zavračajo pošiljke, ker nočejo prodajati blaga z izgubo, v skladiščih pa se kopičijo zaloge. Vse to pretežno zato, ker so proizvajalci z ozirom na ukrep še lahko povečali cene, trgovci pa ne.

Oglejmo si primer iz ene MERCATORJEVIH prodajaln v trebanjski občini. Nabavna cena za motor PRETIS (170 cm³) — dobavitelj SLOVENIJA-AVTO — se je po 22. marcu povečala za 54.000 dinarjev. Po stari nabavni ceni bi moralo vozilo veljati le 6.000 dinarjev več, kot je nabavna cena. V trgovini so za motor formirali prodajno ceno, ki je za več kot 17.000 dinarjev večja od prodajne cene do začetka veljavnosti ukrepa. Teh 17.000 dinarjev pa ne predstavlja nič drugega kot trgovčevo izgubo, če tako vozilo proda kupcu. Novi nabavni ceni za motor PRETIS (379.845 din) bi namreč ustrezala prodajna cena 403.470 dinarjev, kar pa je z ukrepom preprečeno.

Podobno je ukrep prizadel prodajalce zdravil, le da so lahko tukaj občutnejše posledice. Obvestilo, da trebanjska lekarna ne sme povečati cen, čeprav so se nekatera najpotrebnejša zdravila podražila, je Skupnost lekarniških podjetij Slovenije poslala 8. aprila. Upravnica lekarne mr. Hillmayrjeva meni, da bi bile posedice blažje, če bi pred prepovedjo prišla kakšna obrazložitev oziroma napoved o »zamrzovanju« cen zdravil. »Prepoved o zvišanju cen je prišla tako iznenada, da trenutno ne najdem rešitve,« je pod vtisom obvestila o »zamrzovanju« cen v trebanjski lekarni rekla mr. Hillmayr.

»Najbolj smo lekarnarji iznenadeni ob podražitvi zdravil v zagrebški PLIVI, ko je že obveljal ukrep ZIS,« je nadaljevala upravnica trebanjske lekarne. »Škatlica phenalgola velja zdaj 90 dinarjev, mi pa bi jo mogli prodati le za 80 dinarjev. Čiste izgube je 10 dinarjev. Phenalgol je zdravilo, ki ga lekarna največ proda — 50 do 80 škatlic dnevno. Tako je tudi z zdravilom thelmin-sirup. Očitno je, da je sklep o podražitvi proizvodnje in prepoved (ustrezno) višjih cen zdravil v prodaji slabo proučen. Upamo, da bodo stanje ublažili z novim, bolj pretehtanim sklepom. Kaj bi bilo, če lekarna ne bi prodajala bolnikom najbolj potrebnih zdravil!? Trenutno stanje resno opozarja, da bi se to lahko zgodilo. Vendar lekarnarji le nismo samo trgovci.«

Ukrep o »zamrzovanju« cen, zlasti njegovo izvajanje na kraju samem, je našel svoj odmev pri vseh, ki so zainteresirani za dostopne cene potrošnega blaga. Zato ukrep ZIS pozdravljajo. Hkrati je poslovna javnost zaskrbljena nad mnogimi nejasnostmi v zvezi s ukrepom, kar bi lahko privedlo do tega, da bi se izbira blaga v trgovini zmanjšala, samo blago pa bilo celo nedostopno potrošnikom. »Vsi pa hočemo, da bi bila trgovina dobro in pestro založena,« je poudaril predsednik občinskega odbora SZDL v Trebnjem Tone Zibert v odgovoru na vprašanje, kaj meni o »zamrzovanju« cen.

Včasih občina, zdaj krajevna skupnost

Na zadnjem zboru volivcev na Mirni so zahtevali, da je treba čimprej ustanoviti krajevno skupnost.

■ *Ivan Gričar, tajnik krajevnega odbora:*

»Najprej smo računali, da bomo imeli na našem območju dve krajevni skupnosti: eno za Mirno in neposredno okolico, drugo za hribovske vasi s sedežem v Migovici. Ker smo se prepričali, da za dve krajevni skupnosti ne bi imeli niti kadra niti sredstev, smo se volivci odločili za eno krajevno skupnost. Taka bo krajevna skupnost na našem območju s sedežem na Mirni obsegala bivšo mirensko občino.«

■ *Bert Škufca, predsednik KO SZDL:*

»Pri nas še nismo razčistili vprašanje, kakšno vlogo naj ima krajevna skupnost in kakšne naloge naj opravlja. Po mojem bi moral to povedati njen statut; osnutek statuta že dalj časa pripravljamo. Statut bo tudi povedal, kdo bo financiral dejavnost krajevne skupnosti. Dela bo veliko. Od proračuna ne moremo veliko pričakovati, ker bodo letos težave. Gospodarske organizacije na Mirni niso na najboljšem, zato tudi do njih ne bomo smeli biti prezahtevni. Zelo zelo veliko je tega, kar kliče po ureditvi in za kar je treba več denarja, kot bi ga lahko zbrali občani sami. Za otroški vrtec se na primer potegujemo leta in leta, pa do zdaj še nismo našli primernega prostora.

Po mojem mnenju bi manjša komunalna dela (popravilo električne napeljave, pokopališča in potov) lahko krajevna skupnost sama financirala, to pa le tedaj, če jo bodo občani podprli s samoprispevki. Obeta se nam modernizirana cesta, zato bomo začeli misliti na olepšavo kraja. Turizmu moramo odpreti vsa vrata. V ta namen se obeta kopališče in vikend pri Fužini.

Zdaj, ko se se volivci že izrekli za območje krajevne skupnosti, bo moral prijeti za delo iniciativni dobor in pripraviti vse potrebno za ustanovitev.«

I. Z.

MODNA OBLAČILA bodo stekla v maju?

Obrat modnih oblačil v Trebnjem, ki so ga lani začeli smotrno pripravljati za proizvodnjo, bodo predvidoma odprli prve majske dni. Manjka še okoli 30 milijonov dinarjev za strojno opremo, zlasti za stiskalnice in likalnice. Več deset gospodinjam, materam in dekletom, ki so jeseni obiskovale šivalne tečaje, je veliko do tega, da bi obrat skoraj odprli in jim tako nudili zaslužek.

Matični urad Šentrupert

Marca ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Umrli so: Rozalija Koren, kmetovalka s Homa, 64 let; Jožefa Peterle, užitkarica z Dol. Jesenic, 81 let, in Jožefa Urana, gospodinja z Vrha, 51 let.

Sprememba avtobusnega voznega reda TREBELNO–TREBNJE–LJUBLJANA

Na željo potnikov in krajevnih organizacij spreminja podjetje Avtopromet GORJANCI, Novo mesto, vozni red na že obstoječi avtobusni progi TREBELNO—TREBNJE—LJUBLJANA, kakor je razvidno iz spodaj objavljenega voznega reda. Avtobus bo začel voziti na novi progi 15. aprila 1965.

VOZNI RED

TREBELNO–MOKRONOG–TREBNJE–VEL. LOKA–VEL. GABER–IVANČNA GORICA–LJUBLJANA

velja od 15. aprila 1965

1	2	km	postaje	3	4
4.55	5.00		TREBELNO	20.10	20.15
4.40	5.15	4	MOKRONOG	19.55	20.30
	5.27	10	ŠENTRUPERT	19.43	
	5.37	14	MIRNA	19.33	
	5.50			19.20	
		20	TREBNJE		
	5.55			19.15	19.15
	6.02	25	VEL. LOKA	19.08	
	6.14	32	VEL. GABER	18.56	
	6.20	35	RADOHOVA VAS	18.50	
	6.27	39	ŠENTVID	18.43	
	6.35	43	IVANČNA GORICA	18.35	
	7.10	74	LJUBLJANA	18.00	

TREBANJSKE NOVICE

7. april - dan 600-letnice

Sončno vreme na dan prve večje slavnosti v okviru praznovanja 600-letnice ustanovitve Novega mesta je bilo 7. aprila svojevrstna nagrada vsem, ki so se trudili Novo mesto karseda ozaljšati.

Ob 9. uri so se odborniki občinske skupščine zbrali na slavnostni seji, ki je bila v Domu ljudske prosvete. Predsednik občinske skupščine Sergij Thorževskij je pred slavnostnim govorom pozdravil predsednika republike izvršnega sveta Slovenije in sekretarja Centralnega komiteja ZKS Viktorja Avblja, podpredsednico republiške skupščine Dragico Rome, akademika Božidarja Jakca ter vse ostale goste in predstavnike, ki so prišli na slavje. V slavnostnem govoru je opisal zgodovinski razvoj Novega mesta od ustanovitve do današnjih dni. Po govoru je prebral pozdravno pismo podpredsednika SFRJ Aleksandra Rankovića pripravljalnemu odboru, v katerem se je tovariš Ranković, ki je prevzel pokroviteljstvo nad 600-letnico Novega mesta, opravičil, ker se proslav 7. aprila zaradi državniških poslov ni mogel osebno udeležiti.

Po slavnostni seji občinske skupščine je predsednik Sergij Thorževskij povabil goste in odbornike na ogled razstav v Dolenjski galeriji. Gostje in odborniki so si z zanimanjem več kot eno uro ogledovali razstavo grafik akademika Božidarja Jakca v zgornjih prostorih galerije ter rastavo arhivskih dokumentov novomeške občine v spodnjih galerijskih prostorih. Akademik Božidar Jakac je predsedniku republiškega izvršnega sveta Viktorju Avblju tolmačil nastanek posameznih razstavljenih grafik, s posebnim zanimanjem pa si je tovariš Avbelj ogledoval razstavljene arhivske dokumente v spodnjih prostorih in poslušal razlago direktorja Dolenjskega muzeja prof. Janka Jarca.

Po ogledu galerije so gostje in odborniki odšli proti stavbi nove bolnišnice na slavnostno otvoritev. Pred stavbo se je medtem že zbrala dokajšnja množica Novomeščanov. Med gosti smo opazili veliko število zdravstvenih delavcev iz vse Slovenije. Najprej je imel pozdravni nagovor ravnatelj novomeške bolnišnice primarij dr. Oton Bajc, za njim pa je govoril predsednik občinske skupščine Novo mesto Sergij Thorževskij, ki se je zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli k izgradnji bolnišnice. Nato je sledila predaja ključa predsedniku upravnega odbora bolnišnice dr. Ivu Smrečniku. Predsednik občinske skupščine Sergij Thorževskij mu je predal ključ, nakar se je dr. Ivo Smrečnik v imenu kolektiva bolnišnice in v imenu celotnega področja, kateremu bo bolnišnica služila, prisrčno zahvalil. Sledil je ogled prostorov. Predsednik republiškega izvršnega sveta Viktor Avbelj in ostali visoki gostje so si ogledali nove prostore in poslušali razlago strokovnega osebja.

Ena izmed najpomembnejših slovesnosti ob začetku proslavljanja 600-letnice ustanovitve Novega mesta in 20-letnice osvoboditve je bila otvoritev treh novih oddelkov bolnišnice — največja pridobitev naše pokrajine. Na sliki: predsednik občinske skupščine Novo mesto Sergij Thorževskij govori na otvoritveni slavnosti pred vhodom nove bolnišnice. V ozadju stoje (od leve proti desni): predsednik upravnega odbora bolnišnice dr. Ivo Smrečnik, ravnatelj bolnišnice primarij dr. Oton Bajc in drugi predstavniki bolnišnice.

Bolnišnica je bila odprta za ogled ves dan, množice Novomeščanov in okoliških prebivalcev pa so tega dne občudujoč hodile iz prostora v prostor in si jo ogledovale. Brez dvoma je bolnišnica najlepši spomenik 600-letnici Novega mesta in hkrati s tem najlepše darilo našemu področju, saj bo omilila veliko stisko v dosedanjih prostorih in pomagala k izboljšanju zdravstvene ravni prebivalstva.

Predsednik republiškega izvršnega sveta Viktor Avbelj, jugoslovanski veleposlanik v Tuniziji Niko Šilih in akademik Božidar Jakac v pomenku z znanim partizanskim zdravnikom, Novomeščanom dr. Julčetom Sajetom, pred stavbo nove bolnišnice malo pred otvoritvijo.

ZAHVALA SPLOŠNE BOLNIŠNICE

Ob dograditvi novega objekta se zahvaljujemo vsem delovnim organizacijam za finančno pomoč, ki so jo prispevale v obliki 1 % od neto osebnih dohodkov h gradnji novih oddelkov. Skupna tako zbrana sredstva delovnih kolektivov so znašala 18,200.000 din. Prav posebno se zahvaljujemo Komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje Novo mesto, ki je od vsega začetka podpiral idejo o novogradnji in gradnjo izdatno finančno podpri.

SPLOŠNA BOLNIŠNICA NOVO MESTO

Mladinski urnik v aprilu

Mladina novomeške občine, ki v času volitev ne stoji in čaka prekrižanih rok, je začela te dni na sestankih in študijskih skupinah obravnavati zanimiva poglavja iz gradiva V. kongresa ZKS. Do zdaj so kongresno snov že obravnavali dijaki nekaterih novomeških srednjih šol in mladi proizvajalci v nekaterih proizvodnih organizacijah. Gradivo V. kongresa je tudi že obogatilo vsebino razprav v raznih študijskih krožkih novomeškim šol.

Dijaki srednje kmetijske šole na Grmu so pričeli na več področjih sodelovati s pripadniki JLA v Pogancih. Imeli so že več medsebojnih športnih tekmovanj, na katerih so se pomerili v namiznem tenisu, odbojki in drugih športih. Do podobnih srečanj bo prišlo tudi med pripadniki JLA in drugimi srednjimi šolami v Novem mestu, zlasti gimnazijo, ki ima razvitih še več področij za sodelovanje.

V počastitev 600-letnice Novega mesta in v letu, ko proslavljamo 20 let osvoboditve, bodo osrednje mladinske prireditve v maju, predvsem ob dnevu mladosti. Tako bo športno tekmovanje za pokal IMV, ki ga letos organizira lanski dobitnik učiteljišče. Hkrati z drugimi prireditvami pripravljajo še izlet na Bazo 20, mladinsko parado in svečanosti ob sprejemu štafete mladosti.

Na spodbudo občinskega odbora RK je občinski komite ZMS priporočil svojim aktivom in vsej mladini, da se odzove v humani krvodajalski akciji. Če bo akcija uspešna, bo tudi to lep prispevek mladih v jubilejnem letu.

Popravek

Popravljamo tiskarsko napako v članku »Rudolf IV. — Ustanovitelj« iz zadnje številke našega tednika. Vojvoda Rudolf je bil rojen leta 1339 in ne 1393, kot je bilo pomotoma natisnjeno.

Popravljamo tudi napako v podpisu »Prva stran ustanovnega pisma Novega mesta z dne 7. aprila 1365«, kjer bi moralo stati napisano: **Začetek Ferdinandove potrditve pravic iz ustanovnega pisma Novega mesta.** Slika prikazuje torej odlomek iz pisma, ki potrjuje pravice, katere so bile mestu z ustanovnim pismom podeljene.

Popravljamo tudi tiskarsko napako v zadnji besedi podlistka na 3. strani »Iz preteklih stoletij Novega mesta«, kjer mora biti pravilno zapisano ». .kasneje prizidanim **prezbiterijem.«**

Bralce prosimo, da oprostijo tudi drugim manjšim tiskarskim napakam, do katerih prihaja brez krivde uredništva.

UREDNIŠTVO

Z gosti ob otvoritvi

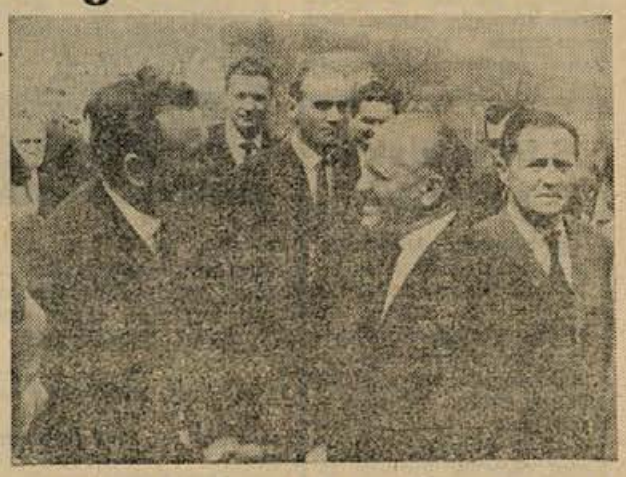

Dobro razpoloženi predsednik republiškega izvršnega sveta Slovenije Viktor Avbelj se rokuje s pomočnikom ravnatelja novomeške bolnišnice Jožetom Pekoljem po prihodu pred stavbo nove bolnišnice malo pred otvoritvijo

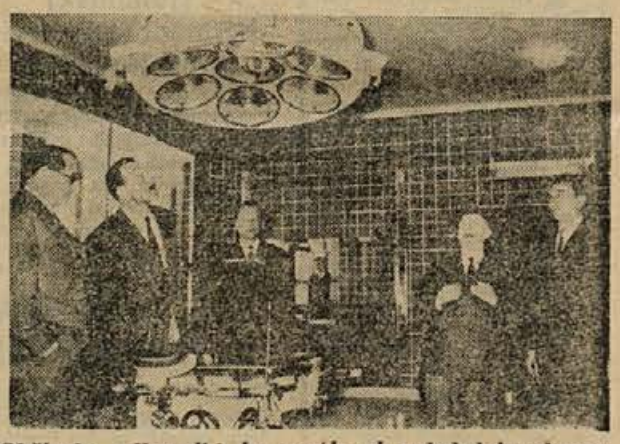

Občinski odborniki in gostje si ogledujejo glavno operacijsko dvorano v novem kirurškem oddelku (foto: Polde Grahek)

Iz preteklih stoletij Novega mesta 2

Ta razmeroma skromna samostanska posest in morda ob njej nič manj skromna vasica z imenom Gradec ni mogla biti zametek bodoče mestne naselbine, ker pač ni imela take funkcije kot npr. gradovi, ob katerih so v onih časih nekatere mestne naselbine kot npr. Črnomelj nastajale. Vzrok nastanka mesta je treba iskati drugje in v novomeškem primeru je to volja takratnega avstrijskega vojvode Rudolfa IV., ki je v Slovenski Marki, kot se je takrat imenoval pretežni del Dolenjske, potrebval za utrditev svoje moči, mesto, ki bo postalo gospodarsko, obrtniško in trgovsko središče te pokrajine.

Dvoje takih starejših središč na Dolenjskem, frajzinški Otok ob Krki nasproti Dobrave in niže na Krki ležeča španhajmska Kostanjevica se nista nikoli mogli povzpeti do večje veljave. Zato je vojvoda Rudolf zasnoval na dobro zavarovanem okljuku ob srednji Krki in zemljepisno nekako sredi Slovenske Marke ležeče Novo mesto in ga polmenoval po svojem imenu in mu 7. aprila 1365 podpisal ustanovno pismo.

Novo mesto, že po naravi zavarovano na treh straneh s skalnatimi do 15 m visokimi, strmo proti Krki padajočimi bregovi, je kmalu dobilo tudi svoje obzidje, katerega ostanki so deloma še danes dobro vidni. Mesto je kmalu postalo novo gospodarsko središče ob Krki, kjer se je križala važna trgovska pot iz Hrvatske proti Ljubljani z ono v smeri proti morju.

To, po čemer so še mestne naselbine predvsem ločile od ostalih trgov in vasi, so bile v prvi vrsti razne predpravice, ki so jih uživali meščani: osebna svobodna, mestna samouprava in lastno sodstvo z voljenim in po deželnem knezu potrjenim sodnikom, sejmske pravice in pravo trgovanja, obenem pa tudi predpravice, da so se potujoči trgovci morali ustavljati v mestih in najprej meščanom ponuditi blago na prodaj itd.

Te pravice so spočetka podeljevali kar ustno (npr. Kostanjevici), ko pa se je sčasoma mestno pravo izoblikovalo v stalno in popolno formulo, so nove mestne naselbine dobile svoje pravo v celoti z ustanovno listino kot npr. Novo mesto.

V vedno nemirnejših časih od XIV. stoletja dalje je postalo važen znak mestne naselbine tudi mestno obzidje, mesto pa je poleg trgovsko-obrtnega pomena dobilo še poseben vojaško-obrambni značaj. Ravno ti vojaško-obrambni oziri pa so tudi v XV. stoletju (zaradi vedno večje turške nevarnosti) pripomogli nekaterim trgom do mestnega obzidja — in mestnih pravic.

Najvažnejši med temi privilegiji so bili ravno oni, s katerimi so bili mestnim naselbinam podeljeni letni sejmi. Zakaj s tem, da je naselje dobilo po enega ali več sejmov, mu je bila podeljena tudi pravica nadzorstva nad tržnim mirom, v kateri je bila vključena pravica izvrševanja nižjega sodstva, s čimer je pojem mesto dobil tudi svojo pravno vsebino in pomen.

V mestih pa so se naseljevali razni obrtniki in trgovci, katerim se je pridružil tudi ta ali oni plemič, ki pa se obenem z mestno duhovščino seveda ni bavil z meščanskim pridobitnim delom, t.j. s trgovanjem in z obrtjo. Na osvobajajoča mestna tla so pribežali gotovo tudi mnogi nesvobodni okoličani, ki so večinoma kot dninarji, kajžarji, tovorniki, hlapci in podobno bili gospodarsko odvisni od drugih slojev in tako tvorili mestni proletariat.

Tedanji meščani so se seveda morali baviti tudi z obdelovanjem polja, vendar si je mesto skušalo zagotoviti zadosten pritok poljedelskih pridelkov iz okolice, za katere so okoličani prejemali izdelke novomeških obrtnikov. Ta izmenjava blaga pa je bila precej ovirana po obrtni produkciji kmetov in z izdelki obrtnikov. V trgovini pa so se morali takratni meščani trdo boriti proti prekupčevanju, t.j. trgovanju kmetov, ki so končno smeli kupčevati le s poljskimi pridelki, z živino, izdelki domače obrti, vinom in s soljo. Ravno ta kmetska konkurenca v trgovini je predvsem kriva, da se niti Novo mesto niti ostala dolenjska mesta niso mogla kaj prida povzdigniti, čeprav je bila samo meščanom pridržana pravica trgovanja zlasti z boljšimi tkaninami, kolonialnim ali takrat imenovanim beneškim blagom in po večini tudi z domačim in s tujim železom. Vse trgovanje pa je dosegalo svoj vrh ob glavnih letnih sejmih, ki so bili mestom s posebnimi listinami podeljeni in so morali biti po vsakokratnem novem vladarju iznova potrjeni.

Nad vsemi pravicami mesta, nad varnostjo meščanov in njih premoženja in varnostjo vseh, ki so se udeleževali sejmov, je čuval od meščanov izvoljeni in od vicedoma (zastopnika vladarja) potrjeni mestni sodnik. Novomeškemu sodniku je stal ob strani dvanajstčlanski notranji in štiriindvajsetčlanski zunanji svet, poleg tega pa še tako imenovana »občina«, sestavljena iz 48 meščanov. Pisarniške in blagajniške posle sta opravljala mestni pisar in mestni blagajnik. Sodna oblast mestnega sodnika ni bila omejena samo na mesto, ampak je obsegala ves okoliš na levem bregu Krke od Češče vasi in Prečne preko Kala, Daljnega vrha, Ždinje vasi in Trške gore do potoka Lešnice pod Starim gradom in ob njem zopet do Krke.

S socialnimi delavci za okroglo mizo

Velike spremembe v naši družbi in družini ter pospešen tempo življenja so terjali nove oblike socialnega dela in strokovno opravljanje socialne službe. Prvi korak je bil na našem področju storjen z ustanovitvijo Centra za socialno delo v Novem mestu, leta 1962. Od tedaj do danes je center posvečal vso pozornost zlasti zbiranju dokumentacij, izdelavi poročil in predlogov za izboljšanje socialne službe. Uspehi takega dela se že kažejo v povečani skrbi družbe za človeka. — Kljub vsem prizadevanjem pa se socialna problematika množi iz dneva v dan. Z namenom, da bi širšo javnost seznanili z dosedanjim delom in načrti novomeškega centra, smo organizirali s socialnimi delavci razgovor za okroglo mizo.

— Lani so se materialni pogoji socialnih podpirancev precej izboljšali, kljub temu pa prejemajo ti občani še vedno premalo sredstev za dostojno življenje. Ali nameravate letos zaradi podražitve življenjskih stroškov podpore še zvišati in za koliko?

Viktor Bartolj: — Na območju naše občine prejema okoli 160 ljudi družbeno pomoč, razen tega dobe mnogi občani samo občasno podporo v denarju ali blagu. V prvi polovici leta 1964 je bilo povprečje socialnih podpor 3.300 din, v drugi polovici leta so bile podpore zvišane na 5.400 din. S to številko nismo zadovoljni mi, ki se s socialnimi problemi ukvarjamo, še manj pa občani, katerim predstavlja ta vsota sredstva za preživljanje. V letošnjem letu zazdaj ne kaže, da bi podpore še zvišali. Nameravamo pa obravnavati vsak socialni primer posebej in zvišati podpore tistim, ki so najbolj potrebni. Vsekakor pa bomo morali več plačevati za rejnine v tujih družinah, tako za otroke kot za ostarele ljudi.

— V zadnjih letih postajajo ostareli občani problem socialne službe; kako ga boste reševali v prihodnje?

Viktor Bartolj: — Število starih in onemoglih se naglo veča, saj imamo v novomeški občini že nad 14 odstotkov prebivalcev, starih nad 60 let. Mladina s podeželja odhaja, stari pa ostajajo sami brez sredstev za preživljanje. Mnogo starejših občanov že prejema tako ali drugačno družbeno pomoč. Po naši oceni je nepreskrbljenih starih ljudi v občini le še 5—8 odst. Ker nimamo za ostarele nobene varstvene ustanove v domači občini in ker so vedno večje potrebe, postaja gradnja doma upokojencev vedno bolj nujna. Za ostarele starše imajo danes kaj malo čuta lastni otroci, zato jih vedno več išče družbeno pomoč. Ostarelim občanom bi lahko pomagale predvsem krajevne skupnosti, mi pa jih bomo skušali za tako delo usposobiti.

— V varstvo otrok in mladine sodijo rejništvo, posvojitve, nezakonska rojstva, kategorizacija otrok; katera teh dejavnosti zasluži največjo pozornost družbe in čemu?

Darja Podbevšek: — Vse te dejavnost so samo ena izmed oblik družbenega varstva, so pa vse enako pomembne in jih ne moremo ločevati. Leta 1960 je izšel Zakon o rejništvu, vse od takrat do lani pa nismo ugotavljali, kako žive otroci v reji. S pomočjo ankete in kasnejše analize smo ugotovili, da je v pogodbeni reji 33 otrok, mnogo otrok pa dajo starši sami k tujim družinam. To smatramo za takozvano črno rejo, ki na našem področju še ni raziskana. Zanimivo je, da imamo na voljo kar 30 novih rejniških družin, a največ s podeželja, kar nam povsem ne ustreza. Med rejniki je nekaj res požrtvovalnih, zato bi bilo prav, če bi tudi izredno dobri rejniki dobili kdaj pa kdaj posebno nagrado za svoje delo.

Marija Prah: — V našem delovnem programu je zapisano, da bomo kategorizacijo otrok, motenih v duševnem razvoju, letos končali. Za te namene pa je sredstev manj kot smo računali, ker bodo strokovnjaki iz komisije podražili svoje usluge. Tako bo za kategorizacijo prav vseh 300 otrok zmanjkalo denarja. Premalo sredstev je tudi za habilitacijo že kategoriziranih otrok. Marsikdo bo moral leto dni ostati doma, namesto da bi ga poslali v posebno šolo ali zavod. Problem zase je pomanjkanje ustreznih šol in zavodov za umsko in telesno prizadete otroke. Novomeška posebna šola je že davno premajhna, zavodi za najteže duševno motene otroke pa so vsi polno zasedeni.

Popoldne so šli domov iz šole v Orehovici, pa so si v Cerovem logu oprali roke v potočku, ki teče skozi vasico... Vsakdanja pot iz podgorjanskih vasi v šolo jim je pravo veselje!

Marinka Mraček: — V to področje sodijo tudi nezakonska rojstva. Zanimivo je, da je zadnje leto število nezakonskih rojstev upadlo, medtem ko število splavov narašča. Šola za življenje bi bila nujno potrebna mladim dekletom in fantom v kolektivih, zato z njo ne bi smeli odlašati. Zaostriti pa bi morali plačevanje preživnin. Nezakonskim očetom bi morali bolj stopati na prste in postaviti preživnine na ekonomsko osnovo.

— V vedno več družinah nastaja razkroj; kateri so glavni vzroki za nesoglasja v družinah v naših krajih?

Marinka Mraček: — Zakonci zapuščajo družino na našem področju največ zaradi grobega ravnanja, prešuštvovanja ali nepremagljivega sovraštva, ki ima za posledico stalno fizično obračunavanje. Lani smo v ločitvah zakonskih zvez dosegli rekord, saj je bilo na območju naše občine 40 razvez v družinah z otroki, kolikor jih ni bilo prej v več letih skupaj. Če ima razveza zakona na eni strani ugodne posledice za zakonca, ima na drugi strani več senčnih strani, kar zadeva otroke. Ugotavljamo namreč, da so otroci iz razvezanih zakonov prikrajšani ne samo v ljubezni obeh roditeljev, temveč tudi v materialnem in vzgojnem pogledu.

— Ali se vaša socialna služba s tem stanjem zadovoljuje? Kaj nameravate ukreniti, da bi se v bodoče število razvez ne večalo?

Marinka Mraček: — V letošnjem delovnem programu imamo ustanovitev zakonske posvetovalnice, a zanjo nimamo potrebnih strokovnjakov. Skušali pa bomo ustanoviti vsaj komisijo za družbeno neprilagojene osebe, ki bo obravnavala alkoholike, kajti mnogo družin gre narazen prav zaradi alkohola.

— Skrbništva še niste omenili; morda v tej dejavnosti ni posebne problematike?

Anica Jenko: — Skrbniška služba je doslej posvečala pozornost predvsem premoženju ljudi pod varstvom. Morali pa bi bolj skrbeti za ljudi same, pri mladoletnih osebah za vzgojo in njihovo šolanje. Morali bi jim nuditi pomoč pri usmerjanju v poklice, o čemer do zdaj skoroda ni bilo govora. Skušali bomo narediti vsaj to, da se bomo bolj zanimali za razmere, v katerih žive starejši pod skrbništvom, za njihovo zdravstveno stanje, ker so to predvsem duševno bolni ljudje, ki si sami ne znajo pomagati.

— S kolikimi sredstvi je socialna služba razpolagala lani, koliko bi jih potrebovali letos za najnujnejše potrebe in koliko jih bo v resnici dobila po predvidevanjih v občinskem proračunu?

Viktor Bartolj: — Za splošno varstvo je bilo lani porabljenih 43 milijonov dinarjev, ob koncu leta je ostalo še za okoli 3 milijone dinarjev neplačanih računov. Predlog proračuna za letošnje leto znaša okoli 25 odstotkov sredstev več kot lani. Če ne bi hkrati s tolikšnim povečanjem sredstev nastopila podražitev življenjskih stroškov, bi to pomenilo velik napredek, tako pa se bojimo, da posebnih sprememb ne bo opaziti. Pri tej vsoti niso vštete priznavalnine za borce in aktiviste, namenski znesek v sklad za otroško varstvo in tudi ne negospodarske investicije v socialne namene.

— Pravite, da bo letos sredstev za vse potrebe premalo; zato bodo verjetno nekatere dejavnosti prikrajšane. Kje boste štedili?

Viktor Bartolj: — Ne glede na sredstva ne bo mogoče štediti pri tistih občanih, ki jim socialna podpora pomeni edini vir sredstev za preživljanje. Privarčevali bomo lahko le na ta način, da bomo manj ljudi pošiljali v razne vzgojne in socialne zavode, kjer so oskrbnine silno drage. Vse bolj se bomo morali posluževati rejniških družin za oddajo otrok in ostalih občanov.

— Katere načrte boste skušali letos predvsem uresničiti?

Viktor Bartolj: — Osnova za naše delo je letni program centra, prioritetni red pa bi imele naslednje naloge: temeljita analiza o ostarelih občanih, ker na tem področju v preventivi doslej nismo prav nič naredili. Na osnovi analize bo mogoče izdelati perspektivni plan razvoja na tem področju, na podoben način, kot smo lani obdelali otroško varstvo in zatem sestavili perspektivni načrt razvoja za dobo od 1965—1970.

Druga najvažnejša naloga je kategorizacija duševno in telesno prizadetih otrok. Okoli 300 takih otrok komisija sploh še ni pregledala, zato si bomo prizadevali, da bi letos vsaj to naredili.

»Polžek« je zavit, igre bo konec...
Takole teče včasih telovadna ura na prostem v Šentjerneju

Marija Prah: — Izdelali bomo obširno poročilo o družbeno neprilagojeni mladini s posebnim poudarkom na mladoletnike, katerim je bil izrečen vzgojni ukrep skrbstvenega organa ali staršev. To zavoljo tega, ker poteka že četrto leto od sprejetja noveliranega kazenskega zakona, po katerem so začeli izvajati tovrstne ukrepe. Zdaj bi morali pregledati uspehe in pomanjkljivosti dela na tem področju. V programu imamo tudi ustanovitev disciplinskega centra, s pogojem, da bomo zanj dobili ustrezne strokovnjake.

Marinka Mraček: — Temeljito bomo obdelali vprašanje družbene prehrane v občini. Ugotovili smo, da je sedanja prehrana delavcev nezadostna in v večini kolektivov neprimerna. Poiskali bomo vse vzroke in ugotovili, kakšne posledice ima vse to za delavce in storilnost v kolektivih. Družbeno prehrano imamo organizirano v enem obratu. Jedilnica je polno zasedena, zmogljivosti kuhinje pa ne, zato bi jo lahko uporabljali še drugi kolektivi.

Anica Janko: — Letos bomo naredili tudi analizo o stanju skrbništva. To področje je bilo doslej zanemarjeno in če hočemo doseči napredek, moramo skrbništvo najprej strokovno obdelati. Potrebno je uvesti nadzorstvo nad otroki v črni reji, ker je vprašanje, če jih tam ne izkoriščajo kot delovno silo.

Viktor Bartolj: — Predvidevamo še posvetovanja, programirano delo s socialnimi komisijami pri krajevnih skupnostih, pri šolah in v delovnih organizacijah. Pripravili bomo nekaj seminarjev za vodstva socialnih komisij, za rejnike in seminar za skrbnike.

Ob koncu bi dodal še to, da naš center opravlja na področju socialne službe samo strokovno delo, vnaprej določeno po programu, medtem ko gredo vsa izplačila v socialne namene preko oddelka za družbene službe občine.

RIA BAČER

Kar se Janezek nauči...

»Povsod po terenu imamo dobre, predane mladince — čudno se mi zdi, da jih ne znamo poiskati in jih usmeriti v politično delo. V sodelovanju med našimi organizacijami se nikakor ne znajdemo, in čeprav smo prav komunisti v prvi vrsti odgovorni za te stvari, se še danes nismo vživeli vanje,« je med drugim dejal Zvone Perc v razgovoru na torkovem posvetovanju predsednikov mladinskih aktivov, sekretarjev osnovnih organizacij ZK in predsednikov krajevnih organizacij SZDL v Sindikalnem domu v Novem mestu.

Namen posvetovanja je bil postaviti temelje za boljše sodelovanje med temi organizacijami, ki so bile do sedaj često preveč zaprte v svoj ozek krog ali pa so si celo nasprotovale. Tudi mladina se želi politično udejstvovati, saj njihova organizacija ni poklicana samo za organizacijo akcij in proslav, so poudarili mladi udeleženci posvetovanja.

Zveza mladine neposredno vzgaja proizvajalce, upravljavce in bodoče politične delavce. Če se bodo izkušnejši tako malo posvečali njihovemu razvoju, bo težko najti sploh koga, ki bi bil sposoben samostojno prevzeti te dolžnosti iz rok starejših.

Govorili so tudi o neposrednih težavah in pomanjkljivostih pri vzgoji mladine ter na koncu ugotovili, da se morajo tudi komunisti bolj spretno prilagajati današnjemu razvoju in pogojem, v katerih živimo. Njihova naloga je sklepe s tega posvetovanja prenesti v svoje organizacije ter bolj prizadeto prisluhniti težnjam mladih ljudi. m.

OBVEŠČAMO vse cenjene potrošnike kruha in peciva, da bo **PRODAJALNA KRUHA** na Glavnem trgu štev. 10 zaradi čiščenja lokala

ZAPRTA OD 20. DO 25. APRILA 1965

V tem času bodo odprte non-stop prodajalne v Kandiji in na Cesti herojev pri osnovni šoli. Kruh boste dobili tudi v samopostrežni trgovini.

Potrošnike prosimo, da sprejmejo gornje obvestilo z razumevanjem na znanje.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Marija Sivak, Bojan Florjančič, člana kolektiva Krke — tovarne zdravil Novo mesto; Viktorija Košir, gospodinja iz Dolnje Straže; Stane Marinčič, posestnik iz Škocjana; Ana Mesojednik, gospodinja iz Spodnjega Lakenca; Julka Anderlič, gospodinja iz Zbur; Marija Mrgole, gospodinja iz Prečne; Janez Mrgole, član kolektiva G. O. Mokronog; Lia Kos, članica kolektiva Pošta Šmarjeta; Antonija Mesojednik, gospodinja iz Spodnjega Lakenca; Antonija Per, gospodinja iz Orešja; Alojzija Obštetar, delavka iz Brezovice; Angela Radovan, član kolektiva Merkator poslovalnica Otočec; Slavka Radovan, delavka iz Dolnjega Gričevja; Janez Gazvoda, član kolektiva Ela Novo mesto; Joža Kolenc, Joža Novak, Joža Petelin, Ljuba Čečelič, Marjan Turk, Marija Kopič, Marija Konda, Vera Turk, člani kolektiva Novoteks Novo mesto; Čedo Negovanović, član kolektiva IMV Novo mesto.

Ne tarnajte, da iz vaše občine ni dovolj člankov v komunskem glasilu! Raje se odločite in napišite primeren prispevek, ki bo koristil vsem

Novomeški turistični teden

V počastitev 600-letnice Novega mesta organizira turistično društvo TURISTIČNI TEDEN od 23. do 30. aprila

Ta akcija turističnega društva naj bi zaključila zadnje priprave na turistično sezono v našem mestu. Društvo zato naproša vse hišne svete, zasebne lastnike hiš, podjetja in ustanove, da urede zunanjost objektov in okrase okna z zelenjem.

Še posebej pa je v tem času treba urediti trgovske in druge izložbe. Društvo bo spodbudilo vsa trgovska podjetja in poslovalnice, naj se zavzamejo za izložbe, ki jih bo posebna komisija po 1. maju ocenila in nagradila najprizadevnejše kolektive. Najlepše in najslabše izložbe bodo fotografirali in posnetke objavili v časopisih.

Mimo olepšave mesta pa bo društvo 23. aprila ob 20.00 zvečer predstavilo Novomeščanom ansambel narodnih plesov iz Banja Luke s kvalitetno prireditvijo »S pesmijo in plesom po Jugoslaviji«. V nedeljo 25. aprila bo ob 11. uri promenadni koncert na Glavnem trgu. P. N.

Mar bomo hodili po meso v Ljubljano?

Odlok o zamrznjenju cen je dobrodošel, ker se realni osebni prejemki v primerjavi z lanskim letom niso bistveno dvignili – »Biti ali ne biti!« za grosiste – Tržna inšpekcija ima polne roke dela – Kaj bo z novomeško MESARIJO?

Začasne ukrepe o zamrznjenju cen, od katerih so v glavnem izvzeti samo kmetijski proizvodi v prodaji in nakupu na debelo ter nekatere gostinske usluge, so potrošniki z veseljem pozdravili. Tudi trgovina na drobno je pravilno razumela prizadevanje naših gospodarstvenikov za rešitev težkega gospodarskega položaja in uravnovešenje cen na tržišču. Težje je v trgovini na debelo, ker so na primer proizvajalci cementa, stekla, umetnih gnojil in drugih izdelkov dobili odobritev za povišanje proizvodnih cen tik pred usodnim 22. marcem. Čeprav je bil namen tega odloka, med drugim, tudi izločiti posrednike med proizvajalci in trgovino na drobno, ki pri preprodaji z lepim zaslužkom blaga večkrat niti videli niso, zdaj podjetja na debelo mrzlično iščejo izhod iz zagate. Ali bo ta v združevanju manjših in manj trdnih podjetij, ali v prilagajanju na stare cene in pokrivanju izgub iz rezervnih skladov, še ni mogoče reči. Marsikoga bo najbrž pobralo... Tako so ugotovili na 17. seji izvršnega odbora občinske Socialistične zveze, kateri so prisostvovali tudi člani občinskega sindikalnega sveta in predstavniki občinske skupščine.

Proizvodne organizacije že pošiljajo prve signale o umiku na stare cene, tako MEBLO iz Nove gorice, ELA, KRKA in druge. Tudi MERCATOR je znižal nekatere cene. Najpogostnejša rešitev bo najbrž v neposrednih stikih med proizvajalci in trgovino na drobno.

Tržna inšpekcija nadzira cene v občini in bi do 25. marca neupravičeno pridobljeno razliko pri trgovinah, ki ne upoštevajo odloka o zamrznjenju zaplenila, po tem dnevu pa kršitelje predlaga tudi za denarno kaznovanje. Nobena trgovina ne more zadrževati nabavljenega blaga v skladišču in čakati ugodnejšega vetra, ker ga je po uredbi o trgovanju dolžna prodati. Tako se kupcem vsaj za začetek ni bati, da bi ne mogli dobiti nekaterih proizvodov v trgovinah, kjer sicer kupujejo.

V težjem položaju je novomeška MESARIJA, ki je na pritisk potrošnikov in občinske skupščine umetno zadrževala cene govejemu in telečjemu mesu za 15 do 30 in več odstotkov nižje kot je meso stalo v drugih krajih Slovenije. Ker cen niso povišali pred 22. marcem, govedo pa je iz dneva v dan dražje, za MESARIJO res ni rešitve, če zvezni organ za cene ne bo dovolil izjemne prilagoditve cen novomeškega mesa republiškemu povprečju. Vse kaže, da bomo morda celo ostali brez mesa in mesarije, čeprav sta si podjetje in občinska skupščina kar najbolj prizadevala ustreči potrošnikom.

Predsednik občinske skupščine Sergij Thorževskij je nato priporočil prisotnim pravilno razumevanje in tolmačenje ukrepov o zamrznjenju cen, ki bodo veljali v današnjem gospodarskem položaju vsaj nekaj mesecev. Govoril je tudi o omejevanju proračunske potrošnje in upadanju proizvodnje v prvih mesecih letošnjega leta zaradi pomanjkanja reprodukcijskih surovin. Najbolj so prizadeta podjetja NOVOTEKS, IMV, ELA in druga.

Izvršni odbor in sindikalni svet sta razpravljala še o nedeljskih volitvah in o proslavi ob obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte 27. aprila.

M. MOŠKON

Borci bodo tudi letos na oddihu v Banjolah pri Puli

Okrajni odbor ZZB Ljubljana bo tudi letos organiziral v svojem domu v Banjolah pri Puli letovanje za člane ZB in njihove družine od 1. junija do konca septembra. Letovanja bodo trajala po 10 dni. Za člane ZB Novo mesto je rezerviranih 12 ležišč v dveh stavbah. Za letovanje v juniju se morajo prijaviti do konca aprila, za julij, avgust in september pa do 1. junija pri občinskem odboru ZB NOV, kjer bodo dobili tudi prijavnice in pojasnila. Tudi letos bo naš odbor prispeval po 200 din na dan za vsakega člana. Vsi, ki bi želeli letovati v Banjolah, naj se čimprej prijavijo! Želimo, da bi v juliju in avgustu odstopili mesto članom s šoloobveznimi otroki ter se prijavljali za junij in september, ko je tudi letovanje cenejše.

-mrt-

Kdo bo postavil črpalko v Suhi krajini?

Nenehno naraščanje prometa po slikoviti dolini zgornje Krke narekuje gradnjo bencinske črpalke in mehanične delavnice v Suhi krajini. To so predlagali volivci na zborih in sestankih v Žužemberku in na Dvoru, vendar podjetje PETROL do sedaj še ni pokazalo zanimanja za ta objekt. Volivci menijo, da bo treba navezati stike s podjetjem CROATIA PETROL v Zagrebu, za mehanično delavnico pa pridobiti zasebnega obrtnika, če nobeno podjetje ne bo pripravljeno odpreti servisa v Suhi krajini.

S. M.

Regulacijski načrt Novega mesta iz leta 1929. V petintridesetih letih se marsikaj spremeni, kajne? Boste tokrat pri spremembah sodelovali tudi vi?

Ali vas zanima, kakšno bo Novo mesto čez pet, deset ali trideset let?

»Občani so laiki in dajo pripombe na urbanistično ureditev mesta samo kadar so osebno prizadeti,« je menil Marjan Lapajne, dipl. inž. arhitekture v razgovoru o sodelovanju prebivalcev pri reševanju ureditvenih problemov Novega mesta. »Na razstavo v domu JLA pred dobrima dvema letoma, ko smo razgrnili nekatere načrte, so prišli samo stari meščani, pogrešali pa smo pripombe mladih, ki bi morali biti za te stvari še bolj zainteresirani. Vsaj tehnični izobraženci, zdravniki, študentje, profesorji in drugi bi lahko mnogo pripomogli pri reševanju težav, ki jih ohranitev stare podobe mesta povzroča...«

Tokrat je svet za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve novomeške občinske skupščine v mali dvorani na rotovžu v Novem mestu razgrnil načrte za ureditev mestnega jedra. Od 13. do 25. aprila bo razstavljen zazidalni načrt, ki si ga lahko ogledate vsak dan od 8. do 18. ure, ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Obiskovalcem bo načrt pojasnjeval projektant Danilo Lapajne, dipl. inž. arh., v torek, 20. aprila od 17. ure dalje.

Novomeščani! Oglejte si razstavljene načrte in s svojimi predlogi in pripombami prispevajte k boljši in lepši podobi središča mesta!

Novomeška kronika

■ **REFLEKTORJI BODO UGASNILI** pred rotovžem in na Kapitlju, ker so stroški vsakodnevnega osvetljevanja za občinski proračun prehudi. Luči, ki so priključene na mestno razsvetljavo, pa bodo še vedno razsvetljevale oba spomenika in napis na hribu pri Ragovem logu. Novomeščani in gostje bodo prav gotovo razočarani, saj je osvetljevanje mesta mimo slavnostnega razpoloženja tudi turistična privlačnost. Ali ne bi bilo mogoče urediti, da bi bili obe zgradbi razsvetljeni vsaj do 11. ure zvečer?

■ **PLOČNIK PRED TOVARNO KRKA** bo, kot obljubljajo na občini, popravljen še pred 1. majem. Potem pride na vrsto še vrt pred Industrijo obutve in nekatere druge novomeške »posebnosti«.

■ **ČEZ NOVI MOST NA LOKI** se že marljivo vozijo mopedisti in kolesarji, čeprav napis pred mostom različno opozarja, da to ni dovoljeno. Postaviti miličnika za ves dan pred most, da bo preganjal neposlušneže, bi se najbrž ne izplačalo, kolov pa tudi ni mogoče zabati tako, da bi mimo njih še vedno lahko prišle mamice z otroškimi vozički.

VEČ KOT 80 KAMIONOV SMETI je zvozilo v pripravah na 600 letnico mesta iz ožjega mestnega okoliša novomeško komunalno podjetje. Priznati je treba, da je bilo mesto 7. aprila čisto kot malokdaj in ozaljšano kot prava nevesta. Dvoje si želimo: da bi bila 600 letnica vsako leto ali pa, da bi meščani bolj spoštovali snago in odlagali smeti samo na za to določenih prostorih!

■ **TRŽNICA JE BILA** pretekli ponedeljek tako založena, da so se kupci prerivali med stojnicami. Ugodno vreme je številnim vrtičkarjem naklonilo že precej zelenjave, posebno solate, kar vse gre prav dobro v promet. Cene: solata berivka 100 din merica, rdeči radič 60 din merica, zeleni radič 50 din merica, regrat 50 din merica, motovilec 70 din merica, smetana v skodelicah 140 din, sirčki 360 din kg, krompir 50 din kg, jabolka 150 din kg, čebula 90 din kg, jajca 35 din. Posebno veliko je bilo izbire med semeni in sadikami.

■ **GIBANJE PREBIVALSTVA:** rodile so: Angela Brajer iz Kidričevega trga 2 — deklico, Marija Kastelic s Ceste komandanta Staneta 10 — Aljo, Elizabeta Mušet iz Kristanove 19 — deklico, Hermina Vukoslavović iz Jerebove 8 — dečka. — Poročila sta se: Ivan Marinič, uslužbenec iz Šmihelske ceste 6, in Marija Zelič, delavka iz Šmihelske ceste. — Umrla sta: Alojz Banič, upokojenec iz Trdinove 28, star 86 let, in Karolina Mejak, upokojenka iz Čitalniške ulice 2, stara 89 let.

V Toplicah: stare, a še vedno pereče ugotovitve

2. aprila je imelo občni zbor Turistično društvo v Dolenjskih Toplicah. Lepa udeležba članstva je ponoven dokaz, da se ljudje zavedajo pomembnosti turizma.

Po poročilih društvenih funkcionarjev, ki so pohvalili delo društva v preteklem obdobju, poslovanje v turističnem uradu ter zanimanje domačinov za oddajanje tujskih sob, se je razvila živahna razprava, v kateri so sodelovali skoro vsi navzoči.

Topličani menijo, da bi morali čimprej urediti cestno razsvetljavo, poskrbeti za večjo čistočo v naselju, urediti slabe ceste in primerno igrišče za otroke, da se ne bi podili po ulicah in delali škodo v nasadih. Predlagali in svetovali so še to in ono, vendar bo o vsem sklepal odbor. Če bo količkaj možnosti, bodo vse predloge in nasvete tudi upoštevali.

Predlagane člane novega odbora je občni zbor soglasno sprejel, hkrati pa novemu odboru zaželel mnogo uspehov pri delu za nadaljnji razvoj turizma v Dol. Toplicah.

D. G.

Dve iz Straže

● **Prosvetno društvo Svoboda** namerava deloma z lastnimi sredstvi, deloma s pomočjo krajevnih gospodarskih organizacij preurediti oder v zadružni dvorani in kupiti novo kino aparaturo. Računajo, da bodo potrebna dela še letos opravljena.

● **V Straži imajo zobno ambulanto,** kompletno opremljeno, vendar ni izkoriščena, ker ni zobozdravnika. Občani izubljajo precej delovnega časa, ker si hodijo popravljat zobe v novomeško zobno ambulanto. Razen tega si Stražani žele še zdravnika splošne prakse, ki bi vsak dan sprejemal bolnike. Zdravnika sicer imajo, delijo pa si ga s Topličani, zato je ambulanta splošne prakse odprta samo vsak drugi dan. Zdravnik je z delom zelo obremenjen v obeh ambulantah, poleg vsega pa opravlja še obiske na domu.

Vrtec, cesta in gostišče – osrednji problem Straže

Krajevna skupnost Straža sodi med najbolj delavne in prizadevne na področju novomeške občine. Z željo, da bi našli primerno rešitev nekaterih perečih krajevnih problemov, je straška krajevna skupnost pred kratkim sklicala posvetovanje. Udeležili so se ga tudi predsednik in podpredsednik občine Novo mesto, poslanec Stane Dolenc ter predstavniki gospodarskih organizacij iz Straže.

Na posvetovanju so razpravljali predvsem o otroškem varstvu, po katerem se kažejo vsak dan večje potrebe, ker se Straža razvija v industrijski kraj z velikim številom zaposlenih žena. Obrat NOVOLESA je za namene otroškega varstva ponudil stavbo, vendar ta ne ustreza, zato si prizadeva krajevna skupnost najti boljše prostore. Če bi dobili primerno stanovanje za stranko, ki stanuje v vili na vrhu hriba, bi v tej stavbi lahko uredili lepo varstveno ustanovo. Prav ta stanovanjski problem pa je glavna ovira, da ne morejo vrtca hitro ustanoviti.

Precej govora je bilo tudi o asfaltiranju ceste mimo postaje do obrata Novolesa in ureditvi gostišča v Vavti vasi, o čemer Stražani razpravljajo na vseh sestankih. Domača podjetja imajo najlepše razumevanje do vseh treh problemov, zato krajevna skupnost zatrdno računa še letos uresničiti načrte s cesto in gostiščem, verjetno pa bodo uspeli tudi z vrtcem.

Za 480 din umazana »gospa«...

Bilo je te dni v samopostrežni zelenjavni trgovini na Glavnem trgu. Ena izmed prodajalk je opazila, kako je ena izmed nakupovalk dala v žep plašča dva zavitka popra in dve jušni kocki, malo kasneje pa je smuknila pod solato v svoji košarici še dve ribji konzervi. Z visoko dvignjeno glavo se je pomikala proti blagajni, v roki pa je »uradno držala« samo listek za kupljeno solato za 100 dinarjev. Pri blagajni je ponudila stotak in listek uslužbenki, blagajničarka pa jo je povabila, naj pokaže še drugo blago. Seveda: globoka »užaljenost«, dolg nos, zafrkljivi odgovori, ko pa je posredoval neki moški v službeni uniformi, je »fina gospa« zmetala na pult blagajne, kar je imela ukradenega blaga iz žepa in izpod solate, pri tem pa je jezno poiskala v svoji denarnici še pettisočak in začela mahati z njim po zraku: »Saj sem hotela vse plačati...« Jezno je gledala po trgovini, zabrusila prodajalkam v obraz »So še druge trgovine v Novem mestu!« in odvihrala iz trgovine... V vsej tej zmedi ni plačala niti solate za 100 dinarjev! Tako se je naša »fina gospa« umazala za borih 482 dinarjev, kolikor namreč stane nakradeno blago. Žal ji je uspelo izkoristiti gnečo in razburjenje v trgovini in jo je topot poceni odnesla...

Naslednji dan je poskusila drobno tatvino ženica, ki jo prodajalke že dolgo poznajo, da se je rado prime kaj takega, kar ni njeno! Pri blagajni se ji vedno strašansko mudi in kar vnaprej že pove, da »se boji za otroka, da ji ne bi utonil na Glavnem trgu!« — Nekaj dni pred tem so izročili miličniku dekle, ki je tudi vzelo nekaj blaga, ga skrilo in hotelo utajiti.

Nič ne pomaga: tatice in tatove bo treba objavljati v časniku s polnimi imeni, pa naj imajo kakršnekoli zveze ali izgovore. Saj ne kradejo samo uslužbenkam samopostrežnih trgovin od njihovih osebnih dohodkov — kradejo vsej skupnosti!

Borac : Gimnazija 6:6

V prijateljski tekmi v malem nogometu sta se ekipi Borca in gimnazije razšli z neodločenim rezultatom 6:6. Nogometaši iz JLA so povedli z 2:0, gimnazijci so preko Stokanovića izenačili na 2:2, Kranjc je dal še tretji gol in po avto golu so gimnazijci vodili s 4:2. Ko so vsi pričakovali njihovo zmago, je Borac v zadnjih minutah dosegel dva gola. V podaljšku so gimnazijci po zaslugi Kavščka dosegli peti gol, nasprotniki pa so hitro izenačili. Pri tem golu sta se poškodovala vratar gimnazijcev in napadalec gostov. Do konca tekme sta obe ekipi dosegli še po en gol. Zadnjega je dosegel Kranjc tik pred koncem. Rezultat odgovarja poteku te dramatične tekme.

Matični urad Dol. Toplice

Marca ni bilo rojstev, niti porok. — Umrli so: Franc Poglajen, kmet z Uršnih sel, 83 let; Lovro Zupanc, pekovski mojster iz Dol. Toplic, 82 let; Franc Markovič, poljski delavec z Gor. Polja, 59 let, in Neža Bukovec, upokojenka z Gor Gradišča, 84 let.

Novo mesto : Borac 21:18

V prijateljski rokometni tekmi so na igrišču na Loki Novomeščani prejšnji teden premagali ekipo iz JLA z 21:18 (6:6). Novo mesto: Gasior, Malič, Jaklič 6, Kobe 1, Gantar 1, Smerdu 3, Šetina 4, Vidmar 1, Možina 5. Borac: Jovanović, Popović 3, Munraj 5, Gardaš 4, Culo 2, Mikoleti 3, Grubić 1. — Sodnik Vučković.

Po izenačenem prvem polčasu so Novomeščani popustili in gostje so v polovici drugega polčasa vodili s 16:12. Šele tedaj so domači s šestimi goli Jakliča zapečatili usodo gostov. Domači napad je padel na še enem izpitu: iz situacij, ki se jih ne more zastreljati, ni znal doseči gola. V tem sta prednjačila Predvsem Možina in Šetina. Pionirski vratar Malič je branil zadovoljivo. Sodnik je že tako počasno, slabo in nezanimivo igro še poslabšal s svojimi nemogočimi odločitvami.

V ČASU TURISTIČNEGA TEDNA

od 23. do 31. aprila

objavlja

TURISTIČNO DRUŠTVO NOVO MESTO SLEDEČI

NAGRADNI RAZPIS

za najlepše komercialno urejene izložbe v Novem mestu

Izložbe bo ocenila posebna komisija. Po 1. maju bo podelilo Turistično društvo Novo mesto kolektivom poslovalnic

TRI DENARNE NAGRADE:

1. nagrada — 15.000 din
2. nagrada — 10.000 din
3. nagrada — 5.000 din

Poziva vse kolektive trgovskih podjetij k sodelovanju!

Povečana športna aktivnost v Ribnici

Aktivnost ribniških športnikov se je v zadnjem času precej povečala. Nedvomno je dosti vplivala organizacijska in kadrovska utrditev vodstev posameznih telesnovzgojnih organizacij. Število članstva se je lani povečalo od 438 na 1150. Jedro tvori mladina. Letos sta bili ustanovljeni dve novi telesnovzgojni organizaciji: Partizan v Loškem potoku in Šahovsko društvo v Ribnici. Razen splošne telesne vzgoje so na ribniškem področju najbolj razširjeni rokomet, namizni tenis, šah in smučanje. Prav gotovo se bo aktivnost še povečala ob izvajanju pravilnika za dodeljevanje finančnih sredstev: bolj aktivna telesnovzgojna organizacija bo namreč dobila več denarja.

Predsednik občinske zveze za telesno kulturo v Ribnici MATIJA ZOBEC je rad odgovoril na nekatera vprašanja.

— Dosegli ste nekaj lepih uspehov. Verjetno vam tudi problemov ne manjka?

— Res je. Z veseljem pa lahko ugotovimo, da smo enega izmed glavnih — vrednotenje telesne kulture — že zadovoljivo rešili. S tem pa smo si tudi zagotovili več finančnih sredstev. Treba bo le še dobiti več denarja za vzdrževanje objektov in nove gradnje. Zdaj nas najbolj ovira pomanjkanje strokovnih in organizacijskih kadrov: v občini imamo le tri profesionalne delavce, pa še ti so vsi zaposleni na eni šoli. Tudi SSD v Ribnici in Sodražici zahtevata ustreznejšo rešitev. Zdaj se namreč cepi številčno majhen strokovni kader in bi bilo bolj primerno, da bi kadre združili in jih primerno organizirali v Partizanu.

— Ali ste tudi vi imeli probleme s tekmovalnimi skupnostmi?

— Čeprav je naše področje komunikacijsko, gospodarsko in kulturno bliže Ljubljani, so na zadnjem sestanku sklenili, da naj se skupaj z organizacijami iz kočevske in grosupeljske občine vključimo v tekmovalno skupnost Dolenjske, ki bo imelo sedež v Novem mestu. Stroški se bodo na ta način zelo povečali. Mislim, da bi o tem morali razpravljati na višjem forumu. Razvoj telesne kulture namreč na ta način ne bo napredoval.

— Kakšne so letošnje naloge?

— V načrtu imamo, da bomo razen že omenjenih problemov izvedli še:

Razširili bomo telesno vzgojo v tiste predele občine, kjer jo do zdaj še ni in kjer je opaziti zanimanje. V ta namen smo za gradnjo cenenih igrišč pri šolah in na sedežih krajevnih skupnosti tudi predvideli del finančnih sredstev.

Radi bi dosegli, da bi samoupravni organi v delovnih organizacijah pravilno vrednotili telesno kulturo in začeli s tako rekreacijo, ki bo privlačna za vse zaposlene. Do zdaj sta za to pokazali zanimanje le delovni organizaciji INLESA in GRADBENIKA.

V letošnjem jubilejnem letu bomo našo dejavnost pokazali javnosti z nastopi in akcijami, ki jih bomo organizirali skupaj s telesno vzgojnimi organizacijami iz kočevske in grosupeljske občine. Prav tako se bomo vključili v tekmovanje Sportne igre Gorskega kotarja, Kočevja in Ribnice.

Takšno je torej športno stanje v Ribnici. Prav gotovo je najbolj pereč problem tekmovalnih skupnosti. **Spet se je pokazalo, da v mestih vse preveč radi zapostavljajo podeželje: Kočevje, Ribnica in Grosuplje bi prav gotovo veliko, veliko lažje tekmovali v tekmovalni skupnosti Ljubljane kot pa v skupnosti Dolenjske. Ob vseh drugih ugodnostih ne smemo pozabiti, da bi z Ljubljano imeli boljše zveze, izgubili bi manj časa in najbrž bi tudi naraslo zanimanje za šport in telesno kulturo.**

ŠAH

»SREBRNI KONJ« za Škerlja, odlični igralci Kočevja!

Na šahovskem tekmovanju »Srebrni konj«, ki ga organizira uredništvo Ljubljanskega dnevnika, je v nedeljo v Novem mestu igralo kar 39 šahistov. V predtekmovanju so bili razdeljeni v štiri skupine. Kočevski šahisti so se dobro odrezali in se jih je od sedmih kar pet plasiralo v finale. Rezultati predtekmovanja: I. skupina — Osterman 8, Longer 7, Petkovič 6, Adamič 5 itd; II. skupina — Penko 8,5, Štimec 6,5, Kranje 6, Picek J., Cimer 5,5 itd; III. skupina — Jancž 8, Gornik 7,5, Škerlj 7, Bartolj 6,5 itd.; IV. skupina — Sitar 7,5, Zupanc in

Mladinec Rudi Osterman iz Kočevja je kar dvakrat premagal mojstra Longerja v Novem mestu

Picek M. 6,5, Avsec, Kržan 6 itd. Po trije prvoplasirani so si priborili nastop v finalu, kjer je igralo šest Novomeščanov, pet šahistov iz Kočevja in največji favorit za prvo mesto, mojster Longer iz Ljubljane.

V borbi za srebrnega konja Škerlj ni poznal šale; 9 nasprotnikov je ustavilo ure in mu čestitalo za zmago, le Sitar in Longer sta si priborila po pol točke. Zanimivo je, da je Škerlj praktično zmagal že tri kola pred koncem, ko je Ostermanu ponudil remi. Ta ga je odbil, takoj nato pa izgubil. Od tedaj je Škerlj imel celi dve točki naskoka, ki ju je obdržal do konca brzoturnirja. Neprijetno je presenetil Longer. Vrstni red: I. Škerlj (Nm) 10, 2. Osterman (Kočevje) 8, 3. Longer (Lj) 7,5, 4. do 5. Penko (Nm) in Gornik (Ko) 7, 6. Petkovič (Nm) 6, 7. Sitar (Nm) 5, 8. Zupanc (Ko) 4,5, 9. do 10. Picek M. in Janež (Nm in Ko) 4, 11. do 12. Kranjc in Štimec (Nm in Ko) 1,5. Škerlj je razen »srebrnega konja« dobil še 10.000 nagrade za prvo mesto in pravico udeležbe na finalnem turnirju za »srebrnega konja«. Na turnirju bodo poleg Parme nastopali tudi drugi znani slovenski šahisti.

Šahisti iz Koprivnice so se odrezali

Šahovski krožek na osnovni šoli v Koprivnici ima za seboj vse tradicijo. Med šolarji je veliko ljubiteljev šaha in zlahka boste v šoli ali v bližini nje našli dvojico v napetem dvoboju pred šahovnico, okoli njiju pa krog kibicov. Na občinskem tekmovanju mladincev so mladi šahisti iz koprivniške šole dosegli 4. mesto, kar si prav gotovo prav lahko štejejo v čast.

ObZTK Kočevje pred občnim zborom

Konec meseca bo redni občni zbor ObZTK, na katerega se že pripravljajo. Ta zbor bo zelo važen, saj bo ObZTK dobila zaradi razformiranja okrajne zveze veliko več odgovornosti in pooblastil tako v organizacijskem kot tekmovalnem smislu. Na tem zboru bodo morali rešiti še eno važno vprašanje: katerim panogam dati prednost. Nemogoče je enako obravnavati skoraj 15 športnih panog in želeti povsod tekmovalne uspehe. Za množična občinska tekmovanja, kjer bi morala nastopati večina športnikov, se težko dobi zagovornike, organizatorje in možnosti, ker klubi vsa sredstva izčrpajo za višja tekmovanja. Odločitev o prioriteti zahteva še veliko študija in analiz. Panoge bo treba razvrstiti po uspehih iz zadnjih let, predvsem iz leta 1964. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti temeljne telesne vzgoje, ki je osnova zdravega razvoja mladega rodu in moralnega lika državljana. Te predloge o prioriteti bodo morali izdelati telesnovzgojni strokovnjaki in poznavalci športa. Želja po višjih tekmovanjih zaenkrat ni dosegljiva za vse, ker ni denarja in strokovnjakov. Prioriteta bo morala upoštevati tiste panoge, ki imajo skozi celo leto možnosti za množičnost in fiziološko odgovarjajo tekmujočim. Proučiti bo treba tudi stanje tistih panog, ki trenutno s svojimi kadri niso sposobne dvigniti kvalitete in zagotoviti tekmovanje v višjih ligah, posebno še, če so to športi atraktivnega značaja, namenjeni razvedrilu gledalcev.

Potrebno bo tudi organizacijsko utrditi zvezo. Statut bo treba prilagoditi novemu stanju, izdelati bo treba pravilnik o razdeljevanju sredstev, načrt o vzgoji kadrov in sodnikov in urediti kartoteko članstva v občini. Pripraviti bo treba perspektivni načrt in sodelovati s svetom za telesno kulturo in šolstvo pri ObS.

Važna bo tudi utrditev odbora in njegova razširitev. Misliti bo treba tudi na profesionalni kader, saj je telesna kultura v občini že tako razvita. Tudi mladinske organizacije bi morale dati telesni vzgoji več podpore pri delu. Misliti bo treba na osvežitev odborov.

Občni zbor bo torej v Kočevju reševal mnogo važnih stvari. Zveza naj prične reševati načelna vprašanja in avtoritativneje postavljati smernice socialistične telesne kulture. A. Arko

Somrak zmagal, Stokanovič presenetil

V telovadnici osnovne šole je bilo v soboto odprto prvenstvo Novega mesta v namiznem tenisu. Zmagal je Somrak, član kranjskega Triglava, drugi s slovenskega mladinskega prvenstva, ki je v odločilni tekmi premagal Turka z 2:0. Presenetil je Stokanovič, ki se je plasiral pred Bergerjem in Uhlom. Igralo je 16 tekmovalcev. Vrstni red: Somrak 7 zmag (14:0), Turk 6 (12:2), Stokanovič 4 (9:8), Berger 4 (9:8). Berger je četrti, ker je v medsebojnem dvoboju zmagal Stokanovič. Peti je bil Uhl 4 (9:10). Sledili so Jenič, Zika, Uhan itd.

Desete športne igre ELEKTRE

Od 13. do 15. maja bodo v Kopru jubilejne desete športne igre Elektre. V odbojki, kegljanju, atletiki, šahu, streljanju na glinaste golobe in nekaterih drugih panogah se bodo pomerili člani vseh kolektivov elektrogospodarskih podjetij Slovenije.

V brestaniški elektrarni se temeljito pripravljajo za letošnje igre. Posebno kegljači pridno vadijo, žal pa morajo trenirati v Sevnici, ker doma nimajo primernega kegljišča.

Na posebne uspehe ne računajo, saj je glavni namen zbliževanje članov elektrogospodarskih organizacij.

OBČINSKA ZVEZA ZA TELESNO KULTURO Novo mesto

zaposli

– honorarno ČISTILKO

za Dom Partizana na Loki.

RAKEK : ELAN 3:1

Novomeški nogometaši so letošnjo sezono začeli na Rakeku. V prvenstveni tekmi so zmagali domačini s 3:1 (1:1). Prvi gol so dosegli domači, ko je Arko uspešno realiziral 11-metrovko. So v prvem polčasu je Maksimovič izenačil, v drugem polčasu pa je bil spet uspešen Arko iz 11-metrovke in na koncu je Mijakar postavil rezultat tekme. Sodnik Lipovec iz Logatca je bil očitno naklonjen domačim nogometašem. Pri gostih se je najbolj odlikoval vratar Retelj.

Šmihel : Črnomelj B 24:9

Začela se je medobčinska rokometna liga. V prvi tekmi so rokometaši Šmihela na Loki premagali II. ekipo Črnomlja s 24:9 (10:4). Sodil je Vrga iz Črnomlja. Šmihel: Medic 1, Blažič 12, Kokalj 7, Smrekar 1, Krošelj, Burgar 2, Murn 1. — Črnomelj B: Čemas 1, Kočič 1, Turk, Glazar 2, Weiss 1, Sever, Milojević, Barbič 4, Žgavec. Rokometaši iz Šmihela niso imeli težkega dela proti II. črnomaljski ekipi in so tako osvojili prvi dve točki v spomladanskem nadaljevanju. Blažič je brez težav dosegal gole, dober pa je bil tudi Kokalj. Prihodnjo nedeljo se obeta zanimivo nadaljevanje. B ekipa Črnomlja bo igrala v novomeškim Partizanom, A ekipa pa s Šmihelom. Obe tekmi bosta na Loki. Novomeščani bodo zanesljivo zmagali. Prva ekipa Črnomlja pa je v srečanju s Šmihelom favorit.

Pred novimi nalogami ljudske tehnike na Dolenjskem

V Novem mestu je bil ob razformiranju okrajev in okrajnih forumov družbenih organizacij posvet Ljudske tehnike, ki so se ga udeležili zastopniki občinskih odborov iz Črnomlja, Metlike, Trebnjega in Novega mesta. Prisotni so bili tudi člani sekretariata bivšega okrajnega odbora LT iz Ljubljane. Pogovarjali so se o sedanjem položaju in o koordinaciji dela med občinskimi odbori LT. Iniciativo bo zaenkrat prevzel odbor LT iz Novega mesta, vendar bodo sredstva in stroške porazdelili. Največja naloga bodo priprave za prireditve ob 600-letnici Novega mesta in 20-letnici osvoboditve. Traktoristi bodo tekmovali za naslov dolenjskega prvaka, pionirji-fotografi bodo imeli svojo prvo razstavo, tekmovali bodo modelarji, v jeseni pa bo za zaključek mediklubska razstava fotografij, na kateri bodo razstavljali amaterji iz vse Dolenjske. Na nekatere prireditve bodo povabili tudi organizacije LT iz obrobja Dolenjske in Gorenjske, ki se zanimajo za delo na tem področju. Letošnje prireditve bodo nadomestile nameravani izlet LT. — Govorili so tudi o finančnem stanju, ki je slabo posebno v Beli krajini, kjer se ta dejavnost počasi prebija. Tudi na šolah tehnični pouk ne dosega posebnih rezultatov, dotacije družbe pa so zaenkrat preveč skromne. Upajo, da bo medobčinsko sodelovanje našlo nove oblike pomoči. Družba bo morala prisluhniti LT še posebej pri delitvi sredstev, saj brez njih ne bo večjih uspehov. —mrt—

Telovadci četrti

Na srednješolskem prvenstvu Slovenije v gimnastiki so novomeški gimnazijci zasedli 4. mesto, dekleta iz gimnazije pa so bila šesta. V moški in ženski konkurenci so zmagali Mariborčani. Med posamezniki je bil Novomeščan Pavlin osmi s 56,60 točke, zmagal pa je Ljubljančan Tory. Če ne bi Pavlin spodrsnil na drogu, za kar je izgubil celo točko, bi brškone zmagal. Najboljša Novomeščanka na tem tekmovanju je bila Urbasova.

ZMAGA KARLOVCA V NOVEM MESTU

Na tekmovanju kegljačev železničarjev v Novem mestu so nastopile ekipe Karlovca, ljubljanske Lokomotive in domačega Železničarja, ki so imele po dva nastopa. Najprej je Karlovac po hudi borbi premagal domačine s 401:382. Nato smo od Ljubljančanov pričakovali dobro igro, vendar so nas razočarali. Domači so dosegli povprečen rezultat, pa vendar so zmagali s 336:300. Karlovčani v zadnjem srečanju niso imeli dosti dela in so premagali Lokomotivo s 327:288. Tako je zmagal Karlovac s 728 kegljі pred Železničarjem (718) in Lokomotivo (588).

ZIMSKA LIGA

V nadaljevanju zimske kegljaške lige ni bilo posebnih sprememb. Presenetila je ženska ekipa Pionirja, ki je premagala Luknjo. Tudi poraz Pionirja z drugo ekipo Železničarja ni bil pričakovan. Trenutno je v vodstvu Pionir I. s 36 točkami, Železničar I. pa ima dve točki manj. Sledi: Pionir II. 30, Vseh 9 I. 28, Luknja I. 22, Luknja II. 22, Železničar II. 16, Elektro 14, Bolnica 12, Vseh 9 II. in Pionir (ž) po 10.

Dolenjsko prvenstvo dvojic

V Kanižarici se je začelo dolenjsko prvenstvo dvojic v kegljanju. Sodeluje 16 parov iz Novega mesta, Kanižarice in Dol. Toplic. O prvem mestu bosta odločala dva Pionirjeva para. Zdaj vodita Barbič in Krušič, ki imata 5 kegljev naskoka pred Mrzlakom in Hrenom. Med posamezniki sta Barbič z 853 in Mrzlak z 850 kegljі razred zase. Prijetno so presenetili nekateri mlajši tekmovalci: Hrovat, Bradač in drugi. Vrstni red: Barbič, Krušič 1.627, Mrzlak, Hren 1.622, Rodič, Turk 1.553, Asani, Birkelbah 1.553, Weiss V., Mrzljak 1.539, itd.

(en)

ZDRAVNIK VAM SVETUJE

Vlaga v zraku in v zemlji lahko škoduje

Vlaga v zraku je vedno prisotna v večji ali manjši meri, kar je odvisno od toplote zraka. Čim bolj je zrak topel, več lahko vsebuje vodnih hlapov. Če se toplota zraka zniža, se vlaga izloči v obliki rose ali slane.

Naše telo oddaja vlago v zrak skozi kožo z izhlapevanjem in skozi pljuča z dihanjem. Izloča pa tudi vodo z urinom, blatom in znojem.

Ker vlaga v zraku kot dober prevodnik odvaja toploto hitreje nam je v suhem zraku toplo, v vlažnem pa hladno. V sopari, ko je zrak z vlago zasičen in še topel povrhu, ne moremo več oddajati vlage z znojem, ker znoj noče hlapeti in se zato počutimo zelo neugodno, lahko pride celo do toplotne kapi. V hladnem vlažnem zraku pa nastanejo ozebline, prehlad in podobno. Vsi poznamo strupen vlažen mraz okrog ničle v meglenem zimskem vremenu, medtem ko nas v suhem mrazu pri 20 °C pod ničlo tako ne zebe in ga lažje prenašamo. Ker zaradi prehlada pade odpornost organizma in ker se v vlažnem zraku tudi povzročitelji bolezni lažje obdrže in celo razmnožujejo, ni čudno, da se ob času vlage in mraza bolj širijo nalezljive prehladne bolezni. Če pa je zrak presuh in še vroč, izločamo več vlage kot normalno, kar ima za posledico žejo, sušenje in pokanje sluznic in kože. To doživimo v puščavah, v prostorih, ki so ogrevani s centralno kurjavo, pri visoko gretih industrijskih pečeh, v nekaterih rudnikih in podobno.

Vlaga je seveda tudi v zemlji, čeprav je zemlja pretežno sestavljena iz trdnih snovi. Več vlage je v hladnih mesecih tudi na površini zemlje. Zaradi tega poznamo preprosto pravilo, ki pravi, naj ne sedimo na zemlji v mesecih, ki vsebujejo v svojem imenu črko R, ker se bomo sicer prehladili. Vlaga se v zemlji počasi zbira, posebno po padavinah, in priteka na svetlo kot studenec ali pa ostane v njej kot talna voda. Naši predelj so pretežno kraški. Zaradi tega po kanalih pronicajo gnojnica in odpadne vode v globino, ne da bi se taka voda dovolj očistila ter s tem lahko povzroča nevarno okuženje pitnih vod in drugih vodnih virov, kar je zdravju nevarno.

Če se vsega tega zavedamo, bomo znali preprečiti nepotrebne posledice. Dr. B. O.

Občni zbor metliškega Partizana

Na zadnjem občnem zboru metliškega Partizana je bilo prikazano resnično, nič kaj obetajoče stanje telesne vzgoje v Metliki. Že dejstvo, da je bil zadnji občni zbor društva 1962. leta, nam kaže na neresnost vodstva in nezanimanje članstva. Ugotovili so, da tista sredstva, ki jih dobijo, komaj zadostujejo za vzdrževanje telovadnega doma. Zato tudi društvo daje telovadnico v najem za razne zabave, kar vsekakor ni pravilno. Žalostno je tudi to, da je bil na občnem zboru prisoten le predstavnik KOMETA, medtem ko predstavniki drugih podjetij niso prišli, čeprav so bili povabljeni.

Občni zbor je otvoril predsednik Partizana Martin Črnugelj, ki je opisal delo društva od zadnjega občnega zbora dalje. V društvu je delovalo več sekcij, vendar brez podpore vodstva, brez trenerjev in nekontrolirano. Redno vadbo so imeli le rokometaši, igralci namiznega tenisa in mladinci splošne vadbe. Vsi ti treningi so bili prepuščeni lastni iznajdljivosti. Edino rokometaši so javno nastopali; pokazali so največji uspeh med vsemi panogami, čeprav se morajo velikokrat boriti z zastarelimi nazori nekaterih in čeprav vadijo v neprimernih pogojih.

V Partizanovih vrstah ni ne industrijske in ne kmečke mladine. Med prvimi bi bila potrebna večja propaganda, kjer bi lahko pomagala tudi vodstva podjetij. Ugotavljamo namreč, da večina delavske mladine nesmotrno izrablja svoj prosti čas. Po predsednikovem referatu se je vnela žolčna razprava, ki je delno razčistila pretekle probleme, ni pa izbrisala grenkega občutka, da se v Metliki za šport žrtvuje zelo malo sredstev. Marsikdo se je tudi vprašal, če bo novi odbor čakal na občni zbor tri leta.

Na koncu so rokometaši dobili nove dresc, žogo in pokal za prvo mesto na jesenskem turnirju, ki je bil posvečen občinskemu prazniku.

—NI

Kočevje - Jarše 4:1

Nogometaši Kočevja so v Jaršah premagali Induplati s 4:1 (3:0). Gostje so v začetku zastreljali najstrožjo kazen, vendar so kljub temu do polčasa dosegli tri gole. Domači gledalci so, bolj ko se je tekma bližala koncu, bodrili nogometaše Kočevja. Gole za goste so dosegli Berlan 3 in Bejtović II. 1. Kočevje in vrhniški Usnjar imata zdaj po 17 točk in sta v vodstvu, vendar so Vrhničani igrali dve tekmi manj. Zmagovalec se bo uvrstil v slovensko ligo, drugoplasirani pa bo poskušal srečo na kvalifikacijah. V predtekmi so mladinci izgubili s 5:2 (3:1). Med mladinci bo treba več resnosti in discipline.

ATLETIKA — Mladi atleti Partizana so šli na otvoritveni miting v Novo Gorico, kjer so nastopali skoraj vsi najboljši slovenski atleti. Atleti iz Kočevja, ki so skoraj še pionirji, so bili borbeni in so se celo prebili na vidnejša mesta. Jerman je bil v skoku v višino peti s 165 cm, v skoku v daljino pa s 5,91 m sedmi. Bratkovič je bil drugi v tekmi na 3000 m. Dosegel je čas 9,06,8. Lampe se je s časom 2,52,9 uvrstil na četrto mesto v teku na 1000 m. Solidni so bili še Hočevar, Briškijeva in Opakijeva v tekih.

A. Arko

Dolenjski rekord Bojana Pavliča

Na nedeljskem atletskem tekmovanju na stadionu Bratstva in enotnosti so zmagali: pionirji — kopje: B. Pavlič 48,50 m, krogla: B. Pavlič 12,00 m, višina: Slak 160 cm; mlajši mladinci — kopje: Konda 46,00 m, krogla: Velkavrh 11,80 m, disk: Konda 31,30 m, višina: Usenik 130 cm; starejši mladinci — kopje: Berger 38,70 m, krogla: Berger 11,20 m, disk: S. Pavlič 32,30 m, višina: Jarc 150 cm.

Najboljši rezultat je postavil Bojan Pavlič, ki je v metu kopja postavil nov dolenjski rekord za pionirje.

Norčevanje za 300.000 dinarjev...

Povrnimo se še enkrat na športno zabavno prireditev, ki je bila 5. aprila v novomeški dvorani kina Krka. Odmevi na to — zgrešeno — prireditev so namreč tako močni, da ne moremo mimo njih. Oglejmo si za začetek dvoje izjav:

● Tomo Jereb, dijak: Ta športna prireditev je bila pravo norčevanje iz novomeške športne — in ne le športne — publike. Zdi se mi neverjetno, da se na taki prireditvi lahko pripeti tole: ko je novinar Poleta spraševal Slavka Spana: »V Toklu ste imeli od vseh Slovencev največ smole, ko ste izpadli v teku čez ovire. Povejte našim poslušalcem, kaj je bila največja smola?« Span: »To, da sem v teku čez ovire izpadel v predtekmovanju!« Mislim, da komentar ni potreben!

● Jurij Vizjak, študent: Zdelo se mi je, kot da sem v cirkusu, kjer so športniki in novinarji Poleta klovni! Da bi pozabili na slab program, so nam na koncu »servirali« izredno neokusno tekmovanje gledalcev, kjer so izžrebanci morali »žreti« piškote in napihovati balončke. Vsekakor so s tem skušali nasmejati gledalce (kar se jim je seveda »posrečilo«) in jih pripraviti, da bi pozabili na slab program.

● Tako torej! Če povemo še, da so bili napovedani še nekateri drugi športniki, ki pa jih nismo videli, potem ta prireditev res ne potrebuje nobenega komentarja.

Oglejmo si še drugo plat tega športno zabavnega večera (in popoldneva). Prireditev je stala kar lepo vsoto denarja: 200.000 din je šlo za novinarje, športnike, glasbenike in pevko (vseh je bilo 20), 54.000 din so dali za njihovo večerjo, 40.000 din za dvorano, medtem ko še nista znana računa gostišča na Loki s popoldanske zakuske in Knjigotiska za plakate! Gospodarske organizacije (bilo jih je 13) so prispevale 355.000 din: od Novoteksa, IMV in Pionirja, ki so dali po 50.000, do Standarda, ki je sodeloval s 5.000 din. Vstopnice tudi niso bile poceni: zvečer po 250 in 200 din (nekaj so jih dobila podjetja, ki so prireditev omogočila). Navadno so taki ustni časopisi — in ta prireditev ni bila nič drugega kot to — brezplačni, ker imajo namen popularizirati določen časopis. V Novo mesto prispe vsak ponedeljek 125 izvodov tega športnega tednika. Podružnica Dela je marca dobila 300 izvodov Poleta, vrnila pa jih je 153. Podružnica Ljubljanskega dnevnika dobi po 30 izvodov na teden, proda pa jih polovico, medtem ko kiosk Mladinske knjige pred Metropolom dobi 35 izvodov, proda pa jih različno

Za konec: Polet si je morda skušal v Novem mestu s to prireditvijo vrniti omajan položaj, saj ljudje raje segajo po drugih športnih časopisih, vendar na povsem nepravilen način. To, kar so gledalci videli predzadnji ponedeljek, jih je prav gotovo odbilo! Poleta je s slovenskimi športniki uprizoril pravo norčevanje za 300 tisočakov s primitivno točko gledalcev na koncu! V Ljubljani so najbrž pozabili, da Novo mesto le ni več taka provinca, saj je v tem mestu veliko kulturnih prireditev Tisti, ki so bili v dvorani, bodo prav gotovo pošteno premislili, preden bodo prišli na tako »športno-zabavno prireditev«!

● Odgovorni forumi bi lahko bolj premislili, preden so se odločili za to prireditev. Mar ne bi bila ta vsota dobrodošla novomeški telesni vzgoji in športu, še posebej, ko tako tarnamo za denarna sredstva?

J. SPLIHAL

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 16. aprila — **Božislava**
Sobota, 17. aprila — **Rudolf**
Nedelja, 18. aprila — **Konrad**
Ponedeljek, 19. aprila — **Ema**
Torek, 20. aprila — **Neža**
Sreda, 21. aprila — **Simeon**
Četrtek, 22. aprila — **Leonida**

ČESTITKI

Dragi mami Mariji in očetu Francu Kodričevima iz Doba pri Podbočju želijo za 52-letnico skupnega življenja vse lepo in še na mnoga zdrava leta hčerki Zofi in Marija z družino ter sin Jože z družino.

☆

Angeli Stangelj želijo skorajšnje okrevanje mož Ivan, hčerka Marjanca in sin Igorček!

ZAHVALE

Lepo se zahvaljujem komandirju LM Antonu Jeriču in miličniku, šoferju iz Dolenjskih Toplic, ki sta me hitro in požrtvovalno odpeljala v novomeško bolnišnico, potem ko sem bil poškodovan ob napadu.

Anton Kulovec,
Vavta vas 54

MALI OGLASI

PRODAM OSEBNI AVTO Fiat 600 D. Ivan Beruš, Ločna 13, Novo mesto.

UGODNO PRODAM osebni avto DKW »Sonderklasse« 58 v odličnem stanju in visoko omaro za obleko iz trdega lesa. Naslov v upravi lista.

PRODAM FIAT 1300, originalen italijanski, temno sive barve. Babnik, Vodnikova 84, Ljubljana.

PRODAM enostanovanjsko visoko pritlično hišo in Fiat 750 v dobrem stanju. Ogled vsak dan od 18. do 20. ure in ob nedeljah. (Naslov v upravi lista) 243/65.

PRODAM MOTOR NSU MAX 250 ccm. Bele, Kettejev drevored 1, Novo mesto.

PRODAM MOTOR znamke DKW 250 ccm. Slapničar, Straža 36.

PRODAM GUME 16 x 550 in bobne za lažji gumi voz. Franc Potočar, Bučna vas 35.

PRODAM OSTRESJE v velikosti 20 x 8 m zidne širine ter kapne napušče 50 cm, to je 21 x 9. Ostrešje se lahko deli na dva dela v velikosti 8 x 9 m. Porabno je za stanovanjsko hišo, skedenj ali odprto lopo. Mera lesa ustrezajo zgoraj omenjeni konstrukciji. Les je žagan in v odličnem stanju. Na zalogi imam tudi strešno opeko (cement) in deske, ki so primerne za strop ali nasipne opaže. Hadl, Zagrebška 10, Novo mesto.

PRODAM globok otroški voziček in električni kuhalnik. Jerele, Mestne njive, blok 8, Novo mesto.

PRODAM KOSILNICO z žetvenimi napravami in lahki voz. Franc Kastelic, Vrh pri Pahi 5, Otočec.

PRODAM večjo količino nemške detelje in sladkega sena. Hrastar, Bršlin 17.

PRODAM skoraj novo kredenco za 35.000 din. Naslov v upravi lista (353/65).

STARINSKI PREDALNIK (z intanzijami) prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista.

KUPIM MANJŠE POSESTVO do 6 ha vseh kultur v bližini Novega mesta, Krškega ali Brežic. Ponudbe pošljite poštno ležeče »Sto« Raka.

KUPIM AVTO znamke fiat 750 (lahko nov ali prevoženih do 10.000 km). Plačam v gotovini. Naslov v upravi lista (362/65).

KUPIM ali vzamem v najem hišo, po možnosti z nekaj zemlje (mesečno odplačevanje), kjerkoli v bližini šole. Verščaj, Ratež 16, p. Brusnice.

ZA GOSPODINJO grem k samskemu inteligentu. Ponudbe na upravo lista pod »50-letna prosvetna delavka« (338/65).

GOSPODINJSKO pomočnico sprejmem. Plača 20.000 din. Erika Standekar, Stari trg 28, Ljubljana.

IŠČEM GOSPODINJSKO POMOČNICO. Dr. Janez Mlinar, Novi svet 6, Škofja Loka.

IŠČEM GOSPODINJSKO POMOČNICO k tričlanski družini, lahko začetnico. Dr. Šurija Frlan, Zagrebška cesta, stolpič A, Novo mesto.

IŠČEM MLAJŠE DEKLE, ki bi bila pripravljena pod zelo ugodnimi pogoji delati na majhni kmetiji in pomagati v gospodinjstvu. Pismene ponudbe pošljite na naslov Ivan Podpeskar, Tovarna Sava, Kranj.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Desettisoči vaših sotrpinov, ki so kakor vi bolehali na želodcu, jetrih, žolču in črevesju, so se pozdravili z učinkovitim prirodnim zdravilom: rogaškim »Donat« vrelcem. Vprašajte zdravnika! Zahtevajte »Donat« v svoji trgovini, te pa ga dobe v Novem mestu pri Trgovskem podjetju »Hmeljnik« — telefon 21-129 in »Standard« — telefon 21-158.

HRANO IN SOBO dam mlajši upokojenki za vodenje gospodinjstva treh oseb. Naslov v upravi lista (363/65).

KINO

Brežice: 16. in 17. 4. jugoslovanski barvni film »Koncert na 4 kontinentih«. 18. in 19. 4. ameriški barvni film »Sejem v Texasu«. 20. in 21. 4. francoski film »Neznana vojna«.

Brod na Kolpi: 17. in 18. 4. angleški film »39 stopnic«.

Črnomelj: 16. do 18. 4. nemški barvni film »Zlato v srebrnem jezeru«. 20. in 21. 4. ameriški barvni film »Ni imena na strelu«.

Dol. Toplice: 17. in 18. 4. ruski film »Človek dvoživka«.

Kočevje »Jadran«: 16. do 18. 4. ameriški barvni film »Dobri duh Pariza«, 18. 4. bolgarski film »Hitri Peter« (matineja). 19. in 20. 4. mehiški film »Dekle«. 21. in 22. 4. ameriški barvni film »Dom na griču«.

Kostanjevica: 18. 4. ruski barvni film »Labodje jezero«.

Metlika: 17. in 18. 4. angleški film »Čudodelka«. 19. in 20. 4. ruski film »V nekem carstvu«. 21. in 22. 4. češki film »Vrnjeni v življenje«.

Mokronog: 17. in 18. 4. jugoslovanski film »Desant na Drvar«.

Novo mesto »Krka«: 16. do 19. 4. ameriški barvni film »Zajtrk pri Tiffanyju«. 20. in 21. 4. gostuje Mestno gledališče ljubljansko.

Predgrad: 18. 4. poljski film »Smrti zapisani«.

Ribnica na Dol.: 17. in 18. 4. francoski film »Umreti v Madridu«.

Sevnica: 17. in 18. 4. ameriški film »Takšne vrste ženska«. 21. 4. angleški film »Oboroženi roparski napad«.

Sodražica: 17. in 18. 4. sovjetski film »Tahir in Zuhra«.

Stara cerkev: 17. in 18. 4. francoski film »Ljubezen pri dvajsetih«.

Straža: 17. in 18. 4. francosko-ruski film »Eskadrila N. Njemen«.

Trebnje: 17. in 18. 4. italijanski barvni film »Drakut maščevalec«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Matični urad Novo mesto

V času od 5. do 12. 4. je bilo rojenih 9 deklic in 4 dečki. — Poročila sta se: Avguštin Pucelj, avtomehanik iz Tomažje vasi, in Štefka Rataj, kuharica z Otočca. — Umrli so: Neža Jazbec, gospodinja iz Šmarja pri Sevnici, 67 let; Jože Obaha, kmetovalec iz Češnic, 74 let; Majda Rupar, gospodinja z Vrha pri Mokronogu, 42 let; Frančiška Tekstor, družinska upokojenka s Sel pri Ratežu, 68 let, in Alojz Turk, kmetovalec iz Stopič, 66 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novmeški porodnišnici rodile: Tončka Kapušin iz Gradca — Marjana, Justi Golob iz Volčjih njiv — Darka, Ana Zupančič iz Stavče vasi — Francija, Magdalena Ramovš iz Homa — Jožico, Frančiška Lokar iz Drage — Mojco, Elka Brajdič iz Krke — Romano, Jožica Vehar iz Žabje vasi — Jolando, Vilka Avguštinčič iz Lokev — Vido, Erna Šenica iz Gornjega Kota — Anico, Stanka Simonič iz Svržakov — Jaheza, Marija Uršič iz Rovišča — Angelo, Tončka Boštinar iz Mokronoga — Damijano, Anica Čemas s Preloke — Petra, Amalija Pekolj iz Češnjevka — Stanislava, Darinka Radojčič iz Kranja — Boruta, Marija Pajk z Blata — Viktorja, Tilka Strmec iz Benečije — Bredo, Jožica Benje s Senovega — Sama, Anica Rus iz Zužemberka — Nado, Marija Antončič iz Gornjega Kronova — Draga, Anica Veber z Otočca — dečka, Ana Kastelic iz Jablana — deklico, Barica Božič z Jurovskega broda — deklico, Fani Krakar iz Podhoste — deklico, Anica Frančič iz Šmalčje vasi — dečka, Marija Zgonc iz Šentruperta — deklico, Tončka Vovko z Jugorja — dečka, Terezija Starešinič iz Gradca — dečka, Silva Kovačič iz Zbur — deklico, Alojzija Poglajen iz Bršlina — dečka, Ivanka Kolbezen iz Črnomlja dečka, Vida Božič iz Ljubljane — dečka

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Zora Rožman iz Podgorja — Ivana, Djurdja Severovič iz Stojdrage — Andreja, Milica Urek iz Brežic — Renato, Ivanka Požgaj iz Koritnega — Martina, Justina Avsec iz Hudega Brezja — Francija, Zofija Židar iz Župeče vasi — Nado, Anica Hlastan iz Presladola — Magdo, Antonija Baškovič iz Dobenega — Tatjano, Rozalija Bohorč iz Reštanja — Jožico, Ivana Tomše iz Kraške vasi — Rozalijo in Milena, Elizabeta Pirnat iz Brežic — Heleno, Julijana Levičar z Gore — Janeza, Ana Šeme iz Ledine — Cvetko, Erika Dukič iz Kopra — Sabino, Rozalija Novak iz Mihalovca — Marjetko.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: **Jožetu Medvedu**, delavcu iz Pokleka, je vodovodna cev padla na desno nogo; **Jože Žitnik**, delavec iz Obrha, je padel s kolesa in se poškodoval po obrazu; **Anton Mušič**, traktorist iz Krasinca, se je prevrnil s traktorjem in si poškodoval desno roko; **Marija Krevs**, hči posestnika iz Dolnjih Poniker, se je polila z vročo vodo po desni roki in nogi; **Alenka Kos**, hči uslužbenca iz Ljubljane, si je pri prometni nesreči na avto cesti poškodovala medenico; **Jože Bevc**, posestnik iz Dolnje Dobrave, je padel in si poškodoval prst desne roke.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Alojz Ferlan, delavec z Vel. Kamna, si je poškodoval desno roko; **Ivan Maras**, strojni ključavničar iz Prilip, je padel s kolesom in si poškodoval glavo in levo roko; **Josip Zupančič**, delavec iz Male Rakovice, je padel po stopnicah in si poškodoval levo nogo; **Ferda Brgleza**, delavca iz Ivanca, je povozil voz in mu poškodoval hrbtenico; **Anton Peteline**, kovinostrugar iz Malega Obreža, je padel z motorjem in si poškodoval obraz in obe roki; **Angela Kodrič**, upokojenka s Čateža, je padla na dvorišču in si poškodovala levo nogo; **Franjo Kotar**, delavec iz Dobove, je padel z motorjem in si poškodoval glavo; **Anton Leskošek**, delavec z Dečnih sel, se je pri delu v vinogradu opekel po glavi, obeh rokah in levi nogi; **Josip Bruder**, upokojenec z Obrežja, je padel s kolesom in si poškodoval glavo in levo roko; **Antona Omerza**, posestnika iz Križ, je nekdo pretepel in mu prizadel poškodbe po glavi in obeh rokah.

OBVESTILA

Obvestilo o obiskih zdravnikov na domu

Obveščamo vse naše paciente z območja Novega mesta in bližnje okolice, da bodo opravljali hišne obiske od aprila dalje poleg rednega dežurnega zdravnika tudi ostali zdravniki zavoda, če so dosegljivi. Hkrati sporočamo, da bo delal protituberkulozni dispanzer od 15. aprila dalje ob ponedeljkih tudi popoldne od 15. do 18. ure.

ZDRAVSTVENI DOM
NOVO MESTO

Matični urad Kostanjevica

Marca sta bili doma rojeni 2 deklici. — Poročila sta se: Martin Kostrevc, električar iz Sromelj, in Magdalena Unetič, delavka iz Kostanjevice. — Umrla sta: Mihael Prah, užitkar iz Prušnje vasi, 81 let, in Marija Pavlenč, kmetovalka iz Dol Prekope, 67 let.

Matični urad Straža

Marca ni bilo rojstev, niti porok. — Umrli so: Franc Glavan, osebni upokojenec iz Jurke vasi, 80 let; Terezija Ivančič, gospodinja iz Rumanje vasi, 84 let, in Ivana Gorše, upokojenka z Drganjih sel, 77 let.

TEKSTILNA TOVARNA
SUKNO — Zapuže
p. BEGUNJE NA GORENJSKEM
razpisuje prosti delovni mesti za obrat
Jurjevico pri Ribnici:

— **VODJA OBRATA**
tekstilni tehnik z 10-letno prakso na vodilnih delovnih mestih

— **MOJSTER PREDILNICE**
strokovni izpit z večletno prakso na tem delovnem mestu v volnarski stroki

Osebni dohodki in drugo po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov in dogovoru. Prošnje s kratkim življenjepisom dostavite do 30. aprila splošno kadrovskemu sektorju.

UPRAVNI ODBOR TOVARNE OBUTVE
PEKO — Tržič
razpisuje delovni mesti

POSLOVODIJ v prodajalnah
PEKO v Novem mestu in Metliki

POGOJ: visoko kvalificirana delavca v trgovini — prednost imajo kandidati iz stroke.

Nastop službe mogoč 1. 7. 1965. Prijave sprejema kadrovski oddelek podjetja.

Trgovsko podjetje MANUFAKTURA
LJUBLJANA, Trubarjeva 27-1
proda najugodnejšemu ponudniku
avto KOMBI v izvrstnem stanju, nožni tricikelj in razni pisarniški inventar

Prednost pri nakupu ima družbeni sektor. Kolikor inventar ne bo prodan do 17. t. m., imajo pravico do nakupa tudi zasebniki. Vse ostale informacije dobe interesenti pri upravi podjetja ali po telefonu št. 311—638.

Komisija za sprejem in odpust delovne sile pri Gostinskem podjetju
HOTEL METROPOL
V NOVEM MESTU
razpisuje
— priložnostno delo za čuvanje in čiščenje sanitarij
Osebe, ki bi želele prevzeti to delo, naj se zglasijo na upravi podjetja.

AMD KRŠKO
proda
osebni avto
FIAT 750
letnik 1964.
Licitacija bo 24. aprila 1965 ob 15. uri v pisarni AMD Krško za družbeni sektor, uro kasneje pa za privatne osebe.

Razpis Sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine NOVO MESTO

Upravni odbor Sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine Novo mesto razpisuje na osnovi Zakona o financiranju gradnje stanovanj (Ur. l. FLRJ 47/59) in pravil sklada

VII. NATEČAJ

za sodelovanje stanovanjskih posojil družbeno pravnim osebam v letu 1965 in 1966 v znesku 150,000.000 din.

1. **Koristniki posojil**
(prva številka za 1965, druga za 1966):
a) Hišni sveti
b) Stanovanjske zadruge
c) Ostale gospodarske in druge organizacije
d) Šolske in prosvetne ustanove
3,000.000 din, 10,000.000 din;
2,000.000 din, 30,000.000 din;
11,000.000 din, 90,000.000 din;
4,000.000 din, —

2. **Posojila se bodo dodeljevala** za novogradnjo in popravilo stanovanj, razen nakup stanovanj.

3. **Pogoji natečaja:**
a) Najdaljši rok odplačila 15 let, razen pod 1/b, kjer znaša odplačilna doba 20 let in 1/c, kjer znaša odplačilna doba 12 let.
b) Najnižja obrestna mera 2%.
c) Najnižja lastna udeležba pri gradnji je 50%, razen pod 1/c, kjer znaša 60%. Stanovanjske zadruge lahko dokažejo udeležbo s fazo izgradnje.

4. **Prednostni kriteriji:**
a) splošna družbena korist,
b) večja lastna udeležba,
c) krajši rok vračanja,
d) višja obrestna mera.

5. **Udeležba se mora položiti** pred sklenitvijo posojilne pogodbe v celoti.

6. **Vsaki ponudbi je treba priložiti predpisano dokumentacijo,** kot jo določajo pravila sklada.

Vsa potrebna navodila in tiskovine so interesentom na razpolago pri Zavodu za izgradnjo in urejanje naselij Novo mesto, Prešernov trg 8.

Ponudbe je treba vložiti skupaj s predpisano dokumentacijo v zaprti kuverti najkasneje do 14. V. 1965 na naslov:

Zavod za izgradnjo in urejanje naselij Novo mesto, Prešernov trg 8, — VII. natečaj za stanovanjska posojila.

UPRAVNI ODBOR

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 16. APRILA: 8.05 Kruno Cipci: Pika nogavička, baletna suita. 9.25 Igra vam pihalna godba Rudolf Urbanec. 10.15 Komorni zbor RTV Ljubljana dirigira Rado Simoniti. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Janez Mlinar: Varujmo gozdove pred požari. 12.30 Iz oper starih italijanskih mojstrov. 14.35 Minute za ansambelsko glasbo. 15.30 Irske narodne pesmi. 15.45 Novo v znanosti. 17.05 Petkov simfonični koncert. 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe. 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih. 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled. 20.40 Svetovne operne hiše, II. oddaja. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.10 Za ljubitelje jazza.

SOBOTA, 17. APRILA: 8.05 Skladbe slovanskih avtorjev poje komorni zbor iz Maribora p. v. Rajka Sikoška. 9.25 Igrajo mladi glasbeniki glasbene šole Domžale. 9.45 Četrt ure s pevko Ymo Sumac. 10.15 Glasbeni sejem. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Jože Spanring: Ali smemo jaremu ječmenu za pivovarstvo dognojevati? 12.30 »Nmav čez izaro«. 14.05 Odlomki iz opere Ero z onega sveta. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Nove zborovske pesmi iz zveznega natečaja za proslavo Stevana Mokranjca. 17.05 Gremo v kino. 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 18.15 Izložbeno okno. 18.45 S knjižnega trga. 20.00 V soboto zvečer. 21.00 Zaplešite z nami. 22.10 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Za prijeten konec tedna.

NEDELJA, 18. APRILA: 7.40 Pogovor s poslušalci. 8.00 Mladinska radijska igra Ivan Kušan: Melita vidi modro sonce. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomnite, tovariši . . . Ivan Uranič: Poslednji meteži ob Dravi. 11.40 Nedeljska reportaža. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 14.00 V svetu opernih melodij. 15.05—19.00 Nedeljsko športno popoldne. 20.00 Naš nedeljski sestanek. 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe. 22.10 V plesnem ritmu z orkestrom Billy Vaughn in Horst Wende. 23.05 Mlajši jugoslovanski skladatelji z novimi in starimi posnetki.

PONEDELJEK, 19. APRILA: 8.05 Jutranji zabavni zvoki. 9.10 Zaplešimo in zapojmo. 9.45 Igrajo vam tuje pihalne godbe. 10.15 Pisan orkestralni intermezzo. 10.35 Naš podlistek — V. Švajncer: Ključ. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Tone Mastnak: Skrbimo za pašnike. 12.30 Virtuozne skladbe. 14.05 Naši pevci v italijanskih operah. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavni zbori Walter Schuman, Mitch Miller in Norman Luboff. 17.05 Glasbena križanka št. XIV. 18.15 Svet tehnike — Inž. Vlado Zupan: Sintetika v industriji. 20.00 Izbrali smo za vas. 20.40 Tenorist Anton Dermota izvaja ciklus pesmi Franza Schuberta »Zimsko potovanje«, pri klavirju Hilda Dermota. 22.10 S popevkami po svetu.

TOREK, 20. APRILA: 8.05 Ansambel Borisa Franka in ansambel Boruta Lesjaka. 8.20 Od melodije do melodije. 9.25 Peter Iljič Čajkovski: Finale 3. dejanja opere Pikova dama. 10.15 Glasbeni sejem. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Lado Simončič: Gojimo več orehov. 12.30 Iz koncertov in simfonij. 14.35 Pet minut za novo pesmico. 15.30 V torek nasvidenje. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.15 Pol ure z ansambli in vokalnimi solisti iz studia 14. 20.00 Majhen recital sopranistke Danice Škerlec-Pfandl. 20.20 Radijska igra Jonathan Swift: Vsiga mogočno pero. 22.15 Skupni program JRT — Studio Ljubljana — Vokalni solisti in ansambli iz studia RTV Ljubljana. 23.05 Nočni koncert z deli Jugoslovanskih skladateljev.

SREDA, 21. Aprila: 8.05 Glasbena matineja. 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb. Ribica je spregovorila. 9.10 Belokranjske narodne v priredbi Marjana Vodopivca in Matije Tomca. 9.45 Lucijan Marija Škerjanc: Trio za violino, violo in violončelo. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Tatjana Stupica: Uporaba mrežnih bran za prvo oskrbovanje okopavin. 12.30 Slavni pevci v manj znanih operah Giuseppa Verdija. 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu. 15.30 Tako poje naša dežela. 17.05 O življenju in delu Johannesa Brahmsa. 18.15 Iz fonoteke Radia Koper. 20.00 Japonska zborovska glasba. 20.20 Tako pojo in igrajo v Pragi. 20.40 Giacomo Puccini: Dekle z zahoda, radijska priredba opere. 22.10 Nočni zvočni mozaik.

ČETRTEK, 22. APRILA: 8.05 Jutranji zabavni zvoki. 9.25 Kruno Cipci: O dedcu, babi in svinji, o Cefizlju in policaju (glasbena pravljica). 9.45 Slovenske narodne v priredbi Tonče Maroltove. 10.15 Glasbeni sejem. 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Edi Senegačnik: Kako pripravljamo čebelje družine, da bodo močne za pašo. 12.30 Kraljevi glasbeniki. 14.05 Slovenski pevci v operah Gaetana Donizettija. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Igra vam Kmečka godba. 15.40 Literarni sprehod E. Hemingway: Razkrinkani. 18.15 Odskočna deska, 25. oddaja: Pianist Boris Šurbek. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Lirika skozi čas. XX. stoletje — II. 22.10 Od popevke do popevke.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 15. APRILA: 18.00 — Šolska oddaja, nastopajo učenci iz Artič. 18.30 — Obvestila. 18.35 — Izbrali ste sami — glasbena oddaja.

NEDELJA, 18. APRILA: 10.30 — Poročila iz naše komune — Naloge komunistov brežiške občine po V. kongresu ZKS — Naš prispevek — Mnenja drugih: razgovor v studiu o družbenem planu in proračunu občine Brežice za leto 1965 — Začetek turistične sezone in zunanji videz našega mesta — Za naše kmetovalce: Obnova vinogradov na Bizeljskem — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored naših kinematografov. 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 20. APRILA: 18.00 — Starši sprašujejo — Čestitke — Literarna oddaja : Literarni utrinki — Od torka do torka v brežiškem kinu — Športni komentar z magnetofonskim zapisom — Obvestila. 19.00 Glasbena oddaja: Kapelska godba na pihala nam igra.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rio Bačer, France Grivec, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, Jožica Teppey in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 40 din — Letna naročnina 120 din, polletna 600 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 240 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.